

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการ
ประชาธิปไตยของสหกรณ์

**The Policy Development of Thai Credit Union Cooperative upon the
Democratic Principles of Cooperative**

วีระโชติ ชูณรุ่งโรจน์

คุณฉันทิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

พุทธศักราช 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสยาม

ใบรับรองคุณวุฒิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
 ปริญญารัฐศาสตรคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาการปกครอง

คณะบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์
 The Policy Development of Thai Credit Union Cooperative upon the Democratic Principles of Cooperative

นามผู้วิจัย นาย วีระ โชติ ชุณหะรุ่งโรจน์
 Mr. Veerachot Chunharungroj

คณะกรรมการสอบคุณวุฒิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบคุณวุฒิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐนัตรานนท์)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร)

กรรมการ / ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตภา ธิริศิริกุล)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม อนุมัติให้รับคุณวุฒิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยสยาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐศาสตร์

วันที่ 10 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2566

บทคัดย่อ

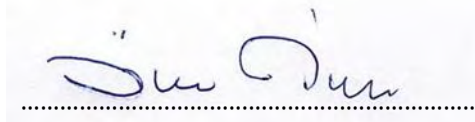
ชื่อเรื่อง : นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการ
ประชาธิปไตยของสหกรณ์

โดย : วีระโชติ ชุณหะรุ่งโรจน์

ชื่อปริญญา : รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขา : การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนักศึกษา :

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภา ทิรศิริกุล)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ และ 3. เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ โดยเป็นการวิจัยเชิงผสมวิธีเน้นที่การวิจัยเชิงปริมาณและเสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ ประชากรในงานวิจัยเป็นบุคลากรของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นจำนวน 11 แห่ง และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือในการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ด้านความสำเร็จในการดำเนินการและด้านคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการพัฒนาประสิทธิผลของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย และภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ และ 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้น ได้แก่ ภาครัฐควรให้การสนับสนุนการดำเนินการต่างๆ แก่สหกรณ์ โดยไม่ควรออกกฎหมายกฏเกณฑ์ หรือข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการของสหกรณ์ สหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในการดำเนินการต่างๆ อย่างเคร่งครัด ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องมีภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี และ นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยต้องยึดมั่นตามหลักการประชาธิปไตย

(๗)

คำสำคัญ: สหกรณ์เครดิตยูเนียน นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียน หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์

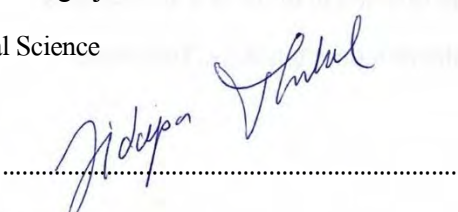
Abstract

Title : The Policy Development of Thai Credit Union Cooperative upon the Democratic Principles of Cooperative

By : Veerachot Chunharungroj

Degree : Doctor of Political Science

Major : Government

Advisor :
.....
(Assistant Professor Dr. Jidapa Thirasirikul)

The objectives of this research were: 1) to study the development policy of Thai credit union cooperatives in Thailand upon the democratic principles of cooperative; 2) to study factors affecting the development policy of Thai credit union cooperatives in Thailand upon the democratic principles of cooperative; and 3) to propose policy guidelines for developing Thai credit union cooperatives in Thailand upon the democratic principles of cooperative. The research utilized mixed method focused on quantitative research and supported by qualitative data. The research population were employees of 11 outstanding award-winning credit union cooperatives, a sample of 400. The research tools were questionnaires for quantitative research and interview forms for qualitative research. Statistics used in quantitative data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.) and structural equation modeling.

The results of the research were as follows: 1) The development policy of Thai credit union cooperatives in Thailand upon the democratic principle of cooperative had important components, consisting of both operational success and 5 virtues of credit union cooperatives components; 2) Factors affecting the development policy of Thai credit union cooperatives in Thailand upon the democratic principles of cooperative composed of policy on promoting cooperatives, adhering to democratic principle of cooperatives, and leadership in the cooperative system; 3) Policy guidelines for developing Thai credit union cooperatives in Thailand upon the democratic principles of cooperative include that the government should

provide support to cooperatives in their operations and should not issue laws, rules, or regulations that impede the cooperative's operations, they must strictly adhere to the democratic principles of cooperative in their operations, executives should have leadership in accordance with good governance principles, and development policies in Thailand must adhere to democratic principles.

Keywords: credit union cooperative, policy development, democratic principles of cooperative

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ เรื่อง นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากบุคคลหลายท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัชนีตรานนท์ กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร กรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตภาภา ถิรศิริกุล กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ให้ความรู้ความเข้าใจ รวมถึงตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ รวมตลอดจนคณาจารย์หลักสูตรรัฐศาสตรคุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยามทุกท่าน ที่ให้การอบรม สั่งสอนและให้คำปรึกษา ในหลายเรื่องจนงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นักวิชาการผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ และด้านการสหกรณ์ ที่ให้สัมภาษณ์ ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อวิพากษ์วิจารณ์ และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่งในการทำคุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสยามทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ จนกระทั่งคุษฎีนิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงาน และเจ้าของตำราวิชาการ เอกสาร บทความ รายงานต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูล และใช้อ้างอิงในคุษฎีนิพนธ์ทุกท่าน ด้วยความขอบคุณยิ่ง

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณและระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา รวมทั้งครูบาอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนตั้งแต่เยาว์วัยจนเติบโตขึ้นมา จนมีความรู้ ความสามารถจัดทำคุษฎีนิพนธ์ได้ครั้งนี้

จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระ โยชน์ใดๆอันจะพึงเกิดจากคุษฎีนิพนธ์นี้ ให้แก่บุคคลอันเป็นที่รักทุกท่านในอันจะใช้ในการศึกษา ค้นคว้าเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
ABSTRACT.....	(ค)
กิตติกรรมประกาศ.....	(จ)
สารบัญ.....	(ฉ)
สารบัญตาราง.....	(ช)
สารบัญรูปภาพ.....	(ณ)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 นิยามที่ใช้ในงานวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์.....	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน.....	21
2.3 แนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย.....	28
2.4 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน.....	40
2.5 แนวคิดและทฤษฎีประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย.....	42
2.6 แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์.....	44
2.7 แนวคิดและทฤษฎีนโยบายประสิทธิผลสหกรณ์เครดิตยูเนียน.....	47
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 รูปแบบของการวิจัย.....	63
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	
4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	69
4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	93
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณและผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	103
5.2 การสังเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	112
5.3 อภิปรายผลการวิจัย.....	117
5.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	120
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	127
ประวัติผู้วิจัย.....	142

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีก่อนนโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์.....	72
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย.....	74
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์.....	77
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย.....	78
4.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้.....	82
4.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	83
4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	85
4.9 แสดงค่า Covariances: (Group number 1 - Default model) ใช้ปรับสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม.....	86
4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	88
4.11 แสดงค่า Covariances: (Group number 1 - Default model) ใช้ปรับสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม.....	89
4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	91
4.13 ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย.....	92

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานแสดงตัวแปรนโยบาย การพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของ สหกรณ์ (ก่อนปรับ โมเดล).....	84
4.2 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานแสดงตัวแปรนโยบาย การพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ (หลังปรับโมเดล ครั้งที่1).....	87
4.3 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานแสดงตัวแปรนโยบาย การพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ (หลังปรับโมเดล ครั้งที่2).....	90

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์ เป็นลักษณะหนึ่งของรูปแบบองค์กรธุรกิจโดยสังคม ที่มีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน ในประเทศตะวันตก ซึ่งสหกรณ์นั้นมียุ่หลายประเภท อาทิ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ เป็นต้น ทั้งนี้ สหกรณ์เครดิตยูเนียน มีประวัติการจัดตั้งขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2395 ที่ประเทศเยอรมัน โดยฟริดริค วิลเฮล์ม ไรฟ์ไฟเซิน (Friedrich Wilhelm Raiffisen) โดยดำเนินการให้บริการสินเชื่อแก่ผู้ยากไร้ การเลี้ยงดูเด็กที่ถูกทอดทิ้งและเด็กกำพร้า การให้การศึกษาและห้องสมุด สาธารณะ รวมถึงการจัดหางานแก่ประชาชน โดยมีปรัชญาการดำเนินงานที่เน้นถึงความเป็นอยู่ที่ดีและพัฒนาคุณธรรมความดีของประชาชนมากขึ้น ต่อมาได้แยกการบริการสินเชื่อออกไปจัดตั้งเป็นสมาคมใหม่ในปี พ.ศ. 2407 ในชื่อว่า “เฮดเดสดอร์ฟเครดิตยูเนียน” (Heddesdorf Credit Union) โดยถือเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งแรกของโลก (วีระโชติ ชูณหงษ์โรจน์ และ คณะ, 2561, น.303)

รัฐบาลไทยในแต่ละสมัยได้พยายามแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน โดยในปี พ.ศ. 2457 รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาที่ดินในชนบทโดยได้นำระบบสหกรณ์หาทุนแบบของไรฟ์ไฟเซิน ตามคำแนะนำของ เซอร์ เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ (Sir Bernard Hunter) นายธนาคารกลาง ชาวอังกฤษแห่งเมืองมัทธา ประเทศอินเดีย ทำการจัดตั้งระบบสหกรณ์หาทุนแบบไรฟ์ไฟเซิน ที่ตำบลวัดจันทน์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทน์ไม่จำกัดสินใช้” ซึ่งถือเป็นสหกรณ์แห่งแรกของประเทศไทย ที่ใช้หลักและวิธีการคล้ายกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนและเป็นที่ยู้จกในนามสหกรณ์หาทุน ต่อมาสหกรณ์เครดิตยูเนียนได้เริ่มเป็นที่รู้จักโดยการผลักดันของ นักพัฒนา และ หน่วยงานจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาคมเครดิตยูเนียนแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา จนนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน แห่งศูนย์กลางเทวา ในพ.ศ.2508 และต่อมาสหกรณ์เครดิตยูเนียนก็ได้เกิดขึ้นทั่วประเทศไทย ภายใต้ปรัชญาแห่งการร่วมมือกัน คุณค่าของความ ยุติธรรม ความเสมอภาคและการช่วยเหลือตนเอง โดยมีหลักการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ 1 หลักแห่ง ประชาธิปไตย ที่เปิดรับสมาชิกทุกคน ที่เห็นคุณประโยชน์ และประสงค์จะเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในสหกรณ์เครดิตยูเนียน สมาชิกมีสิทธิมีเสียงเสมอภาคกัน (หนึ่งคนหนึ่งเสียง) และมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในการดำเนินงาน โดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงินสะสม/ค่าหุ้น 2) หลักแห่งการบริการสมาชิก ด้วย

การจัดบริการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกทั้งในด้านสังคม และเศรษฐกิจ หลังจากที่จัดสรรเงินสำรองตามข้อบังคับและจ่ายเงินปันผลแก่สมาชิกแล้ว ส่วนเหลือที่เหลือนั้นเป็นของสมาชิกเพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก และ3) หลักแห่งการบริการสังคม สหกรณ์เครดิตยูเนียนมุ่งที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาคน และสังคม เสริมสร้างความยุติธรรมแก่มวลสมาชิก และชุมชนที่สหกรณ์เครดิตยูเนียนตั้งและดำเนินงานอยู่ เป็นต้น (ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทยจำกัด, 2565)

ขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้นช่วยกล่อมเกลาสร้างการเรียนรู้ให้คนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ รู้จักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการรวมกันทำงานในรูปของสหกรณ์ที่ยึดมั่นอยู่กับอุดมการณ์และหลักการที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงด้านจิตใจที่จะให้คนในสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข ผ่านการฝึกให้คนทำงานร่วมกันภายใต้กรอบกติกาของความเป็นประชาธิปไตยที่เป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม และเป็นพื้นฐานสำคัญของการเมืองในระดับชาติ ระบบสหกรณ์จึงกลายเป็นกลไกทางการเมืองและเศรษฐกิจที่มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนและของชาติ ดังพิจารณาได้จากบทบาทของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยพบว่าสหกรณ์เครดิตยูเนียนถือเป็นหนึ่งในสถาบันการเงินที่มั่นคงยั่งยืนของประชาชน ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจของสมาชิกที่อยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน และผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะได้รับการจัดสรรสู่มวลสมาชิกในรูปแบบของดอกเบี้ย เงินปันผล และสวัสดิการต่าง ๆ อันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนท้องถิ่น บนหลักการและอุดมการณ์ของสหกรณ์ คือ ความเชื่อร่วมกันว่า การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นสร้างความเป็นธรรมและสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคมได้

อย่างไรก็ตามกลับพบว่า การบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการดังสะท้อนจากผลการประเมินการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล ที่ยังพบว่ามิบางประเด็นตัวชี้วัดย่อยที่อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงหรือพอใช้ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง หลักความรับผิดชอบ เป็นต้น (ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทยจำกัด, 2565) อีกทั้งยังมีข้อกังขาถึงการแปลงหลักการประชาธิปไตยมาปรับใช้ในการดำเนินการในบางมิติ

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้นความสำคัญของปัญหาของการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนประเทศไทย ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อที่ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียน เครื่องมือ ขบวนการ กลไกที่สำคัญในการพัฒนานำพาสังคมชุมชนให้มีความเข้มแข็งยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน องค์กรของสหกรณ์มีสภาพเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง พร้อมทั้งส่งเสริมปลูกทั้งกล่อมเกลาวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ให้กับสมาชิกของสหกรณ์

เครดิตยูเนียนให้เรียนรู้ ตระหนักรู้ หรือปลูกฝังความเสมอภาค ความเป็นธรรมให้กับสมาชิกของ สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นรากฐานสำคัญการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับต่างๆ ให้ประเทศไปสู่ ความสำเร็จ ดังนั้นการศึกษาวิจัยประเด็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย ตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ จึงถือว่ามีประโยชน์และความสำคัญทางวิชาการในการ พัฒนาประสิทธิผลของสหกรณ์เครดิตยูเนียน อันจะนำไปสู่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนให้มีความเข้มแข็งตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ต่อไป รวมทั้งทำให้ทราบถึงนโยบายการพัฒนา สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์

1.2 คำถามวิจัย

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของ สหกรณ์เป็นอย่างไร และปัจจัยอะไรที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนใน ประเทศไทยของไทย

1.2 วัตถุประสงค์

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการ ประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการ ประชาธิปไตยของสหกรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตาม หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์
3. เพื่อศึกษาและเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย ตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาค้นคว้ามีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาวิจัยในประเด็นต่างๆ ได้แก่ มิติที่ 1 นโยบายภาครัฐ ประกอบด้วย กฎหมาย นโยบายรัฐบาล มิติที่ 2 หลักการสหกรณ์ ประกอบด้วย หลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง

และหลักสังคมสงเคราะห์ มิติที่ 3 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ประกอบด้วย สมรรถนะการจัดการ สมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมิติที่ 4 นโยบายประสิทธิผลสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของ บุคลากร และความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ได้รับรางวัล ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียนดีเด่นแห่งชาติ คือ สหกรณ์เครดิตยูเนียนนักบุญเปโตร จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนไทยซอนต้า จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนเอ็น เอช เค สปริง จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนหอมสมวังแลวง จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านทุ่งเล็บ จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านช่อง จำกัด สหกรณ์อ้อมทรัพย์โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนเขื่อนเพชร โข่งข่อย จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนหนองห้าง จำกัด และ สหกรณ์เครดิตยูเนียนศูนย์กลางเทวา จำกัด ที่ได้รับรางวัลเกียรติคุณด้านสหกรณ์ที่มีคุณค่าโดยเก็บข้อมูลจากฝ่ายบริหาร เช่น ประธาน เหนียวณิก เก็บข้อมูลจากฝ่ายจัดการ เช่น ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ให้บริการด้านสินเชื่อ

3. ขอบเขตในเชิงระยะเวลาในการศึกษา การศึกษาในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2564 – มิถุนายน 2565

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงบริบทและสภาพปัจจุบัน รวมถึงลักษณะของแนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

2. หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขบวนการสหกรณ์สามารถนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ในการเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์อย่างเหมาะสม

3. เกิดองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการพัฒนาประสิทธิผลของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย

4. เกิดองค์ความรู้ถึงจากการคาดการณ์แนวโน้มในการพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตยบนรากฐานระบบสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

สหกรณ์ หมายถึง องค์กรที่มีลักษณะที่เป็นอิสระในการดำเนินการ บริหารจัดการ โดยการ จัดตั้งสหกรณ์ กระบวนการดำเนินการอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของสมาชิกสหกรณ์บนพื้นฐานของ อุดมการณ์ ความคาดหวัง เป้าหมาย การมีส่วนร่วม และหลักการประชาธิปไตยในการบริหารจัดการใน องค์กร เป็นต้น

สหกรณ์เครดิตยูเนียน หมายถึง สหกรณ์สมบูรณ์ประเภทหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยความสมัครใจ ของสมาชิกที่อยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน และได้รับรางวัล ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียนดีเด่นแห่งชาติ ตั้งแต่ ปี 2553 – 2563 จำนวน 10 แห่ง

กฎหมายของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย หมายถึง สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศ ไทยมีกฎหมายในระดับรัฐธรรมนูญแห่งรัฐ พระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวงในการบังคับใช้ให้อำนาจ การควบคุม กำกับดูแลการบริหารจัดการ และการตรวจสอบการดำเนินงาน การบริหารจัดการกับ สหกรณ์เครดิตยูเนียนในการดำเนินกิจกรรมทางด้านสหกรณ์เครดิตยูเนียน และแนวนโยบายรัฐบาล กระทรวง กรมในการส่งเสริมและพัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ตามภารกิจเป้าหมายของรัฐบาลและสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ หมายถึง นโยบายภาครัฐและนโยบายของขบวนการสหกรณ์ ในประเทศไทยที่มุ่งส่งเสริมกิจการและกิจกรรมการสหกรณ์ในประเทศไทยให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในการดำเนินการ ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล และ นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล หมายถึง ความมุ่งหวังให้การดำเนินการ ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่ เพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ พร้อมทั้งแนะนำส่งเสริม รวบรวมข้อมูล การเชื่อมโยงธุรกิจกับ หน่วยงานอื่นๆ และประยุกต์การดำรงชีพร่วมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างยั่งยืน สามารถ

นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด หมายถึง การพัฒนาสหกรณ์ เครดิตยูเนียนทั้งในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ การสร้าง ความเข้มแข็งในกระบวนการดำเนินการ การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน การจัดสวัสดิการแก่สมาชิก และความเป็นเอกภาพและสัมพันธ์ภาพในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นต้น

หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย หมายถึง หลักอุดมการณ์สหกรณ์ของรอตต์ที่พึงยึดถือประกอบด้วยหลัก 7 ประการ คือ หลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง และหลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีความสอดคล้องไป หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ หลักความเสมอภาค หลักสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ หลักนิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และหลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยหลักการดำเนินการของสหกรณ์ในประเทศไทยกำหนดขึ้นมาภายใต้ปรัชญาแห่งการร่วมมือกัน คุณค่าของความยุติธรรม ความเสมอภาคและการช่วยเหลือตนเอง มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการอยู่ร่วมกันฉันท์พี่น้อง ที่แสดงออกโดยการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์ชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับตนเองและชุมชน โดยยึด หลักแห่งประชาธิปไตย การบริการ/สังคม มีหลักการสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ หลักการรับสมาชิก หมายถึง เป็นองค์กรซึ่งสมาชิกจะต้องมีความเข้าใจการร่วมมือกันอย่างสำนึก เพื่อให้งานของสหกรณ์บังเกิดประโยชน์แก่บุคคลผู้ร่วมงานทุกคน หลักสังคมสงเคราะห์ เป็นองค์กรเศรษฐกิจไม่ได้มุ่งประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ แต่มุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคม ความมั่นคงทางสังคมให้เกี่ยวเนื่องกันอย่างอยู่ใกล้ชิดหลักเสมอภาค เป็นองค์กรที่ยึดวิถีการแบบประชาธิปไตย ในสหกรณ์สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน หลักเสรีภาพ เป็นสิทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด หลักการแบ่งกำไร หมายถึง เป็นองค์กรเมื่อมีกำไรแล้วจะนำกำไรมาจัดสรร จ่ายเงินปันผลตามส่วนแห่งหุ้น เป็นวิธีที่ดีและเหมาะสมยุติธรรมที่สุด หลักช่วยตนเอง เป็นองค์กรที่ไม่อนุญาตให้ออกเสียงแทนกันการไม่ช่วยเหลือบุคคลภายนอก หรือไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก และหลักการรวมทุน หมายถึง เป็นองค์กรรวมคนที่มັถักขณะนิสัยดียิ่งกว่าเป็นการรวมทุน ทุนมีความสำคัญในอันดับรองเท่านั้น ถือว่าเงินเป็นของหาได้ง่าย แต่คนดีหายาก

ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ หมายถึง ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตรูเนี่ยนมีสมรรถนะการจัดการการบริหารสหกรณ์เครดิตรูเนี่ยนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของสหกรณ์ และคณะผู้บริหารมีสมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร โดยคุณลักษณะที่สำคัญของภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และภาวะผู้นำตามหลักการบริหารการจัดการที่ดี

การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ หมายถึง ทักษะและความสามารถในการวางแผนบริหารจัดการเพื่อนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารการจัดการที่ดี หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้นำที่สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและ

สังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงหลักธรรมมาภิบาลว่าเมืองคัมภีร์ประกอบด้วย 6 ประการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์เครดิตยูเนียนเกิดความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ และบรรลุถึง ประสิทธิภาพตามภารกิจเป้าหมายของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย การยึดมั่นในการปฏิบัติตาม หลักคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร และ สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน หมายถึง หลักปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐาน สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน และความ ไว้วางใจกัน

ความสำเร็จในการดำเนินการ หมายถึง การดำเนินการใดๆ ของบุคลากร และสมาชิกสหกรณ์ เครดิตยูเนียนกระทั่งสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวม

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์” ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ มีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน
- 2.3 แนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย
- 2.4 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย
- 2.6 แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์
- 2.7 แนวคิดและทฤษฎีนโยบายประสิทธิผลสหกรณ์เครดิตยูเนียน
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

2.1.1 ความหมายของสหกรณ์

การพิจารณาความหมายของคำว่า “สหกรณ์ (Cooperatives)” นั้น พบว่า คำว่าสหกรณ์นั้นถือเป็นองค์กรรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีที่มาจากคำว่า “สห” มีความหมายว่า การรวมกัน ส่วนคำว่า “กรณ์” นั้นมีความหมายถึง การกระทำ ดังนั้น เมื่อนำคำว่า “สห” สนธิกับคำว่า “กรณ์” จึงมีความหมายว่า “การร่วมมือกันทำงาน” หรือ “การทำงานร่วมกัน” เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “สหกรณ์” ตามราชบัณฑิตยสถาน (2550) ได้นิยามไว้ว่า สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมที่สมาชิกรวมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงหุ้นร่วมกัน จัดการรวมกันในการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือบริการตามความต้องการหรือผลประโยชน์อย่างเดียวกันของบรรดาสมาชิก สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิ์ ออกเสียงได้หนึ่ง

เสี่ยงในการบริหารสหกรณ์ โดยไม่ขึ้นกับจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์โคนม คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามนิยามและการอธิบายความหมายของคำว่า สหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ได้นิยามไว้ว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ซึ่งสอดคล้องไปในทิศทางนิยามความสำคัญกับศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (Co-operative Learning Centre) ได้ให้อธิบายว่า สหกรณ์เป็นสมาคมที่มีความอิสระและเป็นประชาธิปไตยด้วยการถูกกำกับโดยประชาชนผู้ที่เข้าร่วมกันในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ตั้งอยู่บนหลักของการจัดการแบบมีส่วนร่วม การร่วมกันควบคุมโดยผู้ที่เข้าใช้บริการเหล่านั้นร่วมกัน ภายใต้สถานภาพที่เรียกว่า “สมาชิก (Member)”

จากข้างต้นสรุปได้ว่า สหกรณ์ นั้น หมายถึง องค์กรที่มีลักษณะที่เป็นอิสระในการดำเนินการบริหารจัดการ โดยการจัดตั้งสหกรณ์ กระบวนการดำเนินการอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของสมาชิก สหกรณ์บนพื้นฐานของอุดมการณ์ ความคาดหวัง เป้าหมาย การมีส่วนร่วม และหลักการประชาธิปไตยในการบริหารจัดการในองค์กร เป็นต้น

2.1.2 ความสำคัญของสหกรณ์

เมื่อสหกรณ์เป็นองค์กรที่มีความอิสระในการดำเนินการ บริหารจัดการบนพื้นฐานของอุดมการณ์ ความคาดหวัง เป้าหมาย การมีส่วนร่วม และหลักการประชาธิปไตยในการบริหารจัดการในองค์กร ทำให้สหกรณ์มีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของสมาชิกทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เนื่องจากสหกรณ์เป็นองค์กรที่มีกฎหมายรองรับ เป็นนิติบุคคลที่ถาวรเป็นอิสระ มีส่วนราชการเข้าไปช่วยเหลือสนับสนุนตามความจำเป็น รวมทั้งสหกรณ์ยังมีวิธีการแบ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยธรรม เป็นแบบของสหกรณ์โดยเฉพาะ มีลักษณะที่สมาชิกเป็นเจ้าของ และผู้ให้บริการในขณะเดียวกัน ด้วยเหตุนี้สหกรณ์จึงมีความสำคัญในหลายด้าน กล่าวคือ

ประการแรก การจัดตั้งองค์กรในรูปแบบสหกรณ์ ทำให้มีศักยภาพในการต่อรองทั้งในด้านการซื้อและการขายสินค้า เพิ่มมูลค่าสินค้าที่สมาชิกผลิตได้ และฝึกฝนให้สมาชิกรู้จักการพึ่งตนเอง

ประการสอง ทำให้ชุมชนท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งสหกรณ์เกิดความสามัคคี เนื่องจากสหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการอยู่ร่วมกันโดยสันติ อีกทั้งยังอุ้มชูดูแลผู้ที่ยากจนให้มีฐานะดีขึ้น โดยมีได้ทำลายคนมั่งมี จึงส่งเสริมสันติภาพในสังคม

ประการสาม สหกรณ์เป็นแหล่งจัดหาเงินทุนมาให้สมาชิกสามารถกู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพหลัก เป็นการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจครัวเรือนให้เข้มแข็ง

ประการที่สี่ สหกรณ์ช่วยส่งเสริมความรู้ด้านการประกอบอาชีพแก่สมาชิก โดยเฉพาะวิชาชีพอื่นๆ อันเกี่ยวเนื่องกับกิจการของสหกรณ์นั้นๆ ซึ่งช่วยต่อยอดการประกอบอาชีพให้ครบวงจรมากขึ้น เป็นต้น

ประการที่ห้า สหกรณ์มีหลักการส่งเสริมความเสมอภาคกันและเป็นประชาธิปไตย โดยให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการออกเสียงเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของสหกรณ์

ประการที่หก สหกรณ์ฝึกคนให้มีความรู้ ประสบการณ์ รู้จักการประหยัดทรัพย์และสนับสนุนด้านเงิน ทุน การผลิต ควบคุมการใช้เงินทุนให้เป็นไปตามแผน รวมกันซื้อปัจจัยการผลิตและรวมกันขายผลิตภัณฑ์ ทำให้คนในชุมชนนั้นๆ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสหกรณ์กับระบบเศรษฐกิจ จะเห็นว่าสหกรณ์หนึ่งๆ สามารถดำเนินการควบคู่ไปกับระบบเศรษฐกิจที่แตกต่างกันทั้งทุนนิยมและสังคมนิยม กล่าวคือ

แม้หลักเศรษฐกิจแบบทุนนิยมจะเป็นระบบเศรษฐกิจที่นายทุนมีบทบาทอย่างมาก และใช้กำไรเป็นเครื่องจูงใจสำคัญ ในระบบนี้เอกชนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน โดยสมบูรณ์ การประกอบกิจการต่างๆ แข่งขันกันได้อย่างเสรี รัฐบาลไม่เข้าไปแทรกแซง รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงการให้เกิดความยุติธรรม รักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันประเทศจากศัตรูภายนอกเท่านั้น แต่สหกรณ์กลับเป็นระบบธุรกิจที่ไม่ใช้กำไรเป็นเครื่องจูงใจในการประกอบกิจการ หากกลับมีเป้าประสงค์สำคัญก็คือ การช่วยเหลือสมาชิกให้มีมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น จึงเห็นได้ว่าสหกรณ์เป็นธุรกิจที่มุ่งรวมคนมากกว่า รวมทุน เพราะมุ่งสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ขณะที่ธุรกิจทุนนิยมเน้นการรวมทุนมากกว่ารวมคน อันเน้นถึงผลกำไรในการประกอบการ และที่สำคัญอีกประการก็คือสมาชิกสหกรณ์มีสิทธิเท่าเทียมกันทุกประการในการดำเนินงานสหกรณ์ ในขณะที่ธุรกิจทุนนิมนั้น ใครมีทุนมากหรือมีหุ้นมากกว่าก็จะ ได้สิทธิเข้าบริหารงานธุรกิจแทน ผู้ถือหุ้นคนอื่นๆ จากที่กล่าวมานั้นสหกรณ์ถือว่าเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาอันเป็นผลจากความบกพร่องของระบบทุนนิยม เพราะระบบทุนนิยมทำให้นายทุน

และกรรมกรมีความเป็นอยู่แตกต่างกันมากมาย ธุรกิจสหกรณ์ก่อตัวขึ้นมาเพื่อเป็นกลไกกลางในการปิดช่องว่างทางเศรษฐกิจให้หมดไปนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม นั้น เป็นระบบเศรษฐกิจที่นายทุนไม่มีบทบาทกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจต่างๆ ถือเป็นหน้าที่ของรัฐบาล ซึ่งจะเป็นผู้สั่งดำเนินการเพื่อส่วนรวม ในระบบนี้ด้านปัจเจกบุคคลไม่มีความสำคัญแต่ประการใด ระบบสหกรณ์จึงช่วยเติมเต็มโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมได้ ดังพบว่า กระบวนการที่เรียกว่า การสร้างกรรมสิทธิ์ร่วมในปัจจัยการผลิต (Collectivization) ผ่านระบบนารวมสังคมนิยมในหลายประเทศชี้ให้เห็นว่าระบบดังกล่าวมีข้อดีอยู่หลายประการ กล่าวคือ ระบบกรรมสิทธิ์ร่วมช่วยเพิ่มผลผลิตในระดับครัวเรือน อันส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตในระดับชุมชนไปพร้อมกันด้วย อีกทั้งระบบนารวมช่วยทำให้เกิดความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรเนื่องจากทุกคนในชุมชนท้องถิ่นมีความเป็นเจ้าของที่ดินเท่าๆ กัน นอกจากนี้ระบบดังกล่าวช่วยส่งเสริมความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม เพราะทุกคนต่างอยู่ภายใต้เงื่อนไขการกำหนดสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของทรัพยากรต่างๆ เหมือนๆ กัน ตลอดจน ระบบนี้ยังช่วยเปลี่ยนระบบความคิดหล่อหลอมให้ชาวนาหรือประชาชนเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และ ผลผลิตจากระบบกรรมสิทธิ์ร่วม โดยเฉพาะจากนารวมสามารถนำไปใช้สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมของรัฐได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมพบว่า ระบบสหกรณ์จึงย่อมเข้ากันได้ดีกับระบบเศรษฐกิจของประเทศสังคมนิยม เพราะสหกรณ์กลายเป็นองค์กรที่สามารถรวบรวมทรัพยากรไว้ที่ชุมชนหรือส่วนรวมทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นได้ดี โดยที่รัฐสามารถเข้ามาช่วยสนับสนุนและดูแลร่วมกับสมาชิกหรือประชาชนในชุมชนนั้นๆ ได้ ขณะเดียวกันก็สามารถนำมาปรับใช้กับประเทศที่เป็นประชาธิปไตยได้ด้วย เนื่องจากระบบสหกรณ์นั้นช่วยเติมเต็มและแก้ไขปัญหาช่องว่างทางเศรษฐกิจของคนรวยและคนจนได้ผ่านแนวทางที่เป็นประชาธิปไตยของระบบสหกรณ์ที่ให้ความสำคัญกับคนมากกว่าทุน

2.1.3 หลักการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ หลักสหกรณ์ทั่วไป ซึ่งเป็นหลักที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย และสหกรณ์ประเภทต่างๆ ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเกือบไม่มีข้อยกเว้น และถ้าสหกรณ์ใดดำเนินงานโดยเลียงไปจากหลักสหกรณ์ทั่วไปนี้แล้ว อาจจะพูดได้ว่าสหกรณ์นั้นขาดลักษณะสำคัญขององค์กรสหกรณ์ และ หลักสหกรณ์เฉพาะ เป็นหลักซึ่งยังไม่เป็นที่รับรองกันทั่วไป หรือ

เหมาะกับสถานการณ์บางประเทศเท่านั้น หลักสหกรณ์เฉพาะนี้ควรจะได้รับ การตัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ หรือสิ่งแวดล้อมเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง หรือประเทศใดประเทศหนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายของแต่ละสหกรณ์

สำหรับหลักสหกรณ์ที่ยึดถืออยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากหลักสหกรณ์ของผู้นำแห่งเมืองรอซเวล ประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งร้านสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2387 (ค.ศ.1844) เป็นหลักสหกรณ์ที่ได้ปรับปรุงพัฒนา มา ซึ่งมีหลักการในการดำเนินการอยู่ 10 ประการ คือ

ประการแรก เปิดรับสมาชิกทั่วไป โดยเปิดรับบุคคลทุกคนซึ่งเปิดให้บุคคลที่เข้าเป็นสมาชิกในภายหลังมีฐานะเท่ากับสมาชิกที่เข้ามาก่อนแล้วหรือตั้งแต่เริ่มตั้ง อีกทั้งสมาชิกทุกคนไม่อุปสรรคด้านความแตกต่างกัน ในเรื่องการเมือง ศาสนา และเชื้อชาติหลักข้อนี้จะขัดข้องอยู่ก็แต่เฉพาะผู้ที่มีความประพฤติเลวเป็นคนไม่ดี ทั้งนี้ผู้เข้าเป็นสมาชิกจะต้องผ่านการคัดเลือกโดยคณะกรรมการดำเนินงาน

ประการที่สอง การออกเสียงหนึ่งคนหนึ่งเสียง โดยการออกเสียงควรจะคำนึงถึงบุคคลมากกว่าทุนหรือหุ้นที่เขาถือ โดยให้ยึดหลักว่าสมาชิกมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียง ไม่คำนึงว่าจะมีทุนเรือนหุ้นมากหรือน้อย

ประการที่สาม การค้าด้วยเงินสด ร้านสหกรณ์ขายสินค้าด้วยเงินสด เนื่องจากผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้น กรณีในประเทศอังกฤษ การซื้อสินค้าเชื่อมีแต่ทำให้กิจการทรุดโทรม

ประการที่สี่ การให้การศึกษาแก่สมาชิก มีการกำหนดให้มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง

ประการที่ห้า ความเป็นกลางทางการเมืองและศาสนา ประเด็นทางการเมืองและศาสนาต้องไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการ เพราะปัญหาเศรษฐกิจต้องถูกแก้ไขเสียก่อน

ประการที่หก ไม่เสี่ยงภัยจนเกินไป เพราะสหกรณ์มีเงินทุนจำกัด จึงต้องดำเนินการโดยรอบคอบด้วยวิธีการที่ดีและเหมาะสม

ประการที่เจ็ด จำกัดเงินปันผลแก่หุ้นเรือนหุ้น ผลตอบแทนแก่หุ้นเรือนหุ้นควรจะจำกัด

ประการที่แปด การขายสินค้าตามกลไกราคาตลาด

ประการที่เก้า จำกัดจำนวนหุ้นที่สมาชิกถือ เพื่อป้องกันการควบคุมหุ้นส่วนใหญ่ของสหกรณ์โดยสมาชิกคนใดคนหนึ่ง

ประการสุดท้าย การแบ่งเงินส่วนเกินตามส่วนแห่งธุรกิจ ซึ่งจ่ายเงินส่วนที่เหลือจากการดำเนินงาน และปันผลหรือดอกเบี้ยให้เงินทุนเรือนหุ้นแก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกกระทำกับสหกรณ์

จากหลักการของรอตเชลด์ดิงกล่าวไว้ก่อนให้เกิดหลักการสหกรณ์ทั่วไปขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางที่สหกรณ์ประเภทต่างๆ พึงยึดถือในปัจจุบัน ประกอบด้วยหลัก 7 ประการ คือ

หลักการแรก หลักการรับสมาชิก สหกรณ์เป็นองค์กรซึ่งสมาชิกจะต้องมีความเข้าใจการร่วมมือกันอย่างสำนึกเพื่อให้งานของสหกรณ์บังเกิดประโยชน์แก่บุคคลผู้ร่วมงานทุกคน

หลักการที่สอง หลักการรวมทุน สหกรณ์เป็นองค์กรรวมคนที่มีลักษณะนิสัยดี มากกว่าเป็นการรวมทุน ทุนมีความสำคัญในอันดับรองเท่านั้น ถือว่าเงินเป็นของหาได้ง่าย แต่คนดีหายาก

หลักการที่สาม หลักการแบ่งกำไร เมื่อสหกรณ์มีกำไรแล้วจะนำกำไรมาจัดสรร โดยมีการจ่ายเงินปันผลตามส่วนแห่งหุ้นนี้คล้ายกับการให้ดอกเบี้ยวแก่เงินฝากในธนาคาร ซึ่งเป็นวิธีที่ดีและเหมาะสมมาก เพราะเป็นการสร้างคุณธรรมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และทั้งเป็นการพิสูจน์ได้ว่าการแบ่งเงินปันผลนั้นมีใช้การแบ่งกำไรทางการค้า

หลักการที่สี่ หลักเสมอภาค สหกรณ์เป็นองค์กรที่ยึดวิธีการแบบประชาธิปไตย ภายใต้การดำเนินการของสหกรณ์นั้น สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน แม้สมาชิกจะมีจำนวนหุ้นที่ถือมาก การมีตำแหน่งหน้าที่ในสหกรณ์ การเป็นสมาชิกแก่อาวุโสกว่าสมาชิกอื่นๆ ก็ไม่เป็นเหตุให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งมีสิทธิพิเศษเหนืออื่นใดไปกว่าคนอื่น

หลักการที่ห้า หลักเสรีภาพ สหกรณ์เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด เพราะเป็นการกระทำเช่นนั้นจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจัง ในขณะที่สหกรณ์มีความจำเป็นต้องได้รับความสนับสนุนจากสมาชิกในทางต่างๆ แต่หลักนี้มีข้อยกเว้นอยู่ 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรก อาจเป็นการบังคับโดยเด็ดขาดจากรัฐบาล และอีกประการนั้น การบังคับโดยปริยายจากสหกรณ์ และเสรีภาพในการออกจากสมาชิกภาพ ในเมื่อมีเสรีภาพในการเข้าเป็นสมาชิกในสหกรณ์แล้ว ก็ต้องมีเสรีภาพในการออกจากสมาชิกภาพเป็นของคู่กัน หลักสหกรณ์จึงอนุญาตให้สมาชิกสหกรณ์ทุกคนสามารถลาออกจากสหกรณ์ได้ทุกเมื่อ เพราะตามความเป็นจริงในทางปฏิบัติ เสรีภาพในการออกจากสหกรณ์นี้ถูกจำกัดโดยมีความหมายว่าจะไม่ให้ลาออกจากสมาชิกภาพเลยมิได้ เพียงว่าให้ออกโดยมีเงื่อนไขเท่านั้น เมื่อสหกรณ์มีการจำหน่ายหุ้นให้แก่สมาชิก การลาออกย่อมหมายถึง การถอนเงิน การคืนหุ้นย่อมทำได้ 3 วิธี คือ ลักษณะการขายให้แก่สมาชิกในสหกรณ์เดียวกัน ลักษณะการขายให้แก่บุคคลภายนอกที่มีคุณลักษณะที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ และลักษณะการขายให้แก่สหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของสหกรณ์ และอุดมคติที่จะให้มีเสรีภาพในการออกจากสหกรณ์อย่างแท้จริง สหกรณ์จะกันเงินส่วน

หนึ่งของกำไรไว้ เป็นทุนพิเศษสำหรับไว้ซื้อหุ้นของ สมาชิกที่ลาออกจากสมาชิกภาพ ทุนพิเศษนี้ เรียกว่า “ทุนรับซื้อหุ้น”

หลักการที่หก หลักช่วยตนเอง โดยอาจแยกพิจารณาได้ 3 ข้อ ดังต่อไปนี้ คือ การไม่อนุญาตให้ออกเสียงแทนกัน การไม่ช่วยเหลือบุคคลภายนอก และการไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก

หลักการที่เจ็ด หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือสมาชิกด้วยสมาชิกด้วยกันเอง

หลักการของรอสเชล ได้พัฒนามาเป็นหลักการสหกรณ์ทั้ง 7 ประการ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนั้นเมื่อสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของโลก ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก จึงได้มีการสังคายนาหลักสหกรณ์เสียใหม่ แม้จะเห็นว่าหลักการส่วนใหญ่ก็นับว่าใช้ได้เหมาะสมก็ตาม โดยในการประชุมองค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ ครั้งที่ 23 ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือน กันยายน พ.ศ.2509 ที่ประชุมได้นำเอาหลักการที่ใช้กันอยู่มาพิจารณาและตกลงให้กำหนดหลักสหกรณ์ทั่วไปขึ้นใหม่ ซึ่งใช้ได้สำหรับสหกรณ์ทุกชนิดไว้เป็นสากล 6 ประการ ดังต่อไปนี้

หลักการแรก การเป็นสมาชิกของสหกรณ์ต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ และเปิดโอกาสให้แก่คนทั้งปวงผู้อาจใช้ประโยชน์ในบริการสหกรณ์ได้ ทั้งนี้โดยปราศจากข้อจำกัดจากความลำเอียงใดๆ ทางสังคม การเมือง เชื้อชาติ หรือศาสนา

หลักการต่อมา สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตย กิจการของสหกรณ์ควรได้รับการจัดการโดยบุคคลที่ได้รับเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งตามวิธีที่บรรดาสมาชิกได้ตกลงกัน และที่เขาอาจรับผิดชอบได้ สมาชิกของสหกรณ์ชั้นปฐมควรได้มีสิทธิออกเสียงเท่ากัน สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง และมีส่วนในการตัดสินใจที่จะมีผลต่อสหกรณ์เท่ากัน

หลักการที่สาม การจำกัดอัตราเงินปันผลตามหุ้นเพียงไม่เกินอัตราดอกเบี้ย

หลักการที่สี่ รายได้สุทธิ (ผลกำไร) อันเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสหกรณ์ ย่อมเป็นของสมาชิกของสหกรณ์นั้น และควรจัดสรรไปตามวิธีอาจหลีกเลี่ยงการที่สมาชิกผู้หนึ่งจะได้ประโยชน์ โดยทำให้สมาชิกผู้อื่นเสียประโยชน์ ทั้งนี้ อาจกระทำโดยมติของสมาชิก ได้แก่ การกันไว้เพื่อการพัฒนารัฐกิจของสหกรณ์ การกันไว้เพื่อการบริการเพื่อส่วนรวม และ การแบ่งปันระหว่างสมาชิก ตามส่วนแห่งธุรกิจที่สมาชิกได้กระทำกับสหกรณ์

หลักการที่ห้า การส่งเสริมการศึกษาอบรมทางสหกรณ์ สหกรณ์ทั้งปวงควรจัดให้มีการศึกษาสำหรับสมาชิก เจ้าหน้าที่สหกรณ์ รวมทั้งประชาชนทั่วไป ในหลักและวิธีการสหกรณ์ ทั้งทางเศรษฐกิจและประชาธิปไตย

หลักการที่หก การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ทั้งปวง ต้องเป็นประโยชน์แก่บรรดาสมาชิก และ
 ชุมชนชนของสมาชิกอย่างดีที่สุด องค์กรสหกรณ์ทั้งปวงควรกันอย่างจริงจังกับสหกรณ์อื่น ทั้งในระดับ
 ภูมิภาค ระดับชาติ และระดับระหว่างประเทศ

จะเห็นได้ว่า สหกรณ์จึงเป็นองค์กรที่ประกอบการทางเศรษฐกิจ เพียงแต่มุ่งถึงการที่จะส่งเสริม
 สวัสดิภาพทางสังคมอยู่ด้วย เพราะว่าสวัสดิภาพทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงทางสังคมเป็นสิ่งที่เกี่ยว
 เนื่องกันอย่างอยู่ใกล้ชิด โดยสหกรณ์เครดิตยูเนียนก็ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานดังกล่าวด้วยเช่นกัน

2.1.4 แนวคิดสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542

เมื่อพิจารณาสาระสำคัญของคำว่าสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 พบว่า
 พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ได้วางหลักการเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ
 โครงสร้าง และการตรวจสอบ เพื่อเป็นแนวทางและทิศทางเดียวกัน โดยสหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วมี
 ฐานะเป็นนิติบุคคล และมีโครงสร้างการบริหารสหกรณ์ ให้มี “คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์” เป็น
 ผู้ดำเนินการกิจการและเป็นผู้แทนของสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกคณะกรรมการ
 ดำเนินการสหกรณ์ดังกล่าวนี้ต้องประกอบไปด้วยประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่
 เกิน 14 คน โดยที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการซึ่งที่ประชุมใหญ่
 เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ แล้วทำรายงาน
 เสนอต่อที่ประชุม ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง ภายใน
 150 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น เมื่อมีเหตุอันควรคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะ
 เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ ในการกำหนดอำนาจการดำเนินกิจการสหกรณ์ ดังต่อไปนี้ ได้แก่

- 1) ดำเนินธุรกิจ เพื่อประโยชน์ของสมาชิก
- 2) ให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว
- 3) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
- 4) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการ
- 5) รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น
- 6) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจำนองหรือรับจำนำ ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิก
 หรือของสมาชิก
- 7) จัดให้ได้มาซื้อ ถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สินหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนองหรือจำนำ ขาย
 หรือ จำหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน

8) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้

9) ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับ/เนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

อำนาจนายทะเบียน ในการเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ หรือเชิญสมาชิกของสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้ โดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดประเภทสหกรณ์ออกเป็น 7 ประเภท คือ ประเภทสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์และ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตามลำดับ

2.1.5 แนวคิด โครงสร้างองค์การสหกรณ์ต่างประเทศ

ในการศึกษานโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ ผู้ศึกษานิยามความหมายของคำว่าสหกรณ์จากนักวิชาการต่างประเทศมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการสหกรณ์ เช่น แนวทางการพัฒนาการสหกรณ์ยังคงยึดมั่นอยู่ในหลักการสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ (Wanyama, 2014, p.3)

- 1) การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจและเปิดเผย
- 2) การดูแลสมาชิกเป็นไปตามหลักความเป็นประชาธิปไตย
- 3) สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกิจการขององค์กร
- 4) การยึดหลักความเป็นอิสระในการดำเนินการ
- 5) การจัดให้มีการศึกษา ฝึกอบรม และข้อมูลข่าวสาร
- 6) การสร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ต่างๆ
- 7) การตระหนักถึงชุมชนท้องถิ่น

หลักทั้ง 7 ประการข้างต้นถือเป็นแก่นกลางสำคัญสำหรับการดำเนินการสหกรณ์ในทุกๆระดับ ที่สมาชิกสหกรณ์จำเป็นต้องมีความตระหนักร่วมกัน (Wanyama, 2014, pp.3-5) เนื่องจาก

ประการแรกนั้น คือ การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจและดำเนินการอย่างเปิดเผยนั้นต้องเปิดช่องให้สมาชิกในทุกๆระดับตั้งแต่ปัจเจกบุคคลและองค์กรสามารถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการ

ของสหกรณ์ได้อย่างเสมอภาค ปราศจากเงื่อนไขความแตกต่างระหว่างเพศ สังคมหรือชนชั้น ระบบการเมือง หรือการแบ่งแยกแตกต่างทางศาสนา

ประการต่อมา คือ การยึดหลักประชาธิปไตยเป็นรากฐานในการตัดสินใจ หรือยึดหลักการหนึ่งคนต่อหนึ่งเสียง (one man, one vote) จึงทำให้สมาชิกในทุกระดับเกิดความเท่าเทียมในการทำงานร่วมกัน

ประการที่สาม สมาชิกในทุกระดับจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจขององค์กร เพราะสหกรณ์เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจของส่วนรวมในหมู่มวลชนสมาชิก ซึ่งตัวของสหกรณ์ ชุมชนสหกรณ์และสันนิบาตสหกรณ์ต้องทำหน้าที่ในการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรให้สมาชิกได้รับประโยชน์อย่างถ้วนทั่ว จึงนับเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่ง

ประการที่สี่ การยึดหลักการใช้อำนาจอย่างอิสระในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับการยึดหลักความสมัครใจและเปิดเผยเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้เหล่าสมาชิกนั้น คำนึงเกี่ยวกับการดูแลและช่วยเหลือตัวเองในการดำเนินการ โดยเฉพาะการทำข้อตกลงกับองค์กรอื่นหรือแม้แต่การทำข้อตกลงร่วมกับรัฐบาล หรือการแสวงหาการเพิ่มทุนทั้งนี้จำเป็นต้องสามารถดำเนินการได้อย่างอิสระและเป็นไปตามหลักประชาธิปไตยจึงจะทำให้การสหกรณ์ในระดับต่างๆ มีการพัฒนาทำให้เจริญเติบโตไปอย่างยั่งยืน

ประการที่ห้า คือการให้การศึกษาและการฝึกอบรมถือเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างประสิทธิภาพประสิทธิผลขององค์กรในระดับต่างๆ จำเป็นต้องให้การศึกษาหรือสร้างความเข้าใจแก่สมาชิก ตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้จัดการ และลูกจ้างหรือพนักงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาในองค์กรของตน ซึ่งรวมถึงสังคมโดยรวมด้วย ทั้งนี้สหกรณ์ในระดับต่างๆ จำเป็นต้องให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณะด้วย เพื่อให้ทราบถึงแนวทางและประโยชน์ที่ได้รับจากความร่วมมือในการสหกรณ์ที่เกิดขึ้น

ประการที่หก คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ ย่อมช่วยให้เกิดการยกระดับการทำงานร่วมกันในหมู่สมาชิก โดยเฉพาะในประเด็นของการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เพื่อทำให้การสหกรณ์สร้างประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อหมู่มวลชนสมาชิกเกิดการดำเนินงานอย่างเป็นเอกภาพและเป็นปึกแผ่น สร้างความมั่นคงทั้งต่อในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับสากล จนกระทั่งโครงสร้างเครือข่ายการทำงานที่มีความสามัคคีกันเป็นปึกแผ่นอย่างแน่นแฟ้น

ประการสุดท้าย คือเป็นการตระหนักถึงชุมชน ที่ต้องสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับชุมชน โดยมองเห็นถึงความสำคัญร่วมกันระหว่างสังคม ภาคแรงงาน หรือภาคประชาชน และสิ่งแวดล้อมควบคู่

กันไป ซึ่งนโยบายต่างๆ รวมถึงโครงการทั้งหลายและแนวทางดำเนินการต้องผ่านการยอมรับสมาชิกของการสหกรณ์ระดับนั้นๆ

จากทั้งหมดข้างต้นล้วนสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาการสหกรณ์ตามทิศทางขององค์กรผู้ใช้งานแรงงานสากลและองค์กรความร่วมมือการสหกรณ์สากลช่วยให้มองเห็นภาพว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นสิ่งที่ต้องทำให้เกิดการปฏิรูปพร้อมกันทั้งในระดับสหกรณ์ ชุมชนสหกรณ์ และสันนิบาตสหกรณ์ (ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร, 2563)

2.1.6 ลักษณะสำคัญของระบบสหกรณ์ที่เข้มแข็งของต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาลักษณะสำคัญของระบบสหกรณ์ที่เข้มแข็งของต่างประเทศทำให้มองเห็นว่า สหกรณ์มีลักษณะ (Hans-Hermann, 2013, p. 4) ดังนี้

ประการแรก การมีอำนาจอิสระในการบริหารจัดการตนเอง (Autonomous Self-Help Organization) โดยเฉพาะเป็นกลไกในการดำเนินการในระบบตลาดเสรี (Liberal Market Economy) ซึ่งจะมีระบบกฎเกณฑ์ที่ให้อิสระในการดำเนินการในรูปแบบพิเศษ และมีโครงสร้างในการทำงานทั้งที่เป็นแบบทางการและกึ่งทางการในการทำงานในการบริหารจัดการภายในสหกรณ์

ประการที่สอง เป็นองค์กรที่ทำหน้าแบบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Organizations for Mutual Help) มุ่งเน้นการดูแลช่วยเหลือในหมู่สมาชิกของสหกรณ์ และหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้อง

ประการที่สาม เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง (Instrument for Political Transformation) โดยเฉพาะเพื่อใช้ในการวางแผนจากส่วนกลางและการควบคุมเศรษฐกิจโดยรัฐในระบบสังคมนิยม โดยทำหน้าที่เป็นกลไกกลางในการเชื่อมโยงนโยบายรัฐและประชาชนในฐานะสมาชิกสหกรณ์

และประการที่สี่ เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจทางสังคม (Part of a Social Economy) ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดในการทำธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกัน

กล่าวโดยรวมได้ว่า ในทางหลักการแล้วจะมองเห็น โครงสร้างการทำหน้าที่ของสหกรณ์ในระดับต่างๆ ใน 3 รูปแบบ ได้แก่ การเป็นองค์กร การดำเนินธุรกิจ และการเป็นระบบกฎเกณฑ์เพื่อดำเนินการเรื่องต่างๆ นั่นเอง

เมื่อพิจารณาถึงการพัฒนาระบบสหกรณ์ให้เข้มแข็ง พบว่า Hans-Hermann (2013, p.20) ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาให้สหกรณ์ในแต่ละระดับเข้มแข็งนั้นจำเป็นต้องให้สหกรณ์ในแต่ละ

ขั้นนั้นได้รับการยืนยันสิทธิหรือรับรองสิทธิในการดำเนินการ (Guaranteed the right) แต่ไม่ได้หมายถึง การได้รับสิทธิพิเศษใด หากแต่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองอย่างมีอิสระและมีสถานะที่เท่าเทียม กับองค์กรคู่แข่งอื่นๆ ทั้งนี้การได้รับความช่วยเหลือภายในองค์กรเองถือเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งต่างจากการได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากภายนอก เพราะอาจทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาได้ และเห็นว่าการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐไม่ใช่ทางออกที่ดีเสมอไป

นอกจากนี้ Hans-Hermann (2013,p.20) ยังอธิบายให้เห็นเพิ่มเติมว่า ระบบสหกรณ์หรือการ ดำเนินงานของสหกรณ์ในแต่ละระดับจำเป็นต้องตั้งอยู่บนหลักการบริหารในแนวระนาบ ซึ่งหมายถึง การใช้โครงสร้างแบบสร้างความร่วมมือร่วมใจ ไม่ใช่การใช้ระบบการบังคับบัญชาแบบผู้บังคับบัญชา และผู้ตาม (Top-Down) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) ย่อมทำให้เกิดการเปิดช่องโอกาสแก่ สมาชิกในแต่ละระดับให้เข้ามาทำงานบริหารจัดการและตัดสินใจร่วมกัน อันเป็นกลไกสำคัญในการ สร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสหกรณ์

ส่วนในเรื่องระบบกฎเกณฑ์ที่ใช้ระบบสหกรณ์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสอดคล้องกับ แนวนโยบายของรัฐ โดยรัฐเองก็จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ระบบสหกรณ์เกิดการพัฒนาคู่ขนานกัน อีกทั้ง ยังต้องมีระบบการตรวจสอบการทำงานที่ดี (Audit) เพื่อที่จะทำให้ระบบสหกรณ์เกิดการพัฒนาไปใน ทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้ง Hans-Hermann (2013, p.20) ยังมองเห็นว่า รัฐบาลไม่ควรเข้ามา ก้าวก่ายในการดำเนินการของสหกรณ์มากนัก เพราะจะไม่ทำให้สหกรณ์นั้นสามารถสร้างสรรค์สิ่ง ใหม่ๆ ในการพัฒนาองค์กรของตนเองได้ และด้วยหลักประชาธิปไตยจำเป็นต้องทำให้สหกรณ์แต่ละ แห่งนั้นกล้าที่จะดำเนินการต่างๆ ด้วยตนเองมากกว่าการชี้นำโดยรัฐ แต่รัฐควรกระตุ้นให้สมาชิก ของสหกรณ์นั้นดำเนินการด้วยการเอาทรัพยากรที่ตนเองเป็นเจ้าของนั้นมาสร้างประโยชน์หรือผลกำไร ร่วมกันมากกว่าการให้รัฐเข้าไปโอบอุ้ม

อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดหรืออุปสรรคของการสหกรณ์ในแต่ละระดับที่ผ่านมา (Hans-Hermann, 2013, p.21-22) สรุปไว้ว่า สหกรณ์ต่างๆ มักเผชิญกับปัญหาสำคัญ เช่น

ประการแรก การดำเนินธุรกิจร่วมกับผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกของสหกรณ์มากเกินไป ซึ่งหมายถึงผู้ที่ ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์พยายามเข้าไปมีบทบาทแทรกแซงการดำเนินการของสหกรณ์

ประการต่อมา การพยายามค้นหาให้กลุ่มนักลงทุนมาเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ซึ่งเป็นการขัด ต่อหลักการสหกรณ์ เพราะจะเปิดโอกาสให้กลุ่มนักลงทุนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการของ สหกรณ์ได้

ประการที่สาม การจัดการบนจุดเน้นที่ผลกำไรจากการจัดจำหน่ายท่ามกลางเงินทุนของเจ้าของเงินทุน ซึ่งเป็นผลจากความพยายามในการสร้างผลกำไรเพื่อให้เกิดการปันผลมากเกินไปจนหลงลืมปรัชญาของการสหกรณ์

ประการที่สี่ การไม่ยึดหลักประชาธิปไตยในการดำเนินการในการออกเสียงเพื่อตัดสินใจ ซึ่งถือเป็นการขัดกับหลักการสหกรณ์ จนอาจนำไปสู่การครอบงำของกลุ่มผู้มีอิทธิพลต่อสหกรณ์ได้

ประการที่ห้า การเปิดช่องให้กลุ่มภายนอกหรือคนนอกเข้ามาควบคุมการดำเนินการของสหกรณ์แทนที่บทบาทที่ควรจะเป็นของสมาชิกสหกรณ์นั้นๆ จนอาจนำไปสู่การครอบงำของกลุ่มผู้มีอิทธิพลต่อสหกรณ์ได้

ประการที่หก มีการบริหารงานโดยทีมผู้บริหารที่ขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถ เนื่องจากขาดการฝึกอบรม จนอาจทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสหกรณ์นั้นล้มเหลวได้

ประการที่เจ็ด การถูกควบคุมหรือกำกับโดยรัฐมากเกินไป เพราะรัฐได้ทำหน้าที่ชี้นำ ควบคุม และกำหนดแนวทางมากกว่าปล่อยให้สมาชิกที่มีความรู้ดำเนินการด้วยตนเอง จึงไม่ทำให้เกิดการแข่งขันที่สมบูรณ์ในระบบตลาด

2.1.7 แนวทางสร้างความสำเร็จให้แก่ระบบสหกรณ์

ศูนย์สหกรณ์มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน (University of Wisconsin Center for Cooperative, 2014, p.16) ได้เสนอแนวทางสร้างความสำเร็จให้แก่ระบบสหกรณ์ไว้ว่า

ประการแรก ต้องมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีกรวางแผนการดำเนินการที่ครบถ้วน ครอบคลุม ป้องกันปัญหาในอนาคต

ประการที่สอง ต้องทำให้สมาชิกนั้นตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสหกรณ์และการสนับสนุนต่อสหกรณ์ โดยตั้งอยู่บนฐานการทำงานที่เสียสละร่วมแรงร่วมใจ

ประการที่สาม การควบคุมกำกับกับการดำเนินงานยึดหลักการใช้วาระ กระบวนการแบบการตัดสินใจแบบประชาธิปไตย ยึดมติเสียงข้างมากที่เคารพต่อเสียงส่วนน้อยในการตัดสินใจในวาระต่างๆ ของสหกรณ์

ประการที่สี่ การทำให้คณะกรรมการรักษาระบบการดำเนินงานให้ดี มีบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดวาระการทำงานที่ชัดเจน มีระเบียบข้อบังคับที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

ประการที่ห้า มีระบบบัญชีที่ดีและมีรายงานงบการเงินอย่างสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบได้ถึง ความถูกต้องและความโปร่งใสในการดำเนินการของสหกรณ์

ประการที่หก มีการพัฒนาการฝึกกำลังร่วมและขยายเครือข่ายความสัมพันธ์กับสหกรณ์อื่นๆ ตามภาวะความจำเป็น และเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ โดยส่งเสริมความสมัครสมานตามอุดมการณ์ของ ขบวนการสหกรณ์ สร้างเครือข่ายที่ช่วยเหลือกันและกัน

ประการสุดท้าย พัฒนานโยบายที่ชัดเจนให้มีความน่าเชื่อถือและปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน มีการวางแผนการดำเนินการที่ดีสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม สามารถแก้ไขปัญหา ให้กับสมาชิกได้

สรุปได้ว่า การจัดตั้งสหกรณ์จึงต้องมีความเป็นอิสระในการดำเนินการหรือการบริหารจัดการ โดยกระบวนการดำเนินการของสหกรณ์ต้องอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของสมาชิกสหกรณ์บน พื้นฐานของอุดมการณ์ของสหกรณ์ที่มาจากสมาชิกกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ความคาดหวัง และ สหกรณ์เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมดำเนินงานอย่างเท่าเทียมกันตามหลักการประชาธิปไตยในการ บริหารจัดการในองค์กร อีกทั้งการดำเนินการใดๆ ของสหกรณ์หนึ่งๆ ในประเทศไทย จำเป็นต้องอยู่ ภายใต้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมายรับรองสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ และ สหกรณ์เครดิตยูเนียน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน

เมื่อพิจารณาพัฒนาการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย พบว่า เมื่อสยามเริ่มมี ความสัมพันธ์กับประเทศทางตะวันตกมากขึ้น จึงส่งผลให้คนไทยเปลี่ยนแปลงแบบแผนการผลิตแบบ พอยังชีพ มาเป็นการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศ บทบาทของพ่อค้าคนกลางและนายทุน เริ่มเข้ามามีบทบาทในระบบเศรษฐกิจแบบใหม่นี้มากขึ้น ด้วยภาวะการดังกล่าวจึงส่งผลให้ชาวนาตก เป็นหนี้นายทุนและพ่อค้าคนกลางและต้องสูญเสียที่ดินทำกินในท้ายสุด แล้วก็ต้องอพยพไปหาที่ทำกิน ใหม่ กระทั่งกลายเป็นวงจรเดิมในการเป็นหนี้และสูญเสียที่ดินทำกิน ภาวะความยากจนเข้าครอบงำ ชาวนาไทยทั่วไป ต่อมารัฐบาลในสมัยปี พ.ศ. 2457 ได้พยายามหาทางหยุดยั้งปัญหาดังกล่าว ในที่สุดก็ ได้ริเริ่มนำอาระบบสหกรณ์หาทุนแบบของโรฟไฟเฟเช่นเข้ามามีริเริ่มจัดตั้งขึ้นตามคำแนะนำของ เซอร์ เบอ์นาร์ด์ ฮันเตอร์ นายธนาคารกลาง ชาวอังกฤษแห่งเมืองมัทธา ประเทศอินเดีย ที่ตำบลวัดจันทน์

อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทน์ไม่จำกัดสินใจ” ซึ่งก็คือสหกรณ์แห่งแรกของประเทศไทยนั่นเอง ทั้งนี้พบว่าสหกรณ์วัดจันทน์ไม่จำกัดสินใจนั้นใช้หลักและวิธีการคล้ายกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน กระทั่งบางคนกล่าวว่า สหกรณ์วัดจันทน์เป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียน ทั้งที่สหกรณ์เครดิตยูเนียนเพิ่งจะเริ่มเป็นที่รู้จักในสังคมไทย ก็ต่อเมื่อนักพัฒนาในกลุ่มคริสตชนนิกายโรมันคาทอลิก ได้จัดการสัมมนาเรื่อง “การพัฒนาเครดิตยูเนียน” ขึ้นในกรุงเทพมหานคร ที่บ้านเซเวียร์ ใกล้อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เมื่อปี พ.ศ. 2505 รวมทั้งการจัดสัมมนาเรื่อง “เครดิตยูเนียนของสมาคมเครดิตยูเนียนแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา” ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้วยความสนับสนุนของรัฐบาลไทยในปี พ.ศ. 2506 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน จากนั้นมาอีก 2 ปี กลุ่มนักพัฒนาเอกชน ซึ่งประกอบด้วยนายแพทย์ อาจารย์มหาวิทยาลัย และนักศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่พัฒนาเอกชน ซึ่งร่วมกันดำเนินงานในศูนย์พัฒนาสลัมห้วยขวางชื่อ “ศูนย์กลางเทวา” ได้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียนขึ้นในหมู่ชาวสลัมแห่งนั้น เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965) โดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มเครดิตยูเนียน แห่งศูนย์กลางเทวา” มีสมาชิกเริ่มแรก 13 คน รวบรวมเงินสะสมงวดแรกและค่าธรรมเนียม 15 บาทแรกเข้าจากสมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเก็บขยะและค้าขายเล็ก ๆ จำนวนเงิน 360 บาท กลุ่มเครดิตยูเนียนแห่งแรกของประเทศไทยนี้ไม่เป็นที่ยอมรับของทางราชการในระยะเริ่มต้น แต่กลับได้รับความอุปถัมภ์จากนักบวชในศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก คือ บาทหลวงอัลเฟรด บอนเนงก์ กับ นายแพทย์นักพัฒนาชาวสลัมชื่อ ชวลิต จิตรานุเคราะห์ โดยการเผยแพร่และส่งเสริมกลุ่มเครดิตยูเนียน อย่างไรก็ตามกิจการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้นได้รับความสนับสนุนจากองค์การพัฒนาของกลุ่มคาทอลิกและองค์การเครดิตยูเนียนในต่างประเทศมากขึ้นตามลำดับ เพื่อให้มีการเผยแพร่และส่งเสริม กลุ่มเครดิตยูเนียนมากขึ้น จนต่อมาจึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเครดิตยูเนียนขึ้น โดยอาศัยสำนักงานของสมาคมศูนย์กลางเทวาเป็นที่ทำการ และกลุ่มเครดิตยูเนียนศูนย์กลางเทวาเป็นเสมือนโรงเรียนสอนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแก่นักพัฒนาและผู้ที่จะนำไปจัดตั้งในสังคมของตน คณะทำงานได้จัดตั้ง “ศูนย์กลางเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย” ขึ้นให้มีบทบาทหลักในการดำเนินงานเกี่ยวกับเครดิตยูเนียน

3 ประการดังนี้

ประการแรก เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับเครดิตยูเนียน ตลอดจนวางแผนจัดการศึกษาเครดิตยูเนียน เช่น การจัดทำหลักสูตร การกำหนดแนวทางเผยแพร่และส่งเสริม รวมทั้งการเตรียมเอกสารเพื่อการเผยแพร่ชนิดต่างๆ เกี่ยวกับเครดิตยูเนียน

ประการที่สอง เป็นหน่วยปฏิบัติการศึกษาเครดิตยูเนียน เช่น จัดการประชุมสัมมนา จัดการส่งวิทยากรไปบรรยายตามหน่วยงาน องค์กร และชุมชนที่สนใจ จัดการอบรมเพื่อก่อตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน เป็นต้น

ประการที่สาม เป็นศูนย์กลางประสานงานเพื่อพัฒนาเครดิตยูเนียนกับหน่วยงานราชการ เกี่ยวข้องเป็น ศูนย์กลางของขบวนการเครดิตยูเนียนในประเทศ และเป็นหน่วยประสานงานติดต่อสัมพันธ์กับองค์กรเครดิตยูเนียนสากลและต่างประเทศ การดำเนินงานของศูนย์กลางเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทยประสบความสำเร็จด้วยดี ในด้านการเผยแพร่และขยายงานเครดิตยูเนียนไปสู่ท้องถิ่นต่างๆ รวมทั้งเสริมสร้าง สัมพันธภาพอันดีกับขบวนการเครดิตยูเนียนสากล จนได้เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมสมาพันธ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และเครดิตในเอเชีย (Association of Asian Confederation of Credit Unions) และเข้าเป็นสมาชิกของสภาเครดิตยูเนียนโลก (World Council of Credit Unions) ตามลำดับ

ขณะเดียวกันได้พยายามพัฒนาองค์กรเครดิตยูเนียนระดับที่สูงขึ้นกว่าระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างขบวนการที่เข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับจากทางราชการและทัศนะของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หลังจากผู้แทนของประเทศไทยกลับจากการเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเครดิตยูเนียน ณ สถาบันศึกษาสหกรณ์เครดิตยูเนียน ณ ประเทศเกาหลีใต้ เมื่อปี พ.ศ. 2514 แล้วได้ริเริ่มดำเนินการจัดองค์การเครดิตยูเนียนระดับสูงขึ้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2515 โดยถือเป็นการให้กำเนิดขบวนการในวันแม่แห่งชาติ ที่ประชุมผู้แทนกลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศ ได้มีมติให้จัดตั้ง “ชุมนุมกลุ่มออมทรัพย์พัฒนาแห่งประเทศไทย” ขึ้น ทำหน้าที่แทนศูนย์กลางเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย ยังคงใช้ที่เดิมเป็นสำนักงาน มีคณะกรรมการบริหารมาจากการเลือกตั้งในหมู่ผู้แทนกลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศในขณะนั้น มีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเต็มเวลาได้รับความช่วยเหลือเงินค่าใช้จ่ายจากองค์การพัฒนาระหว่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ในปี พ.ศ. 2517 ที่ประชุมใหญ่ผู้แทนกลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อ “ชุมนุมกลุ่มออมทรัพย์พัฒนาแห่งประเทศไทย” เป็น “สันนิบาตเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย” เพื่อให้เป็นที่รู้จัก และสัมพันธ์กับขบวนการเครดิตยูเนียนสากล เนื่องจากชื่อเดิมไม่เป็นที่รู้จักและเข้าใจในขบวนการ พร้อมกันนั้นก็ได้รับเริ่มจัดระบบสวัสดิการเงินกู้ และสวัสดิการเงินสะสมบริการแก่กลุ่มเครดิตยูเนียนที่สนใจ โดยได้รับการสนับสนุนจากสมาคมประกันภัยของคิวน่า (CUNA Mutual Insurance Society) ซึ่งเป็นองค์การประกันภัยสำหรับขบวนการเครดิตยูเนียนทั่วโลก ทั้งนี้สันนิบาตเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทยได้ดำเนินงานในฐานะองค์การกลางของขบวนการเครดิตยูเนียนของประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการพัฒนาขบวนการ ด้านการเผยแพร่ และส่งเสริมและจัดบริการ

สวัสดิการต่างๆ อันจะช่วยให้อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจก้าวหน้า และพึ่งตนเองได้ สิ่งที่ต้องพยายามอย่างยิ่งก็คือให้ทางราชการยอมรับและจดทะเบียนตามกฎหมาย

ทั้งนี้ในอดีตนั้นนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิเสธที่จะยอมรับว่า “กลุ่มออมทรัพย์พัฒนา” หรือ “กลุ่มเครดิตยูเนียน” เป็นสหกรณ์ ดังนั้นจึงไม่ยอมจดทะเบียนให้กลุ่มดังกล่าวเป็นสหกรณ์ที่ถูกต้อง แต่นายประคิษฐ์ มัชฌิมา ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) เห็นว่ากลุ่มดังกล่าวดำเนินการสมบูรณ์ถูกต้องตามลักษณะของสหกรณ์ทุกประการจึงควรจะได้รับ การรับรองจากนายทะเบียนสหกรณ์ว่าเป็นสหกรณ์โดยสมบูรณ์ด้วยการจดทะเบียนให้เป็นสหกรณ์ ด้วยเหตุนี้จึงได้พยายามช่วยเหลือโดยออกหนังสือติดต่อไปยัง “ชุมนุมสหกรณ์แห่งสหรัฐอเมริกา Cooperative League of USA (CLUSA)” ให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ดังกล่าว ซึ่งต่อมา CLUSA ได้ส่ง เมมิลแลนค์ (Memilland) มาศึกษาร่วมกับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นเวลา 3 เดือน ในปี พ.ศ. 2519 แล้วทำรายงานเสนอสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยว่ากลุ่มต่างๆ ดังกล่าวเป็นสหกรณ์โดยสมบูรณ์ ดังนั้นนายทะเบียนสหกรณ์จึงควรจดทะเบียนให้เป็นสหกรณ์โดยถูกต้อง เพื่อจะได้ขยายกิจการและทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน และสังคมต่อไป ซึ่งนายประคิษฐ์ มัชฌิมา ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอไปยังสำนักงานนายทะเบียนสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ให้ดำเนินการต่อไป กระทั่งราวต้นปี พ.ศ. 2519 นายทะเบียนสหกรณ์ก็ได้พิจารณา และดำเนินการจดทะเบียนให้ถูกต้องสมความมุ่งหมาย ในปี พ.ศ. 2521 ด้วยสาเหตุดังกล่าวนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้ติดต่อมายังสันนิบาตเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย ให้ส่งผู้แทนของสันนิบาตเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย คือ นายอัมพร วัฒนวงศ์ และ นายสมบัติ นันทวิจิตร ไปพบกับ นายทะเบียน บริสุทธิ์ ผู้แทนของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ทุกวันพุธ เป็นเวลา 1 ปี เพื่อร่างข้อบังคับของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในการจดทะเบียนกลุ่มเครดิตยูเนียนเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2521 และสันนิบาตเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย ได้รับการจดทะเบียนเป็นชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 มีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 56/2 หมู่ 3 ถนนรามคำแหง แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่ทำการหลังแรกโดยได้รับเงินสนับสนุนจากองค์การมีเซรืออร์ ประเทศเยอรมัน และจากสหกรณ์กับกลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศ ส่วนที่ดินได้รับความอนุเคราะห์จาก นายชวลิต จิตรานุเคราะห์ มีเนื้อที่ 2 ไร่ 1 งาน 56 ตารางวา และเมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2520 ซึ่งมีพิธีวางศิลาฤกษ์สำนักงานแห่งใหม่ โดย นายอดุล นิยมวิภาต อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ในขณะนั้น เป็นประธานในพิธี

หลักการและแนวความคิดของระบบสหกรณ์ที่จะช่วยให้สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในภาวะที่ดิ้นรนสามารถทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีสันติสุขได้ด้วยการประหยัด การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งกำหนดขึ้นภายใต้ปรัชญาแห่งการร่วมมือกันของคนในสังคมเดียวกัน โดยยึดถือคุณค่าแห่งความเสมอภาค ภราดรภาพของคน การพึ่งตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้มีการกำหนดหลักการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสากล ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการ คือ

หลักการแรก หลักแห่งประชาธิปไตย คือการควบคุมโดยระบอบประชาธิปไตยและความเป็นกลาง สหกรณ์เครดิตยูเนียนมีความเป็นกลางทางเชื้อชาติ สัญชาติ เพศ ศาสนา และลัทธิการเมือง มุ่งให้ประเด็นเหล่านี้เป็นอุปสรรคในการดำเนินการของสหกรณ์

หลักการที่สอง หลักแห่งการให้บริการสมาชิก คือการให้บริการแก่สมาชิกให้มีความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านสังคมของมวลสมาชิก มีการจัดสรรผลประโยชน์แก่มวลสมาชิก เพื่อที่จะส่งเสริมการสะสมทรัพย์ มีผลต่อสมาชิกตามความต้องการของมวลสมาชิก การสร้างเสถียรภาพทางการเงินอย่างต่อเนื่องในการให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างกว้างขวาง

หลักการที่สาม หลักแห่งเป้าหมายทางสังคม เพื่อให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องแก่สมาชิก การสร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ เพื่อที่จะส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้สอดคล้องกับปรัชญาและแนวทางแห่งการรวมกัน การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อจรรโลงและรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์และความเชื่อมั่น ที่จะพัฒนาคนและสังคม เสริมสร้างความเป็นธรรมแก่สมาชิกและชุมชน

เจตนารมณ์ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้นเน้นถึงการนำสติปัญญามารวมกันเพื่อร่วมกันออกความคิดในทางสร้างสรรค์ จะสามารถนำกิจการของกลุ่มให้เจริญก้าวหน้าไปได้ ส่วนแรงใจ เป็นคุณธรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะทางจิตที่มนุษย์ทุกคนมีอยู่ในมโนสำนึกน้ำใจเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ทำ ให้คิด ให้พูด ในสิ่งที่สร้างสรรค์ประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นคนที่ไม่ปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม พฤติกรรมต่างๆ เรียกว่า “เจตนารมณ์” หรือ “จิตตารมณ์” 6 ประการ ประกอบด้วย

ประการแรก สนใจกันในเรื่องให้เกียรติ และเคารพในศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน

ประการที่สอง สนใจในความทุกข์ยากของเพื่อน ช่วยปกป้องหรือขจัดทุกข์แก่เพื่อน

ประการที่สาม สนใจชักชวนผู้คนในสังคมเดียวกันเพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีส่วนรับผลประโยชน์จากกลุ่มร่วมกัน

ประการที่สี่ สนใจที่จะช่วยเพื่อนให้สังคมเดียวกันพ้นจากปัญหาอุปสรรค ความทุกข์ ความเดือดร้อน และประสบความสำเร็จ ความเจริญ ความครบครันในชีวิตไปด้วยกัน

ประการที่ห้า สนใจที่จะร่วมทำงานกับเพื่อนสมาชิก ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันปรับปรุงแก้ไขกิจการงานของกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น

ประการที่หก สนใจ ใส่ใจ ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน และอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการไม่แสวงประโยชน์ คือ การไม่มุ่งหวังค่าจ้างตอบแทน การอาสาทำงานส่วนรวม การช่วยเหลือเพื่อนในยามเดือดร้อน จำเป็น และร้องขอ การร่วมมือในการทำงานกับเพื่อนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของหมู่คณะสังคม คนในกลุ่มจึงต้องฝึกฝนตนเองให้มีคุณธรรมความดีที่เพื่อนต้องการนี้ อยู่เสมอเพื่อจะได้มีให้เพื่อนเรียกว่า คุณธรรม 5 ประการ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน ความไว้วางใจกัน

ขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย และขบวนการเครดิตยูเนียนสากลในประเทศไทย ขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนมี 3 ระดับด้วยกัน คือ

ระดับแรก ระดับปฐม คือ สหกรณ์เครดิตยูเนียนในระดับท้องถิ่น ทั้งในท้องถิ่นชนบท ชุมชนเมือง สถานศึกษา สถานประกอบการ

ระดับที่สอง ระดับมัธยม หรือระดับภาค คือชมรมหรือศูนย์ประสานงานเครดิตยูเนียนที่รวมตัวกันในระดับภูมิภาค หรือในระดับจังหวัด เพื่อให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันและกันในลักษณะสหกรณ์ที่ช่วยสหกรณ์น้อง ทั้งชมรมและศูนย์ประสานงาน ยังไม่เป็นนิติบุคคลแต่อย่างใด

ระดับที่สาม ระดับชาติ คือ ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่เกิดจากการรวมตัวกันของสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั่วประเทศมีเพียงแห่งเดียว จึงใช้ชื่อว่า “ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด”

นอกจากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนยังมีเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ จนเป็นขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสากล กล่าวคือ ต่อจากชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนฯ ขึ้นไปก็จะเป็น “สมาคมสมาพันธ์สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตในเอเชีย” Association & Asian Confederation of Credit Unions (ACCU) ซึ่งก็คล้าย ๆ กับชุมนุมสหกรณ์ฯ แต่เป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับทวีป หมายถึงประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชียที่ชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติในประเทศของตัวเองมารวมกันเป็น “สหพันธ์สหกรณ์แห่งเอเชีย”มีการรวมกันในระดับสูงขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง และนอกจากแต่ละทวีปก็รวมกันขึ้นไป เป็น “สภาเครดิตยูเนียนโลก”(World Council of Credit Unions : WOCCU) มีสำนักงานตั้งอยู่ ณ เมดิสันมลรัฐวิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา จุดประสงค์ของสภา

เครดิตยูเนียนโลกแห่งนี้ ก็เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศที่กำลังพัฒนาทั่วโลก ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกสภาฯ นี้มีมากกว่า 91 ประเทศในทุกทวีป

สหกรณ์เครดิตยูเนียน จัดตั้งขึ้นตามข้อกำหนดในกฎหมายของรัฐ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงมีสิทธิเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาตามกฎหมาย คือ สามารถจัดทำนิติกรรมใดๆ ตามที่กฎหมายกำหนดและให้สิทธิไว้ทุกกรณี สมาชิกมีความรับผิดชอบเท่าจำนวนหุ้นที่ตนครอบครองไว้ในสหกรณ์ สหกรณ์เครดิตยูเนียนได้ปรับอาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหรือเป็นแนวทางการดำเนินงาน

ทั้งนี้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั่วประเทศ สหกรณ์เหล่านี้ดำเนินธุรกิจสำคัญอยู่ 5 ด้าน โดยธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจที่มีมูลค่ามากที่สุด รองลงมาคือ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจรวบรวมผลิตผล ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายและธุรกิจบริการต่างๆ สหกรณ์ที่ประสบปัญหาขาดทุนในการดำเนินงาน มีจำนวนทั้งสิ้น 223 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 18.2 ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งหมด จึงกล่าวได้ว่าปัญหาอุปสรรคของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย มีอยู่หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอุปสรรคในการนำหลักวิธีการสหกรณ์รวมทั้งหลักคุณธรรม 5 ประการ ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนไปปฏิบัติ เช่น ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน ความวางใจกัน

อย่างไรก็ดี การดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนหลายแห่งก็สะท้อนผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดมอบรางวัลให้แก่กลุ่มสหกรณ์แต่ละประเภท โดยสหกรณ์ประเภทเครดิตยูเนียนที่ได้รับรางวัลประเภทดีเด่นแห่งชาติที่ได้รับคัดเลือกมาจากกลุ่มสมาชิกในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส ตามหลักคุณธรรม และขบวนการของสหกรณ์ในแต่ละแห่ง พบว่า ในระหว่างปี 2553-2563 มีรายชื่อสหกรณ์ที่ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทเครดิตยูเนียน จำนวน 10 แห่ง คือ สหกรณ์เครดิตยูเนียนนักบุญเปโตร จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนไทยซอนต้า จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนหนองห้าง จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนเอ็น เอช เค สปริง จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนหอมสมวังแก้ว จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านทุ่งเลียบ จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนเขื่อนเพชร โค้งข่อย จำกัด สหกรณ์อ้อมทรัพย์โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด และสหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านช่อง จำกัด

ปัจจุบันประเทศไทยมี สหกรณ์เครดิตยูเนียน จำนวน 1,125 แห่ง (ชื่อนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด, 2564) ทั้งนี้มีสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ได้รับรางวัล ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียนดีเด่นแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2553 – 2563 ซึ่งประกอบด้วยสหกรณ์เครดิตยูเนียนนักบุญเปโตร จำกัด สหกรณ์

เครดิตยูเนียนไทยสอนคำ จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนหนองห้าง จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนเอิน เอช
เค สปริง จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนหอมสมวังแก้ว จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านทุ่งเล็บ จำกัด

2.3 แนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย

2.3.1 แนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยของรัฐบาล

การศึกษานโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย
ของสหกรณ์นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนแนว นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย
ของรัฐบาลตั้งแต่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2565-
2569) แผนปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาล นโยบายของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมี
รายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

เมื่อกล่าวถึงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของประเทศไทยถือเป็นประเด็นสาระสำคัญใหม่ที่ถูก
กำหนดบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์วิสัยทัศน์สำคัญให้
ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง หากพิจารณานโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการ
ประชาธิปไตยของสหกรณ์นั้น สามารถเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในยุทธศาสตร์ด้านการสร้าง
ความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และ
ยุทธศาสตร์ด้านการปรับความสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์
ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน กำหนดเป้าหมายสำคัญให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนา
แล้ว มีเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน เช่น การเกษตรสร้างมูลค่า การเกษตรปลอดภัย และ
การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่เศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ทำให้
กลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีคุณภาพชีวิตที่ดีทางด้านเศรษฐกิจ
และสังคม เป็นระบบ กลไกสำคัญเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และสหกรณ์มี
ศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ทั้งใน ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ได้กำหนดประเด็นสำคัญ
ให้เกิดขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้าง
สังคมคุณภาพ โดยมียุทธศาสตร์สำคัญคือ การลดความเหลื่อมล้ำ การสร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

และส่งเสริมให้เกิดพลังทางสังคม และการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของกลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ พร้อมทั้งแนะนำส่งเสริม รวบรวมข้อมูล การเชื่อมโยงธุรกิจกับหน่วยงานอื่นๆ และประยุกต์การดำรงชีพพร้อมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม และยุทธศาสตร์ด้านการปรับความสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ กำหนดประเด็นสำคัญว่า ภาครัฐมีวัฒนธรรมในการทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนร่วมตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ปลอดภัย และประพุดติมิชอบ โดยยุทธศาสตร์สำคัญคือ บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น เป็นมืออาชีพ ซึ่งบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของกลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยมีการปรับตัวให้ประสิทธิภาพประสิทธิผลในการตรวจสอบ กำกับดูแล ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เครดิตยูเนียนด้วยระบบที่มีความทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ พร้อมทั้งนี้มีการปรับระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้รองรับการดำเนินการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลในการบูรณาฐานข้อมูลประชาชนและบริการภาครัฐ เป็นต้น

กล่าวได้ว่ายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มุ่งส่งเสริมทำให้กลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีคุณภาพชีวิตที่ดีทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม เป็นระบบ กลไกสำคัญมีศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ พร้อมทั้งแนะนำส่งเสริม รวบรวมข้อมูล การเชื่อมโยงธุรกิจกับหน่วยงานอื่นๆ และประยุกต์การดำรงชีพพร้อมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม โดยสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีการปรับตัวให้ประสิทธิภาพประสิทธิผลในการตรวจสอบ กำกับดูแล ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เครดิตยูเนียนด้วยระบบที่มีความทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ พร้อมทั้งนี้มีการปรับระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องให้รองรับการดำเนินการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลในการบูรณาฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ เป็นต้น ซึ่งข้อมพบว่า ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นั้นมีความสอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)

เมื่อพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) มีการกระบวนกรจัดทำกรอบแนวคิดจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) นับได้ว่าเป็นแผนแม่บทที่สำคัญของการพัฒนาประเทศอย่างมีเป้าหมายตามกรอบกระบวนการทัศน์ในยุทธศาสตร์ด้านการ

สร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และยุทธศาสตร์ด้านการปรับความสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารการจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) คู่แผนของกรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลสหกรณ์เครดิตยูเนียน มียุทธศาสตร์ประเด็นวัตถุประสงค์สำคัญคือ 1) วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึง ทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้วยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพรวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ เป้าหมายรวมที่ 3 คือ ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โดยมียุทธศาสตร์ที่ 2 ที่กำหนดในการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น ทั้งนี้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้มุ่งสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ที่ 1 คือการสร้างเศรษฐกิจเติบโตได้ตามศักยภาพ ประชาชนมีความเป็นอยู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และยุทธศาสตร์ที่ 6 กำหนดการบริหารจัดการในภาครัฐป้องกันการทุจริตมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทยนั้น เป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ 1 ลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาทภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสมเกิดความคุ้มค่า เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นย่อมพบว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับอื่นๆ ในอดีต นั้นมีความสอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

3) นโยบายรัฐบาล

เมื่อพิจารณา นโยบายของรัฐบาลของรัฐบาลของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา และคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบายสาธารณะและแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินในช่วง 4 ปีของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์นั้น ย่อมเห็นว่า มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถแข่งขันของไทย การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก การสร้างให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต และการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน เป็นกรอบแนวนโยบายแห่งรัฐที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุน

ให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนสามารถดำเนินการให้บริการกับสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และสร้างความเข้มแข็งตามแนวคิดหลักการ วิธีการของสหกรณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ด้านเศรษฐกิจนั้นนโยบายของรัฐบาลมุ่งพัฒนาความสามารถด้านการแข่งขันของไทยทั้งในระบบเศรษฐกิจระดับมหภาค ในเชิงนโยบายการเงินการคลัง การพัฒนาโครงสร้างดิจิทัลและการมุ่งสู่การเป็นประเทศอัจฉริยะขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับชุมชนในการสร้างองค์ความรู้ต่างๆ นำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และสร้างพลังสังคม สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการช่วยพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจฐานราก รวมทั้งการช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม เป็นการจัดพื้นที่ให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการน้ำและคุณภาพดินกำหนดแผนรายได้ การผลิตอย่างเป็นระบบ หรือเครื่องมือทางการเงินที่สมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐระยะยาว การพัฒนาระบบแบ่งปันผลกำไร เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็ระหนักถึงการวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสูงอนาคตให้เกิดการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ การบริการ หรือการบริหารราชการ ซึ่งจะสอดคล้องกับส่วนที่ห้า ด้านการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนที่ต่อยกระดับเป็นรัฐบาลดิจิทัล ตรวจสอบได้ และการบริการที่ลดขั้นตอนการให้บริการประชาชน ไม่เกิดความยุ่งยากซับซ้อน เกิดการขับเคลื่อนการให้บริการประชาชนตรงกับความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจ

4) นโยบายของคณะกรรมการกิจการเกษตรและสหกรณ์

เมื่อพิจารณาแผนพัฒนาสหกรณ์ (พ.ศ.2563-2565) ของคณะกรรมการกิจการเกษตรและสหกรณ์ (สนช.) ได้กำหนดแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งของสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียนไว้ 4 ประเด็นที่สำคัญคือ

ประเด็นแรก การสร้างแนวทางในการบูรณาการ ความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการ วิธีการและอุดมการณ์สหกรณ์สู่สมาชิก ได้แก่ การสร้างความเข้าใจในหลักการ วิธีการ และอุดมการณ์ โดยสหกรณ์มีการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่อง หรือมีการจัดทำวารสารเผยแพร่ความรู้ประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร พร้อมทั้งรัฐควรเข้ามากำกับ ตรวจสอบ ติดตามอย่างจริงจัง เป็นต้น

ประการที่สอง การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใสไปสู่วิถีปฏิบัติของกรรมการ เจ้าหน้าที่และสมาชิกสหกรณ์ ประเด็นแรกคือ หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์ที่มี 6 หลักสำคัญได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการรับผิดชอบ และหลัก

ความคุ้มค่า และประการที่สองคือ หลักการตรวจสอบ โดยที่สมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ โดยเฉพาะการตรวจสอบข้อมูล เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานกิจกรรมของสหกรณ์ให้กับสมาชิกสหกรณ์ได้รับทราบ ทั้งนี้หลักธรรมาภิบาลเป็นเงื่อนไขหลักสำหรับของกรมส่งเสริมสหกรณ์ด้วย

ประการที่สาม การกำหนดคุณสมบัติของกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์มีการพัฒนาการบริหารจัดการระบบสหกรณ์อย่างมืออาชีพ รวมถึงการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนด้วย เช่น การกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ควรเป็น 1) ผู้ที่มีความศรัทธาในแนวคิดคุณค่า อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ 2) เป็นผู้ที่ประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี และเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น 3) อุทิศตนเพื่องานสหกรณ์ด้วยความสุจริตเสียสละ และมีความรับผิดชอบ 4) เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำมีความพร้อมและเต็มใจที่จะปฏิบัติหน้าที่กรรมการดำเนินการสหกรณ์ 5) เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็น และยอมรับในเหตุของผู้อื่น และ 6) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และด้านอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้นอกจากการกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์แล้ว สิ่งที่สำคัญของคุณสมบัติของกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ คือ การกำหนดความรับผิดชอบต่อคุณสมบัติของกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ด้วยเช่นกัน

ประการที่สี่ สหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานอื่นๆ จะต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบสหกรณ์ ประการแรก คือ ควรดำเนินงานเพื่อเพิ่มศักยภาพเชื่อมโยงเครือข่ายระบบการผลิตการตลาดและการเงินของสหกรณ์ เช่น 1) พัฒนากลุ่มผู้ผลิตในชุมชนเป็นกลุ่มผู้ผลิตคุณภาพ โดยประสานเครือข่ายปัจจัยการผลิต สนับสนุนการดำเนินงาน การวางแผนผลิตสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่มีคุณภาพ มาตรฐานปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาศักยภาพการผลิตของสหกรณ์ให้สามารถแข่งขันด้านคุณภาพและการแข่งขันด้านต้นทุน 2) พัฒนาสหกรณ์ให้เป็นองค์กรทางธุรกิจที่เข้มแข็งเป็นที่พึ่งของสมาชิก มีการให้ภาคเอกชนเข้าร่วมทุนในการดำเนินการ สนับสนุนให้ขบวนการสหกรณ์มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ 3) พัฒนาระบบสหกรณ์ให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยการจัดตั้งศูนย์กลางทางการเงินของสหกรณ์ สร้างขบวนการสหกรณ์เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภาพรวม เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว ส่วนราชการ ส่วนท้องถิ่นควรมีความสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนเป็นสหกรณ์ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวบ้าน วัด โรงเรียน

ควรจะให้ความสำคัญเรื่องความผูกพันและการมีส่วนร่วมที่จะเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกสมทบให้มากขึ้น เป็นต้น

2.3.2 แนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย

ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาสหกรณ์จำนวน 10 ด้านและยุทธศาสตร์ของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 การพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนให้มีเกณฑ์มาตรฐานกลายเป็นแบบอย่าง “หนึ่งจังหวัดหนึ่งสหกรณ์” ส่งเสริมบรรณรักษ์ให้สหกรณ์จัดทำแผนพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนเพื่อขยายฐานจำนวนสมาชิก รายบุคคล การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์และประมวลผลการบริหารงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และจัดให้มีการประชุมวางแผนการพัฒนาสหกรณ์ร่วมกับสถาบันการศึกษา องค์การหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

ด้านที่ 2 การพัฒนาคุณภาพบุคลากรทุกระดับ ประกอบด้วย การสร้างจิตสำนึกงานแห่งการให้บริการและปลูกฝังทัศนคติที่ดีของความเป็นเครดิตยูเนียน พัฒนาความรู้และภาวะผู้นำของบุคลากร จัดการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการศึกษาดูงานระหว่างบุคลากรของขบวนการสหกรณ์องค์กรอื่นๆ หรือพัฒนาหลักสูตรเครดิตยูเนียนให้ได้มาตรฐานเพื่อนำไปใช้ในสถาบันการศึกษา

ด้านที่ 3 การเป็นศูนย์กลางทางการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้านการเงิน จัดบริการและอำนวยความสะดวกที่มีประสิทธิภาพและหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก เป็นต้น

ด้านที่ 4 การประชาสัมพันธ์ขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย ประชาสัมพันธ์ขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนไปสู่สาธารณชนในทุกรูปแบบ พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ให้ได้รับความสนใจและทันต่อเหตุการณ์ เป็นต้น

ด้านที่ 5 การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบฐานข้อมูล ระบบคอมพิวเตอร์ การบริหารงาน การจัดระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายของสหกรณ์/กลุ่มเครดิตยูเนียน สมาชิกทั่วประเทศ หรือองค์กรที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

ด้านที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย การพัฒนาการบริหารงาน การบริการของ ช.ส.ค.ให้ได้มาตรฐานอย่างมืออาชีพ และพัฒนาโครงสร้างให้เหมาะสมกับสถานการณ์ หรือเป็นองค์การศึกษา

ด้านที่ 7 ความมั่นคงของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย และขบวนการ ประกอบด้วย ลดอัตราหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ดำเนินการบริหารหนี้ด้วยคุณภาพ บริหารการลงทุนเงินให้มีความมั่นคงปลอดภัยและเกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านที่ 8 การส่งเสริมธุรกิจสหกรณ์ ประกอบด้วย การเป็นศูนย์กลางด้านการตลาดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสมาชิกให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกสามารถเลี้ยงตัวเองได้และส่งเสริมธุรกิจให้แก่สมาชิก เป็น Small Micro Enterprise-SME

ด้านที่ 9 การจัดสวัสดิการให้กับสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย การศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการประเภทใหม่และจัดสวัสดิการแบบครบวงจร

ด้านที่ 10 เอกภาพและสัมพันธภาพในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย รมรงค์ให้สมาชิกมีความภูมิใจในความเป็นเครดิตยูเนียน ให้ความร่วมมือและประสานงานกับองค์กรต่างๆ ดำเนินการให้มีกฎหมาย“เครดิตยูเนียน ”

2.3.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการสหกรณ์เครดิตยูเนียน

สำหรับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการสหกรณ์เครดิตยูเนียน มียุทธศาสตร์สำคัญ 5 ด้านสำคัญได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพของสหกรณ์/กลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์การพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากรในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นพันธมิตรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสุดท้ายยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ซึ่งมีรายละเอียดของยุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาคุณภาพของสมาชิกกรรมการ และฝ่ายจัดการของขบวนการ ซึ่งเป็นผู้คอยโอกาสในการขบวนการเรียนรู้ทักษะที่สามารถรับผิดชอบของตนเอง และเข้าร่วมในการพัฒนาขบวนการได้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างศักยภาพของสหกรณ์/กลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศ เพื่อยกระดับการบริหาร การจัดการภายใน การมีส่วนร่วมในขบวนการสนับสนุนการเรียนรู้และสร้าง

เครือข่าย การพัฒนาด้านอาชีพหรือธุรกิจสหกรณ์ รวมทั้งการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการบริการทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของสมาชิก โดยการเสริมสร้างและพัฒนาสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งและเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ เพื่อให้สหกรณ์ได้เป็นที่พึ่งทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิก ได้อย่างแท้จริงในการยกระดับคุณภาพชีวิตต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากรในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นพันธมิตรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาขบวนการเครดิตยูเนียนหรือการเสริมสร้างหลักนิคธรรม ในการบริหาร การจัดการแก้ไขความขัดแย้ง ด้วยเหตุผลสนับสนุนให้บุคลากรทุกส่วนของขบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการเพื่อให้มีการนำแผนงาน ไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติตามภารกิจของส่วนงานต่างๆ รวมถึงการติดตามประเมินผลโดยการจัดทำดัชนีวัดผลของการปฏิบัติแบบองค์รวมคือทุกส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ มีการประสานวิเคราะห์ โดยยึดหลักพื้นที่และภารกิจรวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้รับผิชอบ

ทั้งนี้ แผนนโยบายการพัฒนาสหกรณ์ในประเภทต่างๆ และสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยมีหลักการพื้นฐานสำคัญระดับสากลที่เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งในพ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995) ได้มีการประกาศให้สหกรณ์ทุกประเทศถือใช้โดยทั่วกันมีอยู่ 7 ประการ ซึ่งหลักการสหกรณ์เป็นแนวทางสำหรับสหกรณ์ต่างๆ ในการนำค่านิยมของสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติ อาจกล่าวได้ว่าหลักการของสหกรณ์นี้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะสหกรณ์ ซึ่งค่านิยมพื้นฐานของสหกรณ์สากล ได้แก่ การพึ่งพา ความรับผิดชอบตนเอง ประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความสามัคคี และสมาชิกสหกรณ์ตั้งมั่นอยู่ในค่านิยมทางจริยธรรมแห่งความซื่อสัตย์ เปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม และเอื้ออาทรต่อผู้อื่นตามแบบแผนที่สืบทอดมาจากผู้ริเริ่มการสหกรณ์

หลักการที่ 1 การเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไปตามความสมัครใจ: สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจที่เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิกเข้าเป็นสมาชิก โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามแนวทางประชาธิปไตย: สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ผู้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีผู้ที่ได้รับการเลือกเป็นผู้แทนสมาชิกต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิกในสหกรณ์

ชั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิ์ในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นให้ดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก: สมาชิกสหกรณ์พึงมีความเที่ยงธรรมในการให้ และควบคุมการใช้เงินทุนในสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย ทูของสหกรณ์อย่างน้อยส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนร่วมของสหกรณ์ สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนสำหรับเงินทุนตามเงื่อนไขแห่งสมาชิกภาพในอัตราที่จำกัด (ถ้ามี) มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรผลประโยชน์ส่วนเกินเพื่อจุดมุ่งหมายประการใด ประการหนึ่งหรือทั้งหมด จากดังต่อไปนี้ คือ เพื่อ การพัฒนาสหกรณ์ของตนโดยจัดให้เป็นทุนของสหกรณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งของทุนนี้ต้องไม่นำมาแบ่งปันกัน เพื่อเป็นผลประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วนของปริมาณธุรกิจที่ทำกับสหกรณ์ และเพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นใดที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 มีการปกครองตนเองและมีอิสระ: สหกรณ์เป็นองค์กรที่พึ่งพาตนเองและปกครองตนเอง โดยมีการควบคุมของสมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์ จำต้องมีข้อตกลงหรือผูกพันกับองค์กรอื่นๆ รวมถึง องค์กรของรัฐ หรือต้องแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ต้องกระทำภายใต้เงื่อนไขอันเป็นที่มั่นใจว่า มวลสมาชิกจะยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และยังคงดำรงความเป็นอิสระของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การให้การศึกษา การฝึกอบรม และข่าวสาร: สหกรณ์พึงให้การศึกษาและการฝึกอบรมแก่มวลสมาชิกผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการและพนักงาน เพื่อบุคลากรเหล่านั้น สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิด ในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์ได้

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์: สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยการประสานความร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 ความห่วงใยต่อชุมชน: สหกรณ์พึงดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน ตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ

2.3.4 หลักการสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ในการประชุมสมัชชาใหญ่ผู้แทนสหกรณ์เครดิตยูเนียนของสภาเครดิตยูเนียนโลกครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2527 ได้มีการกำหนดหลักการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสากลประกอบด้วยหลักการ

สำคัญ 3 หลักการ ได้แก่ หลักแห่งประชาธิปไตย หลักแห่งการให้บริการสมาชิก และหลักแห่งเป้าหมายทางสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักที่ 1 หลักแห่งประชาธิปไตย

1) เปิดรับสมาชิกทั่วไปด้วยความสมัครใจ สมาชิกภาพในสหกรณ์เครดิตยูเนียน เปิดสำหรับทุกคนที่มีวงสัมพันธ์เดียวกัน เห็นคุณค่าและประสงค์ที่จะเข้ามามีส่วนร่วม พร้อมทั้งจะรับผิดชอบร่วมกันในฐานะสมาชิก

2) การควบคุมโดยระบอบประชาธิปไตย สมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีความเท่าเทียมกันในการออกเสียง (หนึ่งคนหนึ่งเสียง) ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์โดยไม่คำนึงถึงจำนวนหุ้น หรือปริมาณธุรกิจที่มีต่อสหกรณ์ การออกเสียงในสหกรณ์เครดิตยูเนียนอาจกระทำ ในรูปสัดส่วน หรือ ระบบตัวแทนตามหลักการประชาธิปไตย

3) ความเป็นกลาง สหกรณ์เครดิตยูเนียนมีความเป็นกลางทางเชื้อชาติ สัญชาติ เพศ ศาสนา และลัทธิการเมือง

หลักที่ 2 หลักแห่งการให้บริการสมาชิก

1) การให้บริการแก่สมาชิก สหกรณ์เครดิตยูเนียนจัดบริการต่างๆ ให้แก่สมาชิกเพื่อให้เกิดผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านสังคมของมวลสมาชิก

2) การจัดสรรผลประโยชน์แก่มวลสมาชิก เพื่อที่จะส่งเสริมการสะสมทรัพย์โดยการออม และจัดบริการเงินกู้ ตลอดจนบริการอื่นๆ แก่สมาชิก

3) สร้างเสถียรภาพทางการเงิน สหกรณ์เครดิตยูเนียนมีภาระที่จะต้องสร้างความมั่นคงในทางการเงิน รวมทั้งสะสมทุนสำรองให้เพียงพอ สร้างระบบควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพเพื่อประกันความต่อเนื่องในการให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างกว้างขวาง

หลักที่ 3 หลักแห่งเป้าหมายทางสังคม

1) การให้การศึกษาอย่างต่อเนื่อง สหกรณ์เครดิตยูเนียนมุ่งจัดการศึกษาอย่างจริงจังในประเด็นเศรษฐกิจ สังคม ประชาธิปไตยและการพึ่งตนเอง ส่งเสริมการออมและการใช้เงินกู้อย่างชาญฉลาด

2) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ เพื่อที่จะส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้สอดคล้องกับปรัชญาและแนวทางแห่งการรวมกัน

3) ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อจรรโลงและรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์ และความเชื่อมั่นของผู้บุกเบิกงานสหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์เครดิตยูเนียนมุ่งที่จะพัฒนาคนและสังคมเสริมสร้างความเป็นธรรมแก่สมาชิกและชุมชนโดยรวม

2.3.5 ภาพรวมปัญหาอุปสรรคของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

จากการทบทวนข้อมูลแนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งในมิติของเชิงนโยบาย กฎหมาย แนวทางการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนสามารถกล่าวได้ว่า ในการดำเนินงานของสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภทมีปัญหาในการดำเนินการ โดยภาพรวมหลายด้านในลักษณะเดียวกัน ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคทำให้สหกรณ์ขาดความเข้มแข็ง และไม่สามารถขับเคลื่อนดำเนินการได้ตามความต้องการเป้าประสงค์ของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลเท่าที่ควรจะเป็น ส่งผลทำให้สหกรณ์ขาดความน่าเชื่อถือในการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกเจตนารมณ์ของระบบสหกรณ์ และนำไปสู่การทุจริตการแสวงหาผลประโยชน์ของบุคคลทำให้เกิดวิกฤติปัญหาการร่วมตรวจสอบสหกรณ์เป็นต้น สภาพปัญหาของสหกรณ์สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาด้านแรก คือ การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบนั้น สมาชิกละเลยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหรือดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์ส่งผลทำให้การพัฒนาและการเพิ่มศักยภาพขีดความสามารถของสหกรณ์ขาดความเข้มแข็งตามเจตนารมณ์ของระบบสหกรณ์และเกิดช่องว่างของการทุจริตในการดำเนินงานของสหกรณ์

ปัญหาด้านที่สอง คือ การทุจริต ความโปร่งใส และการตรวจสอบ พบว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ขาดหลักธรรมาภิบาลทำให้เกิดปัญหาด้านการทุจริต ความโปร่งใสในสหกรณ์ ในการตรวจสอบ การจัดประชุมเพื่อตรวจสอบติดตามขาดความโปร่งใส การเอาใจใส่ในการตรวจสอบ เป็นต้น

ปัญหาด้านที่สาม คือ การขาดการเชื่อมโยงระบบสหกรณ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน ขาดการสร้างเครือข่ายร่วมกันของสหกรณ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของระบบสหกรณ์ อันจะนำไปสู่การเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาด หรือลดต้นทุนในการดำเนินการสหกรณ์

ปัญหาด้านที่สี่ คือ การผลิตผลของสหกรณ์ยังขาดปัจจัยด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี

ปัญหาด้านที่ห้า คือ ความรู้ความเข้าใจระบบสหกรณ์ของสมาชิก พบว่า สมาชิกบางส่วนขาดความตระหนักรู้เข้าใจในบริบทของสหกรณ์ ระเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์ หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสหกรณ์ เป็นต้น

ปัญหาด้านที่หก คือ คุณวุฒิของฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการ ยังขาดแคลนบุคลากรที่พึงประสงค์เหมาะสมกับสหกรณ์ ทำให้ขาดผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานในสหกรณ์

ปัญหาด้านที่เจ็ด คือ การสนับสนุนและการกำหนดนโยบายภาครัฐ พบว่า ภายในหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจจัดตั้งสหกรณ์โดยมิได้ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ ทำให้สมาชิกหรือสหกรณ์ไม่สามารถดำเนินการในช่วงเวลาของการปฏิบัติงาน

ปัญหาด้านที่แปด คือ กฎหมาย พบว่า กฎหมายหรือพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 หรือกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่สอดคล้องกับปัญหาในสถานะปัจจุบัน ควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสม

ปัญหาด้านที่เก้า คือ การเงินทุนในระบบสหกรณ์ขาดเสถียรภาพ พบว่า สหกรณ์บางแห่งยังขาดเครดิตหรือความน่าเชื่อถือจากหน่วยงานภายนอก หรือสถาบันการเงิน

ปัญหาด้านสุดท้าย คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า สหกรณ์ควรมีระบบข้อมูลข่าวสารและการเชื่อมโยงที่มีความรวดเร็ว ทันสมัย และทันเหตุการณ์ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบออนไลน์ เป็นต้น

กล่าวสรุปได้ว่า แนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย หมายถึง สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยมีกฎหมายในระดับรัฐธรรมนูญแห่งรัฐ พระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวงในการบังคับใช้ให้อำนาจกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนในการดำเนินกิจกรรมทางด้านสหกรณ์เครดิตยูเนียน และแนวนโยบายรัฐบาล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการส่งเสริมและพัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพตามภารกิจเป้าหมายของรัฐบาลและสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย โดยมุ่งหวังให้การดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศ สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังพึ่งพาตนเองได้ พร้อมทั้งแนะนำส่งเสริม รวบรวมข้อมูล การเชื่อมโยงธุรกิจกับหน่วยงานอื่นๆ และประยุกต์การดำรงชีพร่วมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างยั่งยืน

2.4 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน

สหกรณ์เครดิตยูเนียนนับเป็นองค์กรที่มีการจัดตั้งขึ้นในกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์เดียวกันมีกิจกรรมร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยการนำ เงินของตนมาสะสมไว้เป็นกองทุน ซึ่งในเงินในกองทุนนี้จะเป็นสินเชื่อเงินกู้ ช่วยเหลือสมาชิกในสหกรณ์ มีการบริหารงานโดยสมาชิกและทำกิจการทุกอย่างเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสมาชิกด้วยสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นหน่วยงานภายใต้กิจกรรมของรัฐ และเกี่ยวข้องกับประชาชนการเงิน และการร่วมกลุ่มสมาคมทำให้สหกรณ์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายต่างๆ มากมาย ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการควบคุม กำกับดูแลการบริหารจัดการ และการตรวจสอบการดำเนินงาน การบริหารจัดการ ซึ่งทางผู้วิจัยขอนำกฎหมายหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.4.1 พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 วางหลักการเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ โครงสร้าง และการตรวจสอบ เพื่อเป็นแนวทางและทิศทางเดียวกัน ซึ่งกล่าวในหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์ คือ กลุ่มของคณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียน ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งโครงสร้างการบริหารสหกรณ์ ให้มี “คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์” เป็นผู้ดำเนินการกิจการและเป็นผู้แทนของสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ดังกล่าวนี้ต้องประกอบไปด้วยประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุม ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง ภายใน 150 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น เมื่อมีเหตุอันควร คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้

การกำหนดอำนาจการดำเนินการสหกรณ์ ดังต่อไปนี้ได้

- 1) ดำเนินธุรกิจ เพื่อประโยชน์ของสมาชิก
- 2) ให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว
- 3) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
- 4) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการ

- 5) รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น
- 6) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจ้างหรือรับจํานำ ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก
- 7) จัดให้ได้มา ซื้อ ถูกรวมสิทธิ์หรือทรัพย์สินฯ หรือสิทธิการเช่าซื้อ จ้างหรือจํานำ ขาย หรือ จําหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน
- 8) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้
- 9) ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับ/เนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

อำนาจนายทะเบียน ในการเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ หรือเชิญสมาชิกของสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้

2.4.2 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2556

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 วางหลักการเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขการทำธุรกรรมทางการเงิน และการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของผู้ประกอบอาชญากรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำ นิติกรรม สัญญา หรือการค้า เน้นการใด ๆ กับผู้อื่น ทางการเงิน ทางธุรกิจ หรือการค้า เน้นการเกี่ยวกับทรัพย์สิน และใช้เป็นเครื่องมือป้องกันและตรวจสอบ “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายความว่า ธุรกรรมที่มีความซับซ้อนผิดไปจากการทำ ธุรกรรมในลักษณะเดียวกันที่ทำ กันอยู่ตามปกติ ธุรกรรมที่ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อ ได้ว่ากระทำ ขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดมูลฐาน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการทำ ธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้กับสหกรณ์ เนื่องจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ขอความร่วมมือจากสมาชิกสหกรณ์ต่างๆ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงบางฐานความผิดเป็นความผิด

มูลฐาน ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถนำเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาใช้สนับสนุนการกระทำความผิดอาญาได้อีก กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงเห็นควรกำหนดมาตรการขอความร่วมมือบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวกับสหกรณ์รายย่อยและแก้ไขเพิ่มเติมและกำหนดกรอบของความผิดมูลฐานให้ชัดเจน เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและสมาชิกสหกรณ์ นอกจากนี้ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่จะกำหนดนโยบายในการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับการฟอกเงินและเสนอแนะแนวทางเพื่อป้องกันความเสี่ยง กำหนดเรื่องมาตรการคุ้มครองพยาน เรื่องตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษที่จะได้รับเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และให้กรมสอบสวนคดีพิเศษสนับสนุนการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือการดำเนินการกับทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมทั้งกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

กล่าวได้ว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นหน่วยงานภายใต้กิจกรรมของรัฐ ให้สหกรณ์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายต่างๆ มากมาย ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการควบคุม กำกับดูแลการบริหารจัดการ และการตรวจสอบการดำเนินงาน การบริหารจัดการ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและตามหลักการอุดมการณ์สหกรณ์

2.5 แนวคิดและทฤษฎีประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาพัฒนาของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย ย่อมตระหนักถึงแนวคิดและทฤษฎีประชาธิปไตยของสหกรณ์ได้ว่า หลักการและแนวความคิดของระบบสหกรณ์ช่วยให้สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในภาวะที่ดิ้นรนสามารถทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีสันติสุขได้ด้วยการประหยัด การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กำหนดขึ้นภายใต้ปรัชญาแห่งการร่วมมือกัน ของคนในสังคมเดียวกัน ยึดถือคุณค่าแห่งความเสมอภาค ทรารตราภาพของคน การพึ่งตนเอง และการช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ได้มีการกำหนดหลักการสหกรณ์เครดิตยูเนียนสากล ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการ คือ

หลักการแรก หลักแห่งประชาธิปไตย คือการควบคุมโดยระบอบประชาธิปไตยและความเป็นกลาง สหกรณ์เครดิตยูเนียนมีความเป็นกลางทางเชื้อชาติ สัญชาติ เพศ ศาสนา และลัทธิการเมือง

หลักการที่สอง หลักแห่งการให้บริการสมาชิก คือการให้บริการแก่สมาชิกให้มีความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านสังคมของมวลสมาชิก มีการจัดสรรผลประโยชน์แก่มวลสมาชิก

เพื่อที่จะส่งเสริมการสะสมทรัพย์ มีผลต่อสมาชิกตามความต้องการของมวลสมาชิก สร้างเสถียรภาพทางการเงิน อย่างต่อเนื่องในการให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างกว้างขวาง

หลักการที่สาม หลักแห่งเป้าหมายทางสังคม เพื่อให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องแก่สมาชิก การสร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ เพื่อที่จะส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้สอดคล้องกับปรัชญาและแนวทางแห่งการรวมกัน สหกรณ์เครดิตยูเนียน การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อจรรโลงและรักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์และความเชื่อมั่น ที่จะพัฒนาคนและสังคม เสริมสร้างความเป็นธรรมแก่สมาชิกและชุมชน พร้อมทั้งมีคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน และความไว้วางใจกัน เป็นต้น

ทั้งนี้หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย

หลักการแรก หลักความเสมอภาค ประกอบด้วย ความเสมอภาคทางการเมืองประชาชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกัน แม้สมาชิกสหกรณ์จะถือจำนวนหุ้นต่างกัน แต่ก็มีสิทธิในการออกเสียงเท่ากัน

หลักการที่สอง หลักสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ คือ สิทธิ คือ อำนาจอันชอบธรรม หรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง ซึ่งการดำเนินการใดๆ ของสหกรณ์จะต้องไม่ขัดกับกฎหมาย

หลักการที่สาม หลักนิติธรรม คือ การใช้กฎหมายเป็นหลักในการบริหารประเทศ บุคคลทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องใช้กฎหมายต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ โดยการดำเนินการใดๆ ของสหกรณ์ต้องอยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาล

หลักการที่สี่ หลักการใช้เหตุผล คือ การใช้หลักเหตุผลมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และหากมีการตัดสินใจผิดพลาดด้วยการออกเสียงต้องยอมรับมติของเสียงข้างมาก แต่ต้องเคารพสิทธิของเสียงส่วนน้อย ซึ่งถือเป็นบรรทัดฐานที่สำคัญในการดำเนินการของสหกรณ์

หลักการที่ห้า หลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ การปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง เช่น การออกเสียงประชามติ การเสนอถอดถอน ฯลฯ ทางอ้อม เช่น การเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศแทนตน เช่นเดียวกับที่คณะกรรมการดำเนินการต่างๆ ต้องเป็นสมาชิกที่ได้รับการคัดสรรจากที่ประชุมของสหกรณ์

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีประชาธิปไตยของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยมีหลักแนวคิดอุดมการณ์สหกรณ์ที่พึงยึดถือประกอบด้วยหลัก 7 ประการ ได้แก่ หลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง และหลักสังคม

สงเคราะห์ ซึ่งมีความสอดคล้องไปหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ หลักความเสมอภาค หลักสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ หลักนิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และหลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง

หลักการรับสมาชิก หมายถึง เป็นองค์กรซึ่งสมาชิกจะต้องมีความเข้าใจการร่วมมือกันอย่างสำนึก เพื่อให้งานของสหกรณ์บังเกิดประโยชน์แก่บุคคลผู้ร่วมงานทุกคน

หลักการรวมทุน หมายถึง เป็นองค์กรรวมคนที่มีลักษณะนิสัยดียิ่งกว่าเป็นการรวมทุน ทุนมีความสำคัญในอันดับรองเท่านั้น ถือว่าเงินเป็นของหาได้ง่าย แต่คนดีหายาก

หลักการแบ่งกำไร หมายถึง เป็นองค์กรเมื่อมีกำไรแล้วจะนำกำไรมาจัดสรร จ่ายเงินปันผลตามส่วนแห่งหุ้น เป็นวิธีที่ดีและเหมาะสมยุคธรรมที่สุด

หลักเสมอภาค เป็นองค์กรที่ยึดวิธีการแบบประชาธิปไตย ในสหกรณ์สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน

หลักเสรีภาพ เป็นสิทธิเสรีธุรกิจที่เคารพต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด

หลักช่วยตนเอง เป็นองค์กรที่ไม่อนุญาตให้ออกเสียงแทนกันการไม่ช่วยเหลือบุคคลภายนอกหรือไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก

หลักสังคมสงเคราะห์ เป็นองค์กรเศรษฐกิจไม่ได้มุ่งประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ แต่มุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคม ความมั่นคงทางสังคมให้เกี่ยวเนื่องกันอย่างอยู่ใกล้ชิด

2.6 แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ภาวะผู้นำถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างของของขบวนการสหกรณ์ โดยผู้นำถือเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดแผนดำเนินการ การแก้ไขปัญหา และการสร้างการมีส่วนร่วมภายในสหกรณ์เครดิตยูเนียน

2.6.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

เมื่อพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับ “ผู้นำ (Leader)” พบว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกที่ประชุมใหญ่และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจชักนำ ชี้ทางให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจต่างๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ สำหรับ "ภาวะผู้นำ (Leadership)" มีผู้ให้คำนิยามไว้คล้ายคลึงกัน อาทิ "ภาวะผู้นำ" คือ พฤติกรรม

ของบุคคลในการกำกับกิจกรรมของกลุ่มไปสู่เป้าหมายร่วมกัน (Hemphill and Coons, 1957) หรือภาวะผู้นำก็คือ การใช้อิทธิพลเพิ่มที่สูงกว่าและมากกว่ากลไกการทำงานปกติที่ใช้กำกับงานประจำขององค์กร (Katz and Kahn, 1978) หรือภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพลต่อกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม เพื่อการตั้งเป้าหมายและบรรลุเป้าหมาย (Stogdill, 1974) รวมทั้ง Stogdill ที่สะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำ ประกอบด้วยประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับ อิทธิพล กลุ่ม และเป้าหมาย กล่าวว่าเป็นการมองภาวะผู้นำในฐานะกระบวนการอิทธิพล กระบวนการอิทธิพลดังกล่าวเป็นแนวคิดหลักที่เกิดขึ้นในบริบทของกลุ่ม ผู้นำใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่มสมาชิกกลุ่มไปในทิศทางของเป้าหมายที่ต้องการให้กลุ่มบรรลุผล

แบส (Bass, 1990) ได้สรุปความหมายของภาวะผู้นำตามที่มีผู้ให้ไว้และได้จำแนกความหมายของภาวะผู้นำออกเป็น 12 กลุ่ม ได้แก่

1. ภาวะผู้นำในฐานะที่เน้นกระบวนการของกลุ่ม (Leadership as a focus of group processes)
2. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นบุคลิกภาพและผลของบุคลิกภาพ (Leadership as a personality and its effects)
3. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการกระทำหรือพฤติกรรม (Leadership as an act or behavior)
4. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมาย (Leadership as an instrument of goal achievement)
5. ภาวะผู้นำในฐานะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ (Leadership as an emerging effect of interaction)
6. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นความแตกต่างของบทบาท (Leadership as a differentiated role)
7. ภาวะผู้นำในฐานะที่มุ่งด้าน โครงสร้าง (Leadership as the initiation structure)
8. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นศิลปะที่ก่อให้เกิดการยินยอมตาม (Leadership as the act of inducing compliance)
9. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการใช้อิทธิพล (leadership as the exercise influence)
10. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นรูปแบบการจูงใจ (Leadership as a form persuasion)
11. ภาวะผู้นำในฐานะความสัมพันธ์ของอำนาจ (Leadership as a power relationship)
12. ภาวะผู้นำในฐานะที่เป็นการผสมผสานขององค์ประกอบต่างๆ (Leadership as a combination of elements)

ประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ

ประสิทธิผลของภาวะผู้นำมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ การบรรลุเป้าหมาย (Goal Achievement) ประกอบด้วย ด้านการเงิน (financial goals) ผลผลิตหรือบริการที่มีคุณภาพ (quality products of services) ความสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก (needs of customers) ได้ดี เป็นต้น กระบวนการและการดำเนินการภายในองค์กรที่ราบรื่น (internal smooth process) ความยืดหยุ่นต่อปัจจัยภายนอก (external adaptability)

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ ปัญหา หรือการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลในสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนให้ปฏิบัติตามภารกิจเป้าหมายของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลขององค์กร

เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะโดยรวมของภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ย่อมหมายถึง ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนมีสมรรถนะการจัดการการบริหารสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรบรรลุผลของสหกรณ์ พร้อมทั้งคณะผู้บริหารมีสมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร โดยคุณลักษณะที่สำคัญของภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

ทั้งนี้การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ ก็คือ ทักษะและความสามารถในการวางแผนบริหารจัดการเพื่อนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

ส่วนภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดีนั้น หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้นำที่สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงหลักธรรมมาภิบาลว่า มีองค์ประกอบหลักสำคัญ 6 ประการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า กล่าวคือ

หลักการแรก หลักนิติธรรม การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับ ต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น

หลักการที่สอง หลักคุณธรรม การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมาภิบาลให้บุคลากร ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน

หลักการที่สาม หลักความโปร่งใส การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกลไกการทำงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครุภาคใต้ให้ มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีการตรวจสอบได้ถูกต้องชัดเจน

หลักการที่สี่ หลักความมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญต่างๆ

หลักการที่ห้า หลักความรับผิดชอบ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อใส่ใจในปัญหาและการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา

หลักการที่หก หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรงศ์ให้บุคลากร มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ การปฏิบัติงานและบริการที่มีคุณภาพ

2.7 แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์

เมื่อพิจารณาแนวคิดของสหกรณ์ ความหมายของสหกรณ์เครดิตยูเนียน แนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย และกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนแล้วนั้น พบว่า เป้าหมายสำคัญของสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 นั้นมีหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์ คือ กลุ่มของคนบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีอำนาจการดำเนินกิจการสหกรณ์ ได้แก่ การดำเนินธุรกิจ เพื่อประโยชน์ของสมาชิก การให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก การขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการ การรับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น การให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจ้างหรือรับจํา่า ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิก หรือของสมาชิก การจัดให้ได้มาซื้อ ถู้อกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน หรือสิทธิการเช่าซื้อ จ้างหรือจํา่า ขายหรือ จํา่าหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน การให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ และการดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ เป็นต้น

แนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยในภาพรวมตั้งแต่ยุคทศวรรษชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2565-2569) แผนปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาล นโยบายของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์นั้น มีวัตถุประสงค์วิสัยทัศน์สำคัญให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว มีความสามารถในการแข่งขัน สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ทำให้กลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียนใน

ประเทศมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีคุณภาพชีวิตที่ดีทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม เป็นระบบ กลไกสำคัญเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และสหกรณ์มีศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้จากแผนพัฒนาสหกรณ์ (พ.ศ. 2563-2565) ของคณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์ (สนช.) ได้ให้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งของสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียนไว้ 4 ประเด็นที่สำคัญคือ

ประเด็นแรก การสร้างแนวทางในการบูรณาการ ความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการ วิธีการและอุดมการณ์สหกรณ์สู่สมาชิก

ประเด็นที่สอง การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใสไปสู่วิถีปฏิบัติของกรรมการ เจ้าหน้าที่และสมาชิกสหกรณ์

ประเด็นที่สาม การกำหนดคุณสมบัติของกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์มีการพัฒนาการบริหารจัดการระบบสหกรณ์อย่างมืออาชีพ

ประเด็นที่สี่ สหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานอื่นๆ จะต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบสหกรณ์

สำหรับแนวนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาสหกรณ์ ประกอบด้วย การพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียน การพัฒนาคุณภาพบุคลากรทุกระดับ การเป็นศูนย์กลางทางการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้านการเงิน จัดบริการและอำนวย สินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ การประชาสัมพันธ์ขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย ความมั่นคงของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย และขบวนการ 8 การส่งเสริมธุรกิจสหกรณ์ การจัดสวัสดิการให้กับสหกรณ์เครดิตยูเนียน และเอกภาพและสัมพันธ์ภาพในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ขณะที่ ศูนย์สหกรณ์มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน (University of Wisconsin Center for Cooperative, 2014, p.16) ได้เสนอแนวทางสร้างความสำเร็จให้แก่ระบบสหกรณ์ไว้ว่า

ประการแรก ต้องมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาทำงานร่วมกัน

ประการที่สอง ต้องทำให้สมาชิกนั้นตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสหกรณ์และการสนับสนุนต่อสหกรณ์

ประการที่สาม การควบคุมกำกับกำกับการดำเนินงานยึดหลักการใช้วาระ กระบวนการแบบรัฐสภา และการตัดสินใจแบบประชาธิปไตย

ประการที่สี่ การทำให้คณะกรรมการรักษาระบบการดำเนินงานให้ดี มีบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน

ประการที่ห้า มีระบบบัญชีที่ดีและมีรายงานงบการเงินอย่างสม่ำเสมอ

ประการที่หก มีการพัฒนาการผนึกกำลังร่วมและขยายเครือข่ายความสัมพันธ์กับสหกรณ์อื่นๆ และประการสุดท้าย พัฒนานโยบายที่ชัดเจนให้มีความน่าเชื่อถือและปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ก็คือ การดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์เครดิตยูเนียนเกิดความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ และบรรลุถึงประสิทธิผล ตามภารกิจเป้าหมายของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย การยึดมั่นในการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร และสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน ทั้งนี้คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน หมายถึง หลักปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน และความไว้วางใจกัน ส่วนความสำเร็จในการดำเนินการ หมายถึง การดำเนินการใดๆ ของบุคลากร และสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนกระทั่งสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนวรรณกรรมที่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีสาระดังต่อไปนี้

จุฑามาศ อุปถัมภ์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษากระบวนการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน พบว่า ปัจจัยด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคคล ด้านกายภาพและการนำเสนอ ด้านส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการ ส่งผลต่อ

กระบวนการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน ส่วนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการใช้บริการสินเชื่อของสหกรณ์ มากที่สุด ได้แก่ ห้องน้ำในสำนักงานสหกรณ์ไม่ค่อยสะอาด เหมือนไม่มีการเช็ดถู และขยะวางไม่เป็นจุด และมีข้อเสนอแนะว่าสหกรณ์ควรมีปฏิทิน หรือของชำร่วย แจกสมาชิกในช่วงเทศกาลต่างๆ

ชุกติกาญจน์ มาสเสมอ (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นเลิศของสหกรณ์ ออมทรัพย์ในประเทศไทย พบว่า สหกรณ์เป็นหน่วยธุรกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้บริบทของประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสสู่ความเป็นเลิศของสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ขนาดสหกรณ์ สัดส่วนการเข้าร่วมประชุมของสมาชิกสหกรณ์ ประสบการณ์ของผู้จัดการสหกรณ์ ระดับการศึกษาของผู้จัดการสหกรณ์ ภาวะผู้นำของประธานคณะกรรมการสหกรณ์ และสัดส่วนการฝึกอบรมสมาชิกสหกรณ์ รวมถึงปัจจัยที่มีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อโอกาสสู่ความเป็นเลิศของสหกรณ์ออมทรัพย์ อีก 3 ปัจจัย ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนพนักงานต่อทุน และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนในพื้นที่ตั้งของสหกรณ์

นัยนา โปธาวงค์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำกัด โดยพบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ มี 2 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 การพัฒนาเชิงระบบ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการสมาชิก สามารถทำธุรกรรมการเงินผ่านระบบออนไลน์บนมือถือ ตู้เอทีเอ็ม และเคาน์เตอร์เซอร์วิสได้ แนวทางที่ 2 การเสริมคุณภาพการให้บริการ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประเมินคุณภาพการให้บริการแก่สมาชิก 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร 3) ด้านข้อมูลข่าวสาร และ 4) ด้านสวัสดิการ

หทัยชนก มากพูล และคณะ (2563) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพทางเทคนิคในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในด้านปัจจัยผลผลิต ได้แก่ ลูกหนี้เงินกู้ ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ รายได้อื่น ๆ ส่วนด้านปัจจัยการผลผลิตได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ คือ ค่าอบรมสัมมนา และจากการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการดำเนินงานระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจในประเทศไทย ภายใต้ตัวแบบ CRS พบว่า สหกรณ์ที่ตลอดระยะเวลา 3 ปีมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 1 มีจำนวน 4 สหกรณ์ คิดเป็น 19.05% ในภาพรวมมีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.857 ในส่วนภายใต้ตัวแบบ VRS พบว่า สหกรณ์ที่ตลอดระยะเวลา 3 ปี มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 1 มีจำนวน 10 สหกรณ์คิดเป็น 47.62% ในภาพรวมมีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย 0.910 จากตัวแบบ CRS และ VRS ค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยตาม

ตัวแบบ CRS มีค่าน้อยกว่า VRS แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาศหกรณออมทรัพย์ตำรวจในประเทศไทยสามารถที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยการพิจารณาเลือกใช้ปัจจัยการผลิตและปัจจัยผลผลิตให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ณัฐพิมล ฉัตรนิตกุล และ สมเดช มุงเมือง (2563) ศึกษาเรื่อง การบริหารภาครัฐแนวใหม่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการกำกับดูแลสหกรณ์เครดิตยูเนียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการกำกับดูแลสหกรณ์เครดิตยูเนียนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในปัจจุบัน มีหน่วยงานที่กำกับดูแล คือ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างกรม จึงมีจุดอ่อนในการประสานงาน โดยองค์ประกอบในการกำกับดูแล เจ้าหน้าที่ภาครัฐมีจำนวนไม่เพียงพอและขาดความชำนาญ ผู้บริหารสหกรณ์ไม่มีความชำนาญ สมาชิกสหกรณ์ละเลยการกำกับดูแล และการกำกับดูแลสหกรณ์เครดิตยูเนียนแนวใหม่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกอบด้วยการปรับปรุงกฎหมายสหกรณ์ จัดตั้งสำนักนายทะเบียนสหกรณ์ วางมาตรฐานการดำเนินงานของสหกรณ์ พัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้อง

สุรัช อุฬารวงศ์ (2562) ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กับกลุ่มเครดิตยูเนียนที่ไม่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ตามกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่าพระราชบัญญัติสหกรณ์ไม่สามารถบังคับใช้กับกลุ่มเครดิตยูเนียนได้ จึงต้องใช้กฎหมายอื่นๆ ที่มีอยู่มาเทียบเคียงและบังคับใช้แทน ซึ่งลักษณะของการดำเนินงานของกลุ่มเครดิตยูเนียนกฎหมายที่สามารถนำมาปรับใช้ได้คือประมวลกฎหมายอาญา อาทิเช่น ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามมาตรา 343 และความผิดฐานยักยอกตามมาตรา 352 เป็นต้น ส่วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีความเกี่ยวข้องในเรื่องของสัญญา และเรื่องละเมิดเพื่อการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน อีกทั้งแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานของกลุ่มเครดิตยูเนียนที่ยังไม่เป็นนิติบุคคลต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาล หลักความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้กรรมการหรือผู้บริหารกลุ่มเครดิตยูเนียนนำไปบริหารกลุ่มให้เกิดผลและเกิดประโยชน์มากที่สุด และป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตด้านการบริหารงานขึ้นภายในกลุ่มเครดิตยูเนียน

ศิริพร มูลสาร (2562) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบต่อการปฏิบัติงานบัญชีและการเงินในสหกรณ์การเกษตร โดยผลการวิจัย พบว่า เพื่อให้การจัดทำบัญชีและการเงินมีประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิผลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ควรส่งเสริมให้สหกรณ์มีการบริหารงานด้านบัญชีและการเงินอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งกำกับสหกรณ์ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และให้ดำเนินกิจการตาม

หลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง เป็นที่พึ่งของสมาชิก และประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน

ทัศนีย์ สมธิ (2561) ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้สมาชิกสตรีมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารจัดการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย มีโครงสร้างและภารกิจของสหกรณ์มีความชัดเจนเอื้อต่อการทำงานร่วมกัน บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านสหกรณ์ ด้านกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสมาชิกมีกำลังใจในการปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมนุมสหกรณ์ ปัจจัยที่ส่งเสริมให้สมาชิกสตรีเครดิตยูเนียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนมากที่สุด ได้แก่ ชุมชนสหกรณ์มีการผลัดเปลี่ยนให้โอกาสสมาชิกสตรีรุ่นใหม่เข้าไปเป็นกรรมการบริหารงานสหกรณ์ รองลงมา ชุมชนสหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกสตรีมีส่วนร่วมในการออกคะแนนเสียงในการเลือกตั้งคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามกฎหมายสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติอย่างเคร่งครัด โดยยุทธศาสตร์การส่งเสริมสมาชิกสตรีมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน ได้แก่ การสร้างเครือข่ายให้สมาชิกสตรีและระดมเงินออมทรัพย์ของสมาชิก การมีส่วนร่วมของสมาชิกสตรีในการบริหารจัดการเงินกู้และการลงทุนที่ทันสมัย การส่งเสริมสมาชิกสตรีในการจัดกิจกรรมและสวัสดิการแก่สมาชิก การส่งเสริมสมาชิกสตรีในการสร้างมาตรฐานสถาบันผู้สากล และการพัฒนาสมาชิกสตรีในการทรัพยากรมนุษย์โดยให้การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้สมาชิกและยูวเครดิตยูเนียน

ไพจิตร สุขสมบูรณ์ และ นิชา นภาพร จงกะสิกิจ (2560) ผลของตัวแบบที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยการวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคนิคทางด้านเหมืองข้อมูล มาประยุกต์ใช้ในการระบุดัชนีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลจากสหกรณ์เครดิตยูเนียนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำปางจำนวน 5 แห่ง พบว่าสหกรณ์แต่ละแห่งจะมีหลักเกณฑ์ในการให้ออมนัดสินเชื่อที่คล้ายคลึงกัน จากผลการทดสอบพบว่าตัวแบบที่สร้างขึ้นด้วยวิธีการต้นไม้ตัดสินใจ (Decision Tree) ให้ผลลัพธ์ในการทดสอบที่ดีที่สุด โดยมีค่าความถูกต้องที่ร้อยละ 95.96 มีค่าความแม่นยำที่ร้อยละ 95.71 มีค่าความระลึกที่ร้อยละ 91.67 และมีค่าความถ่วงดุลที่ร้อยละ 91.94 ทั้งนี้เมื่อนำไปใช้ในการทดสอบกับข้อมูลสมาชิกที่ขอสินเชื่อและติดตามข้อมูลการชำระสินเชื่อพบว่า มีสมาชิกเพียง 2 ราย จาก 5 ราย ที่ได้รับการประเมินว่ามีโอกาสเกิดหนี้สูญเท่านั้นที่มียอดค้างชำระสินเชื่อ

ชัยวรัญช์ แซ่เต็ง (2558) ศึกษาเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกลุ่มสหกรณ์ เครดิตยูเนียน ผลการวิจัยพบว่า ระดับศักยภาพของคณะกรรมการและสมาชิกในการบริหารจัดการกลุ่ม/สหกรณ์ โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร และด้านโครงสร้าง และกระบวนการทำงาน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ที่สุด การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการและสมาชิกพบว่า บุคลากรขาดความรู้ความสามารถ สหกรณ์ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการบริหาร การดำเนินงานของสหกรณ์ได้รับผลกระทบ จากภาวะเศรษฐกิจผลผลิตตกต่ำ ขาดสภาพคล่องในการดำเนินงาน ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการและสมาชิก

พิชัย ขวัญทอง และคณะ (2557) ศึกษาถึง ผลสัมฤทธิ์การบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียน เพื่อความยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า ประการแรก นโยบายสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีวัตถุประสงค์การพัฒนาศักยภาพของชุมชนอย่างชัดเจนและมีขั้นตอนการพัฒนาที่เป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับชุมชนพร้อมทั้งมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันกับนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาลทุกประการ ประการต่อมา ศักยภาพการบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยภาพรวมมีจุดเด่น ได้แก่ การบริหารงานบุคคลที่เป็นระบบ มวลสมาชิกสามารถบริหารจัดการด้วยตนเอง จุดด้อย ได้แก่ มวลสมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการสหกรณ์เครดิตยูเนียนอย่างถ่องแท้และมีความเข้าใจอย่างคลาดเคลื่อนกับอุดมการณ์สหกรณ์เครดิตยูเนียน โอกาส ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานราชการ และสถาบันการเงิน เริ่มให้ความสนใจต่อแนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียนเพิ่มมากขึ้น วิฤติ ได้แก่ มวลสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนยังไม่ตระหนักถึงอุดมการณ์สหกรณ์เครดิตยูเนียนอย่างแท้จริง กระบวนการปลูกฝังของสหกรณ์ยังทำไม่ได้เต็มที่ที่เป็นแต่เพียงการดำเนินการตามขั้นตอนเท่านั้น ประการสุดท้าย ผลสัมฤทธิ์การบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียนเพื่อความยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ดังนี้ วัตถุประสงค์ชัดเจน มีเงินทุนหมุนเวียน สมาชิกพึ่งตนเองได้ และสามารถชำระหนี้ได้ ภาระหนี้สินลดลง สมาชิกมีความสามัคคีกันมากขึ้น ระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงขึ้น ภาครัฐให้การสนับสนุน มีทรัพยากรการบริหารเพียงพอ มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน และการมีส่วนร่วมของสมาชิก

คัมภีร์ นันแสง (2557) ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสหกรณ์ในประเทศไทยกับต่างประเทศ พบว่า สหกรณ์ของประเทศไทยเกิดขึ้นจากการริเริ่มและการช่วยเหลือของรัฐตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งถือเป็นข้อ

แตกต่างจากสหกรณ์ในสหราชอาณาจักร และสหกรณ์ในยุโรปและอเมริกา เนื่องจากประชาชนหรือสมาชิกสหกรณ์นั้นเน้นถึงการช่วยเหลือตนเองผ่านการสร้างความร่วมมือกันหรือการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงพยายามป้องกันไม่ให้รัฐเข้ามาก้าวท้าวในการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์ ขณะที่สหกรณ์ทุกประเภทของไทยนั้นอยู่ภายใต้ข้อจำกัดที่รัฐสามารถเข้าควบคุมและกำกับได้ในหลายกรณี

Franken & Cook (2015) ศึกษาถึง การจัดการความสามารถเชิงกลยุทธ์ของสหกรณ์ พบว่าความสามารถในการจัดการให้สหกรณ์มีประสิทธิภาพและคุณภาพการทำงานและผลลัพธ์ทางธุรกิจได้นั้น ระบบการจัดการทางบัญชีต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเป็นระยะๆ ผ่านกลไกการตรวจสอบการทำงานให้เกิดความโปร่งใส กระบวนการดำเนินการต้องสร้างความเป็นประชาธิปไตยที่ตั้งอยู่บนรากฐานธรรมาภิบาลในการประกอบการดังในกรณีสหกรณ์ของสหรัฐอเมริกา

Coppola (2015) ศึกษาถึง ปัญหาการพัฒนาสหกรณ์การเงินของต่างประเทศ พบว่า มีการเจริญเติบโตช้าอันเป็นผลจากธรรมชาติของระบบการเงินในกลุ่มธนาคารสหกรณ์ที่มีหน้าที่บริหารเงินฝากของลูกค้าเป็นหลัก เงินทุนของธนาคารสหกรณ์จะไม่ได้มีการโตอย่างก้าวกระโดด เนื่องจากต้องอาศัยการเพิ่มจำนวนของสมาชิกเป็นหลัก ดังที่พบได้ในสหกรณ์ในเยอรมันก็คือการลดลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ การชะลอตัวของอัตราเงินเฟ้อและนโยบายของธนาคารกลางยุโรปกระทั่งส่งผลให้สหกรณ์ในเยอรมันต้องลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ดังกล่าวลง อีกทั้งธนาคารสหกรณ์กลับไม่สามารถลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากลงได้ จึงทำให้ธนาคารสหกรณ์มีรายได้ลดลงและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ปัญหาดังกล่าวจะส่งผลในระยะยาวให้ธนาคารสหกรณ์ไม่สามารถพัฒนาการให้บริการและจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกได้ จนนำไปสู่การควบรวมสหกรณ์ขนาดเล็กเข้ากับสถาบันการเงินขนาดใหญ่ตามมาได้

International Cooperative Alliance (2014) กำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นนิยามสำคัญของหลักการสหกรณ์สากล ประกอบด้วย 1) การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง 2) การควบคุมการดำเนินการต่างๆ โดยสมาชิกภายใต้หลักประชาธิปไตย 3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก 4) การปกครองตนเองโดยมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ 5) การให้การศึกษา การฝึกอบรม และสารสนเทศ 6) การยึดหลักสร้างความร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ และ 7) การเอื้ออาทรต่อชุมชนท้องถิ่น ซึ่งหลักการทั้งหมดนี้ถือเป็นบรรทัดฐานสำคัญของระบบสหกรณ์โดยรวมถึงการดำเนินการของขบวนการสหกรณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

Adler (2014) ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมเชิงนโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาสหกรณ์: ประสพการณ์เชิงเปรียบเทียบ พบว่า บทความนี้ได้ชี้แจงว่านโยบายสาธารณะและกฎหมายมีอิทธิพลอย่าง

มากในการส่งเสริมหรือขัดขวางการพัฒนาสหกรณ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสหกรณ์ เช่น กลไกทางการเงิน ความช่วยเหลือทางเทคนิค และโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนภาคส่วน มักจะได้รับการปฏิบัติแยกกันในวรรณกรรม โดยไม่ได้เน้นความสำคัญและบทบาทของนโยบายสาธารณะและกฎหมายอย่างเพียงพอเพื่อสร้างกลไกที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพและบทบาทความนี้ให้เหตุผลว่าแม้ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเกี่ยวข้องกัน โดยไม่มีพื้นฐานมาจากกลยุทธ์นโยบายสาธารณะอย่างรอบด้าน แต่ปัจจัยเหล่านี้มีส่วนต่อการพัฒนาสหกรณ์เพียงบางส่วนเท่านั้น นโยบายสาธารณะสามารถสร้างกลไกทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วเพื่อพัฒนาองค์การสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์สหกรณ์ของแคนาดาและระหว่างประเทศ บทความนี้นำเสนอข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการเปิดใช้กลไกนโยบายสหกรณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อภาคเศรษฐกิจสังคมของแคนาดา

Ayadi et al. (2010) ศึกษาถึงการกำกับในภาคการเงินของต่างประเทศ พบว่า การกำกับดูแลสหกรณ์ของต่างประเทศนั้น ธนาคารสหกรณ์จะมีลักษณะในการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกับสถาบันการเงิน แต่ก็มี ความแตกต่างกันในประเด็นการควบคุมระบบการดำเนินงาน และ โครงสร้างเงินทุน ทั้งนี้มีการปฏิรูปกฎหมายของระบบสหกรณ์ให้เป็นไปในทางเดียวกันอยู่ในแต่ละประเทศ ซึ่งยึดบรรทัดฐานภายใต้หลักการทางการเงินของสหภาพยุโรป ซึ่งสหภาพยุโรปและสหประชาชาติได้ส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกพัฒนาระบบสหกรณ์เช่นเดียวกับกิจการประเภทอื่น ๆ โดยเฉพาะการกำหนดให้มี European Cooperative Society (SCE) เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานและวิธีการในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ยังพบว่า ประเทศเยอรมันนับเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสหกรณ์ทางการเงิน เนื่องจากมีกฎหมายที่ให้สิทธิแก่สมาชิกในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการ รวมถึงให้ความคุ้มครองเงินฝากของสมาชิกกรณีที่สหกรณ์ล้มละลาย

Soboh et al. (2009) ศึกษาถึง ประสิทธิภาพของสหกรณ์ในหลายประเทศ พบว่า ประสิทธิภาพของสหกรณ์ จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านเทคนิคทางบัญชี และการเงินให้เกิดประสิทธิภาพผ่านการบริหารจัดการต้นทุน ซึ่งเป็นผลกำไรและผลประโยชน์ของสมาชิก โดยเชื่อมโยงกับกลยุทธ์การควบคุมการดำเนินการในระยะยาวเพื่อให้เกิดขีดความสามารถอย่างต่อเนื่อง

Hosono, Sakai and Tsuru (2006) ศึกษาถึง สหกรณ์เครดิตยูเนียนของญี่ปุ่น พบว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศญี่ปุ่นนั้นแรกเริ่มถูกพัฒนาและแพร่หลายในท้องถิ่นในกลุ่มบุคคลที่มีฐานะยากจนและไม่อาจเข้าถึงการให้บริการทางการเงินของธนาคารได้ ปัจจุบันระบบสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ได้มีการขยายและแพร่หลายไปทั่วประเทศ โดยธนาคารเครดิตยูเนียน Shinkin จะมีขนาดเล็กเน้นให้บริการแก่สมาชิกในระดับท้องถิ่นภายใต้กฎหมายเฉพาะของธนาคาร Shinkin Bank Act ซึ่งจะมีการให้บริการทางการเงินในรูปแบบของการออมเงินและให้สินเชื่อทั้งสมาชิกและบุคคลภายนอกโดยไม่แสวงหากำไร ส่วนสหกรณ์สินเชื่อ หรือ Shinyu Kumiai จะอยู่ภายใต้กฎหมายเฉพาะเรียกว่า Financial Operations by Cooperatives Act ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการสนับสนุนและช่วยเหลือทางการเงินสำหรับสมาชิกของสหกรณ์สินเชื่อซึ่งส่วนมากเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กและกลาง (SMEs) โดยการให้บริการทางการเงินจะมีขนาดที่เล็กกว่าและแตกต่างจากเครดิตยูเนียน Shinkin เนื่องจากกฎหมายอนุญาตให้มีการรับฝากเงินและให้กู้เงิน โดยไม่จำกัดเฉพาะสมาชิกสหกรณ์เท่านั้น แต่มีการจำกัดจำนวนเงินที่อาจให้บุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกู้ยืมได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบของจำนวนเงินที่ให้กู้ยืมทั้งหมด

Kurimoto (2004) ศึกษาถึงระบบสหกรณ์ทางการเงินของญี่ปุ่น พบว่า ประเทศญี่ปุ่นได้มีการก่อตั้งสถาบันทางการเงินเพื่อสหกรณ์ เช่น Japanese Agriculture Bank, Norinchukin Bank, The JF Marine Bank และ Shinnoren เพื่อให้การช่วยเหลือด้านการเงินภายใต้การสร้างความร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ประเภทต่างๆ โดยระบบสหกรณ์ทางการเงินดังกล่าวมีการนำวิธีการในการป้องกันการล้มละลายของสถาบันการเงินและหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองเงินออมทรัพย์ของสมาชิกด้วยกฎหมายประกันภัย (Saving insurance system) ซึ่งถือเป็นการสร้างความคุ้มครองสำหรับสมาชิกเพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจในการร่วมเป็นสมาชิกกับสหกรณ์ รวมทั้งยังมีการออกกฎระเบียบในการบริหารงาน (Bank Basic Policy) เพื่อให้เกิดเสถียรภาพและความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอีกด้วย

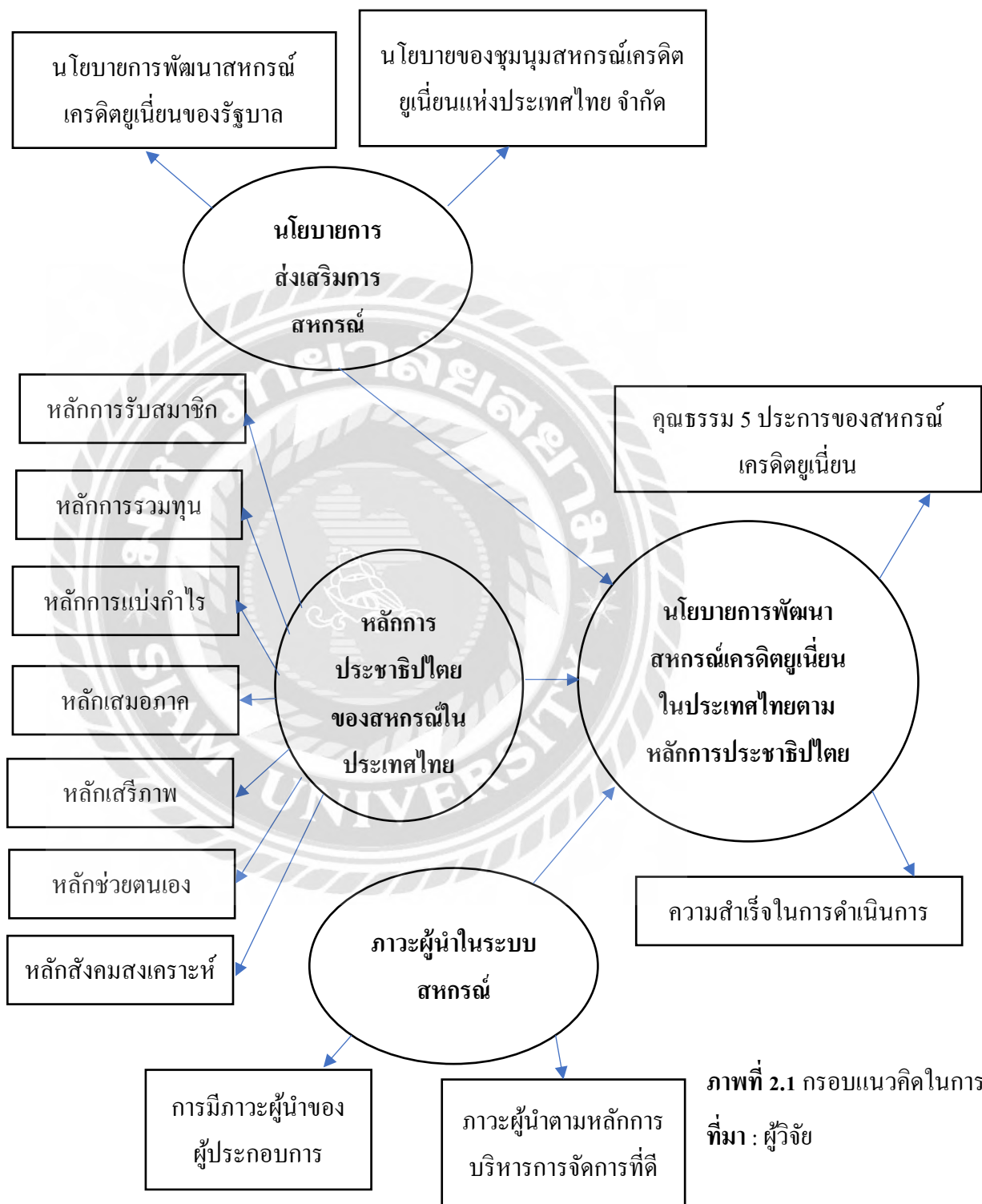
Fisher (1998) ศึกษาถึงขบวนการสหกรณ์ญี่ปุ่น พบว่า ประเทศญี่ปุ่นเริ่มระบบสหกรณ์ในช่วงศตวรรษ 1990 โดยมีการออกกฎหมายในการกำกับดูแลสหกรณ์ฉบับแรกซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากระบบกฎหมายสหกรณ์ของประเทศในสหภาพยุโรป ได้แก่ กฎหมายสหกรณ์เพื่อการอุตสาหกรรม เพื่อใช้เป็นกฎหมายหลักในการควบคุม กำกับดูแล และให้การสนับสนุนสหกรณ์ขนาดย่อม จึงพบว่าสหกรณ์การเกษตรในญี่ปุ่นมีรากฐานมาจากสหกรณ์อุตสาหกรรมซึ่งในระยะแรกนั้น เจ้าของที่ดินและเกษตรกรได้รวมตัวกันเป็นสหกรณ์อุตสาหกรรมด้วยความสมัครใจ แต่บทบาทของสหกรณ์กลับถูกจำกัดเพราะขาดธุรกิจสินเชื่อ อีกทั้งประชาชนในชนบทประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ จึงทำให้มีการจัดตั้งสหกรณ์สินเชื่อ รวมถึงธนาคารเพื่อการสหกรณ์กลางขึ้น โดยมุ่งหวังให้มีการสนับสนุนทางการเงินด้านต่างๆ โดยเฉพาะการมีระบบสินเชื่อแก่สมาชิกภายใต้ขอบเขตที่กำหนด และต่อมาก็ส่งผลให้สหกรณ์ในประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามมา

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งในกรณีของประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ ปัจจัยเชิงนโยบายของรัฐ ทั้งในด้านกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง นโยบายที่รัฐบาลกำหนดเกี่ยวกับสหกรณ์เครดิตยูเนียน และปัจจัยภายในของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ได้แก่ ผู้นำ อุดมการณ์สหกรณ์ นโยบายสหกรณ์ เป็นต้น

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้ง แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย ผู้ศึกษาได้นำมาปรับใช้ในการพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยเชิงผสมวิธี ในการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา : ผู้วิจัย

2.9.1 ตัวแปรในการวิจัย

1. นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

- 1.1 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล
- 1.2 นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด

2. หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

- 2.1 หลักการรับสมาชิก
- 2.2 หลักการรวมทุน
- 2.3 หลักการแบ่งกำไร
- 2.4 หลักเสมอภาค
- 2.5 หลักช่วยตนเอง
- 2.6 หลักสังคมสงเคราะห์

3. ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

- 3.1 การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ
- 3.2 ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

4. นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

- 4.1 คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน
- 4.2 ความสำเร็จในการดำเนินการ

2.9.2 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

สมมติฐานที่ 2 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทยมีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

สมมติฐานที่ 3 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

2.9.3 นิยามเชิงปฏิบัติการ

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ หมายถึง นโยบายภาครัฐและนโยบายของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทยที่มุ่งส่งเสริมกิจการและกิจกรรมการสหกรณ์ในประเทศไทยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการ ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล และนโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล หมายถึง ความมุ่งหวังให้การดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ พร้อมทั้งแนะนำส่งเสริม รวบรวมข้อมูล การเชื่อมโยงธุรกิจกับหน่วยงานอื่นๆ และประยุกต์การดำรงชีพร่วมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างยั่งยืนสามารถ

นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด หมายถึง การพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ การสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการดำเนินการ การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน การจัดสวัสดิการแก่สมาชิก และความเป็นเอกภาพและสัมพันธภาพในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นต้น

หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย หมายถึง หลักอุดมการณ์สหกรณ์ของรอมเดที่พิงยึดถือประกอบด้วยหลัก 7 ประการ ได้แก่ หลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง และหลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีความสอดคล้องไปหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ หลักความเสมอภาค หลักสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ หลักนิติธรรม หลักการใช้เหตุผล และหลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยหลักการดำเนินการของสหกรณ์ในประเทศไทยกำหนดขึ้นมาภายใต้ปรัชญาแห่งการร่วมมือกัน คุณค่าของความยุติธรรม ความเสมอภาคและการช่วยเหลือตนเอง มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันฉันท์พี่น้อง ที่แสดงออกโดยการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์ชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับตนเองและชุมชน โดยยึด หลักแห่งประชาธิปไตย การบริการ/สังคม มีหลักการสำคัญ 7 ประการ ได้แก่

หลักการรับสมาชิก หมายถึง เป็นองค์กรซึ่งสมาชิกจะต้องมีความเข้าใจการร่วมมือกันอย่างสำนึก เพื่อให้งานของสหกรณ์บังเกิดประโยชน์แก่บุคคลผู้ร่วมงานทุกคน

หลักการรวมทุน หมายถึง เป็นองค์กรรวมคนที่มีลักษณะนิสัยดียิ่งกว่าเป็นการรวมทุน ทุนมีความสำคัญในอันดับรองเท่านั้น ถือว่าเงินเป็นของหาได้ง่าย แต่คนดีหายาก

หลักการแบ่งกำไร หมายถึง เป็นองค์กรเมื่อมีกำไรแล้วจะนำกำไรมาจัดสรร จ่ายเงินปันผลตามส่วนแห่งหุ้น เป็นวิธีที่ดีและเหมาะสมยุคธรรมที่สุด

หลักเสมอภาค เป็นองค์กรที่ยึดวิธีการแบบประชาธิปไตย ในสหกรณ์สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน

หลักเสรีภาพ เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด

หลักช่วยตนเอง เป็นองค์กรที่ไม่อนุญาตให้ออกเสียงแทนกันการไม่ช่วยเหลือบุคคลภายนอกหรือไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก

หลักสังคมสงเคราะห์ เป็นองค์กรเศรษฐกิจไม่ได้มุ่งประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ แต่มุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคม ความมั่นคงทางสังคมให้เกี่ยวเนื่องกันอย่างอยู่ใกล้ชิด

ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ หมายถึง ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีสมรรถนะการจัดการการบริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรบรรลุผลของสหกรณ์ พร้อมทั้งคณะผู้บริหารมีสมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร โดยคุณลักษณะที่สำคัญของภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ หมายถึง ทักษะและความสามารถในการวางแผนบริหารจัดการเพื่อนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี หมายถึง การแสดงบทบาทของผู้นำที่สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงหลักธรรมมาภิบาลว่ามีองค์ประกอบหลักสำคัญ 6 ประการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

หลักนิติธรรม การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับ ต่างๆให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น

หลักคุณธรรม การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมาภิบาลให้บุคลากร ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน

หลักความโปร่งใส การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกลไกการทำงานของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครุภาคได้ให้ มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่าง ตรงไปตรงมา และมีการตรวจสอบได้ถูกต้องชัดเจน

หลักความมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญต่างๆ

หลักความรับผิดชอบ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อใส่ใจใน ปัญหาและการกระทำความผิดอื่นในการแก้ปัญหา

หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากร มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ การปฏิบัติงานและ บริการที่มีคุณภาพ

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์เครดิตยูเนียนเกิดความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ และบรรลุถึง ประสิทธิภาพตามภารกิจเป้าหมายของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ประกอบด้วย การยึดมั่นในการปฏิบัติตาม หลักคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร และ สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน หมายถึง หลักปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐาน สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบต่อ ความเห็นใจกัน และความ ไว้วางใจกัน

ความสำเร็จในการดำเนินการ หมายถึง การดำเนินการใดๆ ของบุคลากร และสมาชิก สหกรณ์ เครดิตยูเนียนกระทั่งสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ เป็นงานวิจัยเชิงผสมวิธี (Mix Method Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ดำเนินการวิจัยเป็นหลัก โดยมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สนับสนุนการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบของการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบของการวิจัย

รูปแบบงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นแนวการวิเคราะห์หลัก โดยจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นสมาชิกชั้นดี และเสริมด้วยข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทั้งนี้การเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณจากแบบสอบถามและเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากสื่อต่างๆ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ วารสาร หนังสือพิมพ์ งานเขียนของบุคคล งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษาเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น จากนั้นนำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างกรอบแนวคิดและสมมติฐาน

ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลจากสมาชิก โดยการแจกแบบสอบถามไปยังสมาชิกของสหกรณ์ ทั้ง 11 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์เครดิตยูเนียนนักบุญเปโตร จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนไทยฮอนด้า จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนหนองห้าง จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนเอ็น เอช เค สปริง จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนหมอสมวังแก้ว จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านทุ่งเลียบ จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนียนเขื่อนเพชร โค้งข่อย

จำกัดสหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ จำกัด สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนโพธิ์ลอยพัฒนา จำกัด และ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนบ้านช่อง จำกัด และ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนศูนย์กลางทewa จำกัด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลในทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารระดับสูงของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structural interview) ตามกรอบประเด็นที่ได้วางไว้เพื่อตอบปัญหาของการวิจัย และเพื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของงานศึกษา ได้แก่ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนศูนย์กลางทewa จำกัด กรุงเทพมหานคร สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนนันทบุณยเปโตร จำกัด จังหวัดนครปฐม สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนไทยฮอนด้า จำกัด กรุงเทพมหานคร สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน เอ็น เอช เค สปริง จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ รวมถึงองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วนำความคิดเห็นมาเสนอรายงานวิจัยโดยไม่ระบุชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร หมายถึง สมาชิกที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนทั้ง 11 แห่ง โดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหารของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนที่ได้รับรางวัล (ประธาน ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่สินเชื่อ เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรม และเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์) และนักวิชาการเกี่ยวกับสหกรณ์ (อาจารย์ภาควิชาสหกรณ์ และที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการสหกรณ์) ทั้งนี้เพื่อเป็นการปกป้องผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยนี้จะรายงานผลโดยไม่ระบุชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือในการวิจัย (Research Instrument) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และ เครื่องมืออำนวยความสะดวกอื่นๆ โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี

การวิจัยเชิงปริมาณเน้นการใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็น และการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนทั้ง 4 แห่ง เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเครดิตยูเนี่ยน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือการสำรวจโดยการส่ง แบบสอบถาม ไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 3 กลุ่มด้วย เพื่อนำความคิดเห็นมานำเสนอรายงานวิจัยและเป็นข้อมูลเสริมในการตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อที่ได้กำหนดไว้

3.3.2 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ โดยการสร้างเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขั้นตอน การดำเนินงาน คือ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีวรรณกรรมสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน กำหนดประเด็นสำคัญของ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน พร้อมทั้งขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพัฒนาในการสร้างการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมตามประเด็นสำคัญในกรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน โดยนำเสนอคณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ ตรวจสอบและแก้ไขเสนอแนะปรับปรุง เพื่อความถูกต้องเหมาะสม

สำหรับแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Index of Item-Objective Congruence, IOC) ซึ่งแปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (ยูทพงษ์ กัวยวรรณ, 2543)

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเทียบเท่า 0.5 ส่วนที่มีค่าน้อยกว่า 0.5 นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.6-1.00 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach, 1970) มีค่าเท่ากับ .982 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การทดสอบความเชื่อมั่น

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นแล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของแบบสอบถาม ขณะที่ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจะขออนุญาตในการบันทึกเสียงและถ่ายภาพ โดยจะไม่เปิดเผยชื่อนามสกุลและใบหน้าของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการรายงานผลการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิธีการเชิงนิรนัย (Deductive method) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบข้อมูลแล้วมากำหนดใส่รหัส ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล และใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และค่าวิเคราะห์สมการ โครงสร้าง (Structural Equation Model) มาวิเคราะห์ ทั้งนี้แบบสอบถามจะมีการกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งแต่ละคำถามกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 5 ระดับ โดยวัดเป็นระดับการปฏิบัติตามคะแนน กำหนดคะแนนไว้ในแต่ละระดับ (Likert, 1967) ดังนี้

ระดับ	คะแนนเชิงบวก
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ทั้งนี้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง มีทัศนคติในระดับมากที่สุด

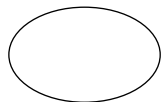
3.41 – 4.20 หมายถึง มีทัศนคติในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง มีทัศนคติในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง มีทัศนคติในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง มีทัศนคติในระดับน้อยที่สุด

ทั้งนี้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลสมการ โครงสร้างนั้น ได้มีการกำหนดสัญลักษณ์ในโมเดลสมการ โครงสร้างนำเสนอ ดังนี้

แทน ตัวแปรแฝง (Latent Variable)

แทน ตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable)

แทน เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุและผลโดยตัวแปรที่ปลายลูกศร
ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงโดยตรงต่อตัวแปรที่หัวลูกศร

แทน ความสัมพันธ์หรือความแปรปรวนของตัวแปรที่ไม่ทราบ
ทิศทางความเป็นสาเหตุและผล

การให้ความหมายของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้าง

1. ตัวแปรแฝง หมายถึง ตัวแปรอิสระในงานวิจัยนี้

2. ตัวแปรสังเกตได้ หมายถึง ตัวแปรที่เราสามารถสังเกตได้โดยตรง เป็นตัวชี้วัดความคิดเห็น

หรือเป็นพฤติกรรมที่สังเกตหรือสิ่งที่ปรากฏภายนอก

โดยค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อนของตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1. e คือ ค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อนตัวชี้วัดตัวแปรอิสระ

2. d คือ ค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อนตัวชี้วัดตัวแปรตาม

3. r คือค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อน ในการวัดที่เป็นเศษเหลือของตัวแปรตาม

ซึ่งสถิติวัดความสอดคล้องนั้น ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2555) ได้สรุปเกณฑ์เกณฑ์การประเมิน

ความสอดคล้องของ โมเดลต้นแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ควรต้องนำมาพิจารณาตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม AMOS ได้แก่

1.CMIN-p (ค่าระดับความน่าจะเป็นของไคสแควร์) Chi-square Probability Level

เกณฑ์คือ $p > 0.05$

1.1 การพิจารณานั้น ค่า p ต้องมากกว่า 0.05

1.2 ค่า p ยิ่งมากยิ่งขึ้นดี

2. CMIN/df (ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์) Relative Chi-square

เกณฑ์คือ < 3.00

2.1 การพิจารณานั้น ค่า CMIN/df ต้องน้อยกว่า 3.00

2.2 ค่า CMIN/df ต้องเข้าใกล้ 0.00 ยิ่งดี

3. GFI (ค่าดัชนีความสอดคล้อง) Goodness of Fit Index

เกณฑ์คือ > 0.09

2.1 การพิจารณานั้น ค่า GFI ต้องมากกว่า 0.90

2.2 ค่า GFI ต้องเข้าใกล้ 1.00 ยิ่งดี

4. RMSEA (ค่าดัชนีรากของค่ากำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน) Root Mean

Square Error of Approximation

เกณฑ์คือ < 0.08

2.1 การพิจารณานั้น ค่า RMSEA ต้องน้อยกว่า 0.08

2.2 ค่า RMSEA ต้องเข้าใกล้ 0.00 ยิ่งดี

นอกจากนี้การวิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง ยังผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องการให้ความคลาดเคลื่อนสามารถสัมพันธ์กันได้ ซึ่งทำให้สามารถปรับตัวแบบของโมเดลให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ให้มากที่สุด ก่อนนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยขอแนะนำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ

ขณะที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ถอดเทปการสัมภาษณ์ และจัดหมวดหมู่ตามประเด็นการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ตีความเนื้อหา เพื่อสร้างข้อสรุปในการวิจัย เพื่อเสริมผลการศึกษาในเชิงปริมาณ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง “นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์” ได้นำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ และผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณเรื่อง “นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์” แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 7 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

ตอนที่ 3 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ตอนที่ 5 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ ด้วยสมการ โครงสร้าง

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะ

ทั้งนี้ ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ ตอนที่ 3 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ และตอนที่ 5 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย มีการวัดเป็นระดับความคิดเห็นตามคะแนน 1 2 3 4 และ 5 (Likert, 1967) ทั้งนี้กำหนดให้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4.1.1 ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	195	48.8
หญิง	205	51.3
รวม	400	100.0
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-25 ปี	141	35.3
26-40 ปี	149	37.3
41-55 ปี	67	16.8
56 ปีขึ้นไป	43	10.8
รวม	400	100.0
สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	164	41.0
สมรส	197	49.3
หม้าย/หย่าร้าง	39	9.8
รวม	400	100.0
การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน ม.3	52	13.0
ม.6-อนุปริญญา	87	21.8
ปริญญาตรี	180	45.0
ปริญญาโทขึ้นไป	81	20.3
รวม	400	100.0
อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	59	14.8
ธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ	111	27.8
พนักงานบริษัทเอกชน	63	15.8
อาชีพอื่นๆ	167	41.8
รวม	400	100.0

รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 20,000 บาท	90	22.5
20,001-40,000 บาท	240	60.0
40,001 บาทขึ้นไป	70	17.5
รวม	400	100.0
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 3 คน	148	37.0
4-5 คน	192	48.0
6 คนขึ้นไป	60	15.0
รวม	400	100.0
ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1 ปี	66	16.5
2-4 ปี	180	45.0
5 ปีขึ้นไป	154	38.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ มีคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ด้านเพศ ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมา ได้แก่ เพศชาย จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8

ด้านอายุ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 26-40 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม 18-25 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 กลุ่ม 41-55 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และกลุ่ม 56 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8

ด้านสถานภาพ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มสมรส จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มโสด จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 และกลุ่มหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8

ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มปริญญาตรี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม ม.6-อนุปริญญา จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 กลุ่มปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 และกลุ่มไม่เกิน ม.3 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มอาชีพอื่นๆ จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 และกลุ่มรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8

ด้านรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยของครอบครัว ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 20,001-40,000 บาท จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่เกิน 20,000 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และกลุ่ม 40,001 บาทขึ้นไป จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5

ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 4-5 คน จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่เกิน 3 คน จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 และกลุ่ม 6 คนขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0

ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 2-4 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่เกิน 1 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 และกลุ่ม 5 ปีขึ้นไป จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5

4.1.2 ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อนโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล			
รัฐบาลมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น	4.13	.992	มาก
รัฐบาลเน้นให้สมาชิกสหกรณ์ สามารถพึ่งพาตนเองได้	3.93	.935	มาก
รัฐบาลประยุกต์หลักการสหกรณ์ร่วมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.27	.878	มากที่สุด
รวม	4.11	0.61	มาก

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด			
การมุ่งเน้นการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งในด้านต่างๆ	3.97	.984	มาก
อาทิ การพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ			
การมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการดำเนินการ	4.29	.849	มากที่สุด
การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก			
การมุ่งเน้นความเป็นเอกภาพและสัมพันธภาพในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน	4.30	.918	มากที่สุด
รวม	4.19	0.63	มาก
รวม	4.15	0.54	มาก

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, S.D.=0.54$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านนโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19, S.D.=0.63$) รองลงมา ได้แก่ ด้านนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11, S.D.=0.61$)

ด้านนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11, S.D.=0.61$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รัฐบาลประยุกต์หลักการสหกรณ์ร่วมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27, S.D.=.878$) รองลงมา ได้แก่ รัฐบาลมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.13, S.D.=.992$) และ รัฐบาลเน้นให้สมาชิกสหกรณ์ สามารถพึ่งพาตนเองได้ ($\bar{X} = 3.93, S.D.=.935$)

นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19, S.D.=.630$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การมุ่งเน้นความเป็นเอกภาพและสัมพันธภาพในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30, S.D.=.918$) รองลงมา ได้แก่ การมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการดำเนินการ การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ($\bar{X} = 4.29, S.D.=.849$) และ การมุ่งเน้นการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.97, S.D.=.984$)

4.1.3 ตอนที่ 3 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หลักการรับสมาชิก			
ยึดหลักการทำงานร่วมกัน	3.70	1.344	มาก
ยึดหลักการงานเพื่อส่วนรวม	3.73	1.276	มาก
ยึดหลักการงานเพื่อผลประโยชน์แก่ผู้ร่วมงานทุกคน	4.05	.999	มาก
รวม	3.83	0.99	มาก
หลักการรวมทุน			
เป็นองค์กรที่รวมคนที่มีลักษณะเดียวกันมาทำงานที่ด้อย	3.62	1.333	มาก
เสียสละร่วมกัน			
เน้นการทำงานร่วมทุนเพื่อกันและกัน	3.39	1.531	ปานกลาง
ทุนมีความสำคัญในอันดับรองเท่านั้น	3.27	1.679	ปานกลาง
รวม	3.43	1.48	มาก
หลักการแบ่งกำไร			
เมื่อองค์กรมีกำไรแล้วจะนำกำไรมาจัดสรรปันส่วนสมาชิก	3.62	1.024	มาก
การแบ่งผลกำไรต้องเป็นไปตามสัดส่วน	3.91	.891	มาก
การแบ่งผลกำไรตามสัดส่วนผู้ถือหุ้นนั้นยุติธรรม	4.04	.626	มาก
รวม	3.86	0.61	มาก
หลักเสมอภาค			
สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน	4.42	.636	มากที่สุด
สมาชิกทุกคนที่ถือหุ้นมีความเท่าเทียมกัน	3.47	.755	มาก
สมาชิกทุกคนยึดหลักประชาธิปไตย	4.11	.733	มาก
รวม	4.00	0.47	มาก

หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
หลักเสรีภาพ			
เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิของสมาชิก	4.22	.780	มากที่สุด
เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อเสรีภาพของสมาชิก	4.38	.726	มากที่สุด
สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ เป็นอันขาด	4.29	.730	มากที่สุด
รวม	4.30	0.68	มากที่สุด
หลักช่วยตนเอง			
ไม่อนุญาตให้สมาชิกสหกรณ์ออกเสียงแทนกัน	4.19	.688	มาก
การไม่ช่วยเหลือบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์	4.52	.592	มากที่สุด
การไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์	4.41	.793	มากที่สุด
รวม	4.37	0.48	มากที่สุด
หลักสังคมสงเคราะห์			
สหกรณ์ไม่ได้มุ่งประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ	3.89	.912	มาก
สหกรณ์มุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคม	4.27	.871	มากที่สุด
สหกรณ์มุ่งสร้างความมั่นคงทางสังคมให้เกี่ยวเนื่องกันอย่างอยู่ ใกล้ชิด	4.34	.578	มากที่สุด
รวม	4.16	0.59	มาก
รวม	3.99	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านหลักช่วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=.480) รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักเสรีภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.680) ด้านหลักสังคมสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.59) ด้านหลักเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.47) ด้านหลักการแบ่งกำไร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=.610) ด้านหลักการรับสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.99) และด้านหลักการรวมทุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D.=1.48)

ด้านหลักการรับสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.99) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ยึดหลักการทำงานเพื่อผลประโยชน์แก่ผู้ร่วมงานทุกคน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.=.999) รองลงมา ได้แก่ ยึดหลักการทำงานเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 3.73$, S.D.=1.276) และยึดหลักการทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 3.70$, S.D.=1.344)

ด้านหลักการรวมทุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D.=1.48) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เป็นองค์กรที่รวมคนที่มีลักษณะเดียวกันมาทำงานที่ต้องเสียสละร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D.=1.333) รองลงมา ได้แก่ เน้นการทำงานร่วมทุนเพื่อกันและกัน ($\bar{X} = 3.39$, S.D.=1.531) และทุนมีความสำคัญในอันดับรองเท่านั้น ($\bar{X} = 3.27$, S.D.=1.679)

ด้านหลักการแบ่งกำไร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=.610) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การแบ่งผลกำไรตามสัดส่วนผู้ถือหุ้นนั้นยุติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=.626) รองลงมา ได้แก่ การแบ่งผลกำไรต้องเป็นไปตามสัดส่วน ($\bar{X} = 3.91$, S.D.=.891) และเมื่อองค์กรมีกำไรแล้วจะนำกำไรมาจัดสรรปันส่วนสมาชิก ($\bar{X} = 3.62$, S.D.=1.024)

ด้านหลักเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=.636) รองลงมา ได้แก่ สมาชิกทุกคนยึดหลักประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=.733) และ สมาชิกทุกคนที่ถือหุ้นมีความเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=.755)

ด้านหลักเสรีภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.680) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อเสรีภาพของสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D.=.726) รองลงมา ได้แก่ สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก สหกรณ์เป็นอันขาด ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=.730) และ เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิของสมาชิก ($\bar{X} = 4.22$, S.D.=.780)

ด้านหลักช่วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=.480) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การไม่ช่วยเหลือบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=.592) รองลงมา ได้แก่ การไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์ ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=.793) และ ไม่อนุญาตให้สมาชิกสหกรณ์ออกเสียงแทนกัน ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=.688)

ด้านหลักสังคมสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สหกรณ์มุ่งสร้างความมั่นคงทางสังคมให้เกี่ยวเนื่องกันอย่างอยู่ใกล้ชิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=.578) รองลงมา ได้แก่ สหกรณ์มุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคม

($\bar{X} = 4.27$, S.D.=.871) และ สหกรณ์ไม่ได้มุ่งประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.89$, S.D.=.912)

4.1.4 ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ			
สมาชิกต้องมีทักษะในการวางแผนการทำงานของตน	4.54	.596	มากที่สุด
สมาชิกมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในการวางแผนการทำงานของสหกรณ์	4.52	.584	มากที่สุด
มีการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการเพื่อนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้	4.40	.612	มากที่สุด
รวม	4.48	0.51	มากที่สุด
ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี			
ผู้นำสหกรณ์ยึดมั่นกับหลักการบริหารจัดการที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542	4.45	.573	มากที่สุด
สมาชิกสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินการของผู้นำสหกรณ์ได้	4.35	.670	มากที่สุด
การบริหารสหกรณ์อยู่บนฐานความรับผิดชอบต่อที่เน้นถึงความคุ้มค่าของสมาชิกสหกรณ์	4.41	.564	มากที่สุด
รวม	4.40	0.47	มากที่สุด
รวม	4.44	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านการมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$,

S.D.=0.51) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=.47)

ด้านการมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สมาชิกต้องมีทักษะในการวางแผนการทำงานของตน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=.596) รองลงมา ได้แก่ สมาชิกมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในการวางแผนการทำงานของสหกรณ์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=.584) และ มีการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการเพื่อนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=.612)

ด้านภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้นำสหกรณ์ยึดมั่นกับหลักการบริหารจัดการที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=.573) รองลงมา ได้แก่ การบริหารสหกรณ์อยู่บนฐานความรับผิดชอบต่อที่เน้นถึงความคุ้มค่าของสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=.564) และ สมาชิกสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินการของผู้นำสหกรณ์ได้ ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=.670)

4.1.5 ตอนที่ 5 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตาม หลักการประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน			
การดำเนินการของสหกรณ์เน้นถึงความซื่อสัตย์	3.31	1.143	ปานกลาง
สมาชิกทุกคนต้องมีความเสียสละร่วมกัน	3.20	1.142	ปานกลาง
การดำเนินงานใดๆ ของสหกรณ์อยู่บนฐานความรับผิดชอบต่อสมาชิกทุกคน	3.67	.729	มาก

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตาม หลักการประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
สมาชิกสหกรณ์มีความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนร่วมขบวนการ	3.55	.851	มาก
สมาชิกสหกรณ์มีความไว้วางใจต่อเพื่อนสมาชิกสหกรณ์	3.78	.793	มาก
รวม	3.50	0.73	มาก
ความสำเร็จในการดำเนินการ			
การดำเนินการใดๆ ของบุคลากรมีแผนดำเนินการรองรับ	3.67	.871	มาก
สมาชิกสหกรณ์ต่างมีส่วนร่วมในความสำเร็จและความล้มเหลว ของขบวนการสหกรณ์	4.49	.557	มากที่สุด
การดำเนินการที่ผ่านมาสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็น รูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม	4.61	.565	มากที่สุด
รวม	4.26	0.44	มากที่สุด
รวม	3.88	0.47	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=.470) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านความสำเร็จในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.44) รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=.730)

ด้านคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=.730) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีความไว้วางใจต่อเพื่อนสมาชิกสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=.793) รองลงมา ได้แก่ การดำเนินงานใดๆ ของสหกรณ์ อยู่บนฐานความรับผิดชอบร่วมกัน ($\bar{X} = 3.67$, S.D.=.729) สมาชิกสหกรณ์มีความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนร่วมขบวนการ ($\bar{X} = 3.55$, S.D.=.851) การดำเนินการของสหกรณ์เน้นถึงความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.31$, S.D.=1.143) และสมาชิกทุกคนต้องมีความเสียสละร่วมกัน ($\bar{X} = 3.20$, S.D.=1.142)

ด้านความสำเร็จในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การดำเนินการที่ผ่านมาสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D.=.565) รองลงมา ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ต่างมีส่วนร่วมในความสำเร็จและความล้มเหลวของขบวนการ

สหกรณ์ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=.557) และ การดำเนินการใดๆ ของบุคลากรมีแผนดำเนินการรองรับ ($\bar{X} = 3.67$, S.D.=.871)

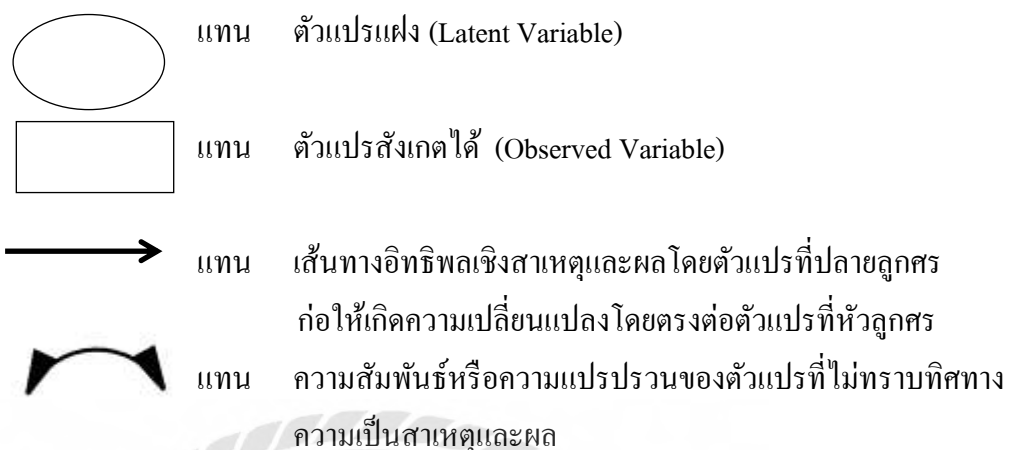
4.1.6 ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย ตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ ด้วยสมการโครงสร้าง

การทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ ซึ่งมีการกำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรในการวิจัย

1) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์	= Support
1.1 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล	= CreditSup
1.2 นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด	= CreditCom
2) หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย	= Democracy
2.1) หลักการรับสมาชิก	= Member
2.2) หลักการรวมทุน	= Capital
2.3) หลักการแบ่งกำไร	= Profit
2.4) หลักเสมอภาค	= Equity
2.5) หลักเสรีภาพ	= Freedom
2.6) หลักช่วยตนเอง	= Self
2.7) หลักสังคมสงเคราะห์	= Help
3) ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์	= Leader
3.1) การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ	= Entrepre
3.2) ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารการจัดการที่ดี	= GoodGov
4) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย	= Policy
4.1) คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน	= Merit
4.2) ความสำเร็จในการดำเนินการ	= Success

การกำหนดสัญลักษณ์ในโมเดลสมการ โครงสร้างนำเสนอ ดังนี้

นอกจากนี้การวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาศรษฐกิจโดยศูนย์เศรษฐศาสตร์พัฒนาชุมชนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ ด้วยโมเดลสมการ โครงสร้าง ยังผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องการให้ความคลาดเคลื่อนสามารถสัมพันธ์กันได้ ซึ่งทำให้สามารถปรับตัวแบบของโมเดลให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ให้มากที่สุด ก่อนนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยขอแนะนำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ กล่าวคือ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อศึกษาความสัมพันธ์กันเองของตัวแปร ซึ่งเรียกว่า Multicollinearity โดยใช้วิธีการ Correlation Analysis ระหว่างตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวและตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 13 ตัว ดังตารางที่ 4.6 และ 4.7

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

	Profit	Success	Merit	Entrepre	GoodGov	Member	Capital	Equity	Freedom	Self	Help	CreditSup	CreditCom
Profit	1												
Success	0.319	1											
Merit	0.408	0.247	1										
Entrepre	0.281	0.447	-0.044	1									
GoodGov	0.232	0.494	-0.001	0.573	1								
Member	0.325	0.217	0.478	0.198	0.072	1							
Capital	0.179	0.109	0.645	-0.104	0.009	0.47	1						
Equity	0.418	0.447	0.257	0.287	0.291	0.09	0.118	1					
Freedom	-0.037	0.395	0.009	0.25	0.394	-0.141	-0.01	0.341	1				
Self	0.164	0.433	-0.059	0.465	0.543	-0.025	-0.053	0.227	0.604	1			
Help	-0.091	0.216	0.044	0.271	0.32	-0.023	0.023	0.297	0.475	0.472	1		
CreditSup	0.124	0.304	0.174	0.18	0.328	0.012	0.134	0.342	0.537	0.427	0.531	1	
CreditCom	0.005	0.277	0.179	0.201	0.37	0.113	0.182	0.141	0.34	0.4	0.503	0.507	1

Condition number = 19.702

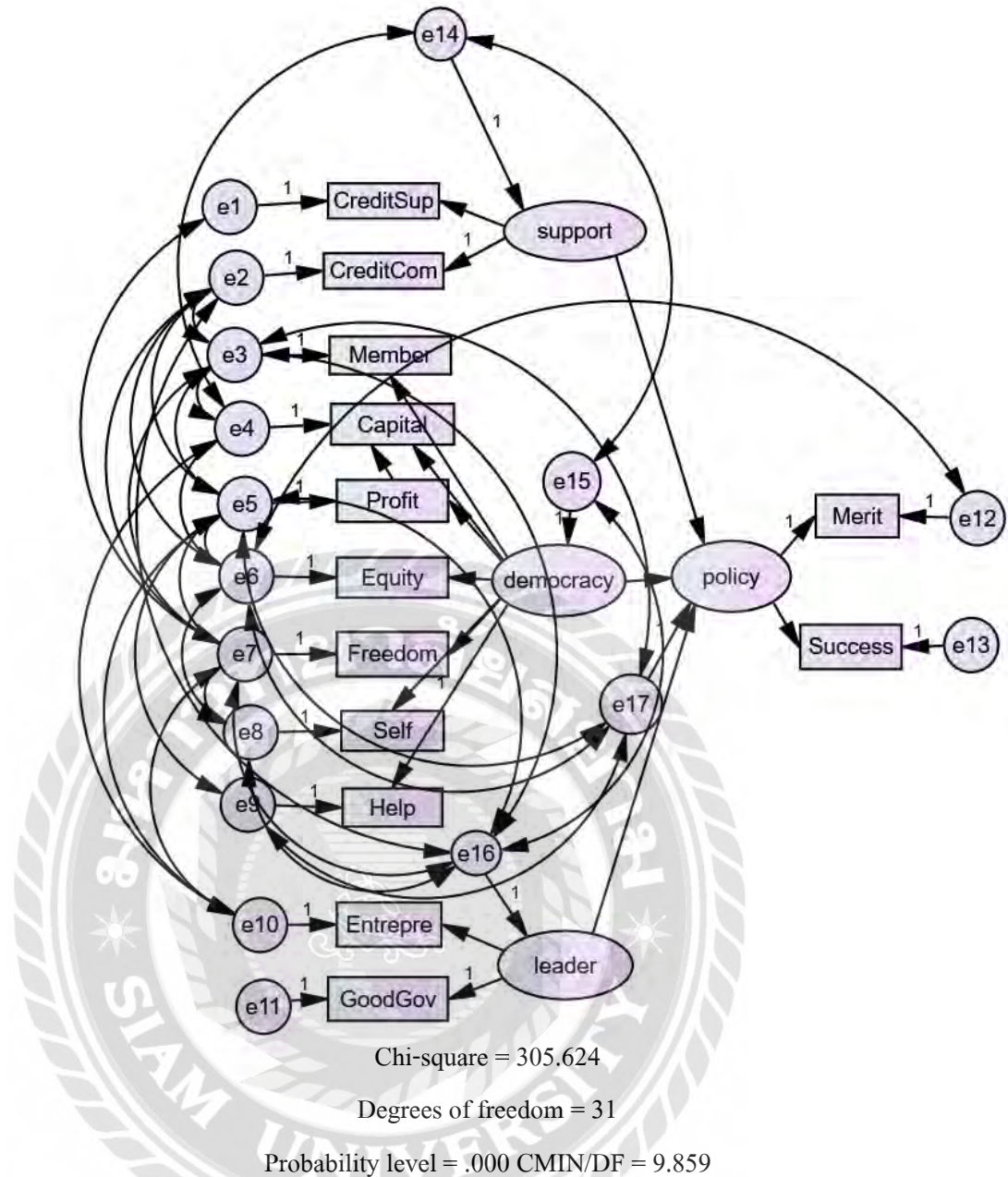
Eigenvalues 4.206 2.365 1.502 .997 .675 .603 .543 .482 .424 .358 .329 .303 .213

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดส่วนใหญ่ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ คู่ใดที่มีค่าความสัมพันธ์เกินกว่า 0.90 ซึ่งถือว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่มีปัญหาร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ปัจจัย	นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์
นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์	.490
หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย	.347
ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์	.314

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดส่วนใหญ่ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ คู่ใดที่มีค่าความสัมพันธ์เกินกว่า 0.90 ซึ่งถือว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่มีปัญหาร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) (Tabachnick and Fidell, 2001) และพิจารณาร่วมกับ 82 สถิติ ค่าความทนทาน (tolerance) และค่า VIF (variance inflation factors) ของตัวแปรแฝงแต่ละตัว ปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุจะไม่เกิดขึ้น ถ้าค่าความทนทานมากกว่า 0.1 (Hair et al., 1998, p. 127) และค่า VIF ไม่เกิน 10 (Belsley, 1991) จึงสามารถทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ของการวิจัยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามได้ โดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานแสดงตัวแปรนโยบายการพัฒนา
 สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ (ก่อนปรับโมเดล)

จากภาพที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและ
 ความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมการโครงสร้างตามสมมติฐานยังไม่ผ่านเกณฑ์
 ที่กำหนดให้ที่จะสามารถยอมรับโมเดลสมการโครงสร้างได้ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด
 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ค่าก่อนปรับ	ผลการพิจารณา
1	$\chi^2 *$	$p > .05$	0.000	ไม่ผ่าน
2	χ^2 / df	$0.00 < \chi^2 / df \leq 3$	9.859	ไม่ผ่าน
3	GFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$	0.897	ไม่ผ่าน
4	AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0.697	ไม่ผ่าน
5	RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.149	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ *ไม่ใช้ในการทดสอบ

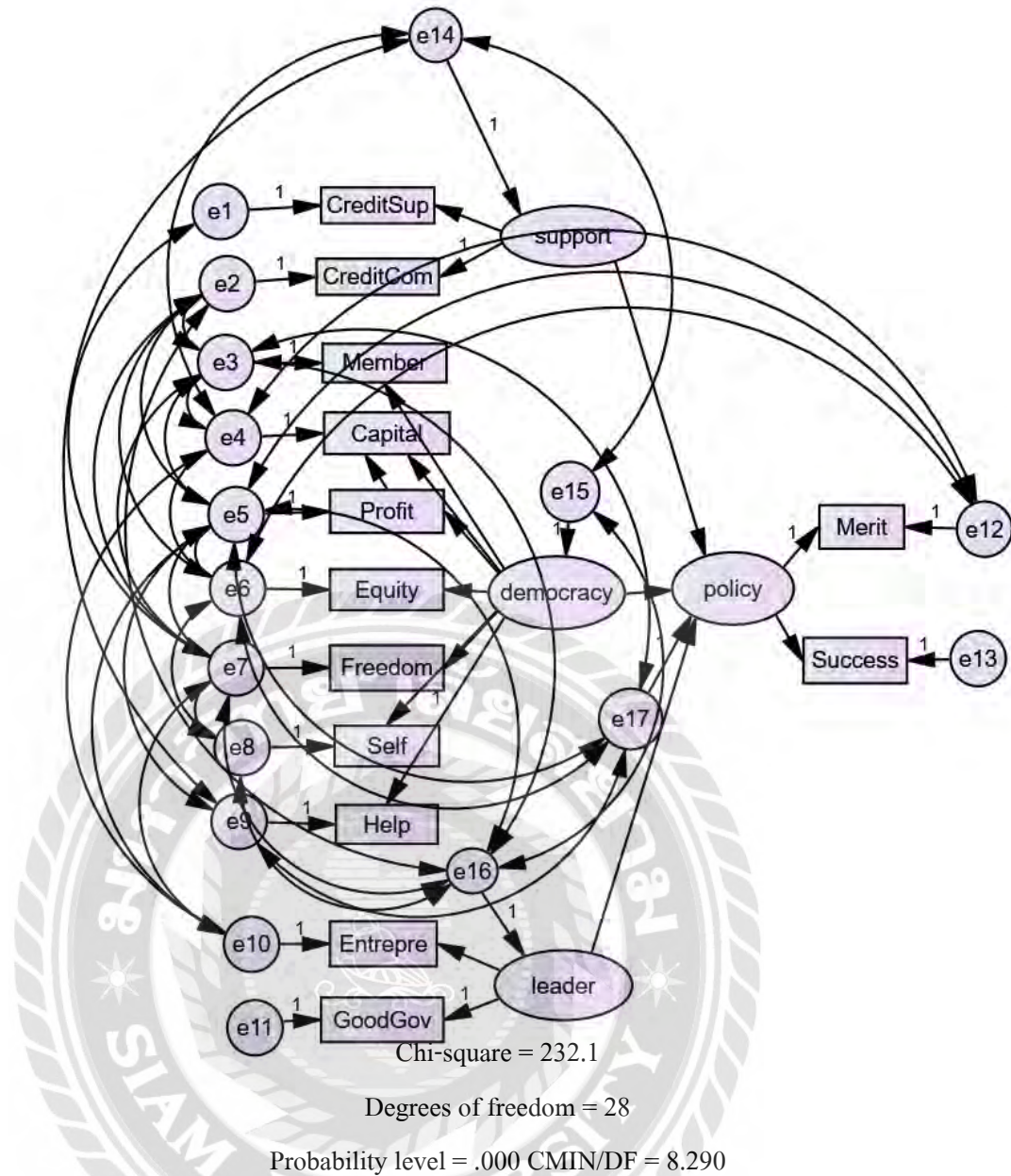
จากตารางที่ 4.8 พบว่า ค่าดัชนีชี้วัดที่ได้เป็นผลการวิเคราะห์สมการ โครงสร้างตามสมมติฐานค่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ยังไม่เป็น โมเดลสุดท้ายที่เหมาะสมจะนำไปใช้อธิบายสมมติฐานการวิจัย สำหรับงานวิจัยนี้จะไม่วิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2) แม้จะเป็นดัชนีวัดความกลมกลืนที่เป็นที่นิยม เนื่องจากการวิเคราะห์ด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2) จะมีข้อจำกัดในกรณีที่ ตัวอย่าง (n) มีค่ามากเพราะจะทำให้ค่าไคสแควร์สูงมากจนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้องจึงควรไปใช้ค่า χ^2 / df แทน (สุภมาส อังสุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2554, น.25)

จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม (Modification indices) โดยการยอมรับให้มีการโยกเส้นความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อน (e) ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้โมเดลมีความเหมาะสมที่สุด (Model fit)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่า Covariances: (Group number 1 - Default model) ใช้ปรับสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม

			M.I.	Par Change
e13	<-->	e16	21.248	.023
e10	<-->	e13	4.841	.017
e11	<-->	e14	5.851	.005
e11	<-->	e13	17.314	.030
e3	<-->	e11	5.014	-.032
e7	<-->	e13	8.052	.026
e9	<-->	e10	4.413	.017
e1	<-->	e16	6.374	.014
e1	<-->	e11	7.671	.023
e1	<-->	e4	4.771	-.052
e2	<-->	e11	6.105	.022

จากตารางที่ 4.9 ได้แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของตัวแปร ควรพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยต้องพิจารณาจากค่า MI ที่มากที่สุด 11 ลำดับ คือ e13 กับ e16, e10 กับ e13, e11 กับ e14, e11 กับ e13, e3 กับ e11, e7 กับ e13, e9 กับ e10, e1 กับ e16, e1 กับ e11, e1 กับ e4 และ e2 กับ e11 ในตาราง Covariances แล้วเชื่อมเส้นโยงความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรนั้น และผลการวิเคราะห์โมเดลใหม่ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.2 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานแสดงตัวแปรนโยบายการพัฒนา
 สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ (หลังปรับโมเดล ครั้งที่ 1)

จากภาพที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและ
 ความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมการโครงสร้างตามสมมติฐานยังไม่ผ่านเกณฑ์
 ที่กำหนดให้ที่จะสามารถยอมรับโมเดลสมการโครงสร้างได้ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด
 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ค่าก่อนปรับ	ผลการพิจารณา
1	$\chi^2 *$	$p > .05$	0.000	ไม่ผ่าน
2	χ^2 / df	$0.00 < \chi^2 / df \leq 3$	8.290	ไม่ผ่าน
3	GFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$	0.928	ผ่าน
4	AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0.766	ไม่ผ่าน
5	RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.135	ไม่ผ่าน

หมายเหตุ *ไม่ใช้ในการทดสอบ

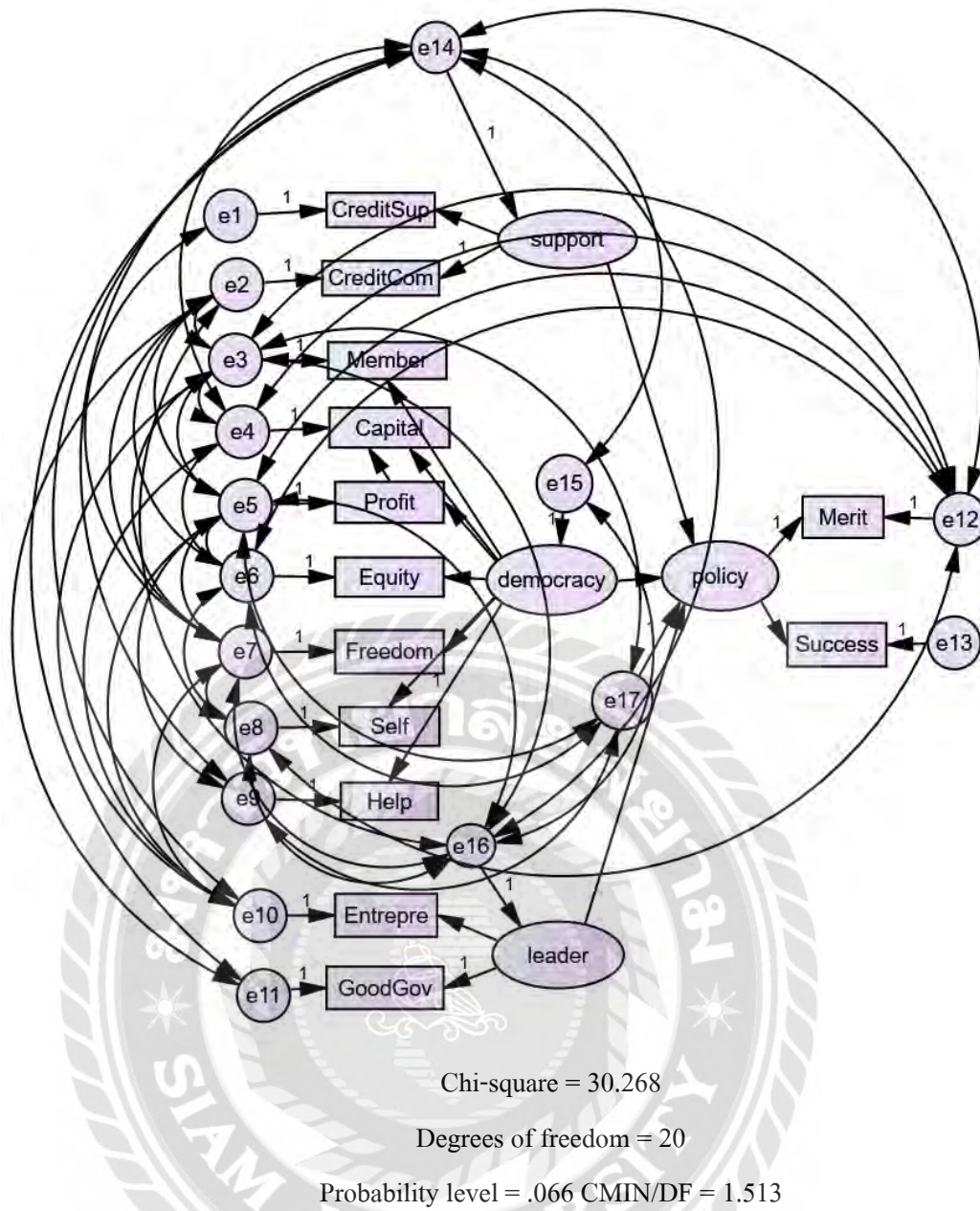
จากตารางที่ 4.10 พบว่า ค่าดัชนีชี้วัดที่ได้เป็นผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างตามสมมติฐานค่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ยังไม่เป็นโมเดลสุดท้ายที่เหมาะสมจะนำไปใช้อธิบายสมมติฐานการวิจัย สำหรับงานวิจัยนี้จะไม่วิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2) แม้จะเป็นดัชนีวัดความกลมกลืนที่เป็นที่นิยม เนื่องจากการวิเคราะห์ด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2) จะมีข้อจำกัดในกรณีที่ ตัวอย่าง (n) มีค่ามากเพราะจะทำให้ค่าไคสแควร์สูงมากจนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้องจึงควรไปใช้ค่า χ^2 / df แทน (สุภมาส อังสุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2554, น.25)

จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับสมการโครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม (Modification indices) โดยการยอมรับให้มีการโยกเส้นความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อน (e) ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้โมเดลมีความเหมาะสมที่สุด (Model fit)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่า Covariances: (Group number 1 - Default model) ใช้ปรับสมการ โครงสร้างตาม สมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม

			M.I.	Par Change
e14	<-->	e16	8.083	.019
e12	<-->	e16	4.141	-.018
e12	<-->	e14	5.697	.026
e11	<-->	e14	18.839	.031
e3	<-->	e12	37.056	.137
e3	<-->	e10	5.896	.040
e3	<-->	e11	5.593	-.036
e1	<-->	e16	14.155	.028
e1	<-->	e11	11.925	.028
e2	<-->	e10	5.088	-.021
e2	<-->	e11	5.023	.019

จากตารางที่ 4.11 ได้แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของตัวแปร ควรพิจารณาความสัมพันธ์ของ ตัวแปร โดยต้องพิจารณาจากค่า MI ที่มากที่สุด 11 ลำดับ คือ e14 กับ e16, e12 กับ e16, e12 กับ e14, e11 กับ e14, e3 กับ 12, e3 กับ 10, e3 กับ 11, e1 กับ e16, e1 กับ e11, e2 กับ e10 และ e2 กับ e11 ใน ตาราง Covariances แล้วเชื่อมเส้นโยงความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรนั้น และผลการวิเคราะห์โมเดลใหม่ ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.3 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานแสดงตัวแปรนโยบายการพัฒนา
 สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ (หลังปรับโมเดล ครั้งที่2)

จากภาพที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คำนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและ
 ความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานผ่านเกณฑ์ที่
 กำหนดให้ที่จะสามารถยอมรับโมเดลสมการ โครงสร้างได้ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด
 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ค่าหลังปรับ	ผลการพิจารณา
1	$\chi^2 *$	$p > .05$.066	ผ่าน
2	χ^2 / df	$0.00 < \chi^2 / df \leq 3$	1.513	ผ่าน
3	GFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$	0.989	ผ่าน
4	AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0.948	ผ่าน
5	RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.036	ผ่าน

หมายเหตุ *ไม่ใช้ในการทดสอบ

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ค่าความสอดคล้องระหว่างสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน กับสมการโครงสร้างภายหลังการปรับโมเดล ได้สมการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตามเกณฑ์ทุกค่า โดยค่า Chi-Square = .066 Degrees of Freedom = 20 Probability Level = 0.066 CMIN/DF = 1.153 GFI = 0.989 และ RMSEA = 0.036 จะเห็นได้ว่า ค่า Probability Level มีค่ามากกว่า .05 และ CMIN/DF มีค่าน้อยกว่า 3 GFI มีค่าเท่ากับ .988 ซึ่งเข้าใกล้ 1.0 RMSEA มีค่าเท่ากับ .036 แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบมีความเหมาะสม สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวแปร พบว่า

1) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาศหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

2) หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาศหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

3) ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาศหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

4) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

5) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ตารางที่ 4.13 ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

เส้นทางอิทธิพล	ค่าอิทธิพล
นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์	.063
หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย	.034
ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์	.203

จากตารางที่ 4.13 แสดงค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ผลการศึกษาพบว่า

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เท่ากับ .063

หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทยมีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เท่ากับ .034

ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เท่ากับ .203

4.1.7 ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะที่ได้รับข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า มีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์
 - 1.1) รัฐบาลควรให้ทุนสนับสนุนทางอ้อมแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน
 - 1.2) ชุมชุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ควรจัดกิจกรรมสันทนการบ่อยครั้ง เพื่อสร้างความสามัคคีในขบวนการ
- 2) หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย
 - 2.1) รัฐบาลควรเปิดกว้างในการรับสมัครสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ
 - 2.2) สหกรณ์เครดิตยูเนียนควรให้ความช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ด้านสวัสดิการให้มากขึ้น

3) ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

3.1) ผู้นำหรือประธานสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องมีภาวะผู้นำ มองการณ์ไกล เข้าใจสถานการณ์ในการลงทุน

3.2) ผู้นำหรือประธานสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องมีภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

4) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

4.1) การดำเนินการต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

4.2) นโยบายต้องมุ่งเน้นถึงการสร้างความสำเร็จในการดำเนินการเพื่อประโยชน์โดยรวมของสมาชิก

4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับ นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ ได้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ ประเด็นที่ 2 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย ประเด็นที่ 3 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ประเด็นที่ 4 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย และ ประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะ ในการรายงานผล ผู้วิจัยได้ปิดชื่อนามสกุลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4.2.1 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

ในประเด็นนโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล และ นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ผลการศึกษพบว่า

(1.1) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล

ผลการสัมภาษณ์พบว่า รัฐบาลใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมและกำกับ การบริหารและการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั่วประเทศ รวมทั้งใช้ระบบการตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นเครื่องมือในทางปฏิบัติ (บุคลากรภาครัฐด้านการส่งเสริมสหกรณ์ คนที่ 1, สัมภาษณ์ 4 สิงหาคม 2565) ในขณะที่การพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่งจะมีแนวทางตามแผนหรือยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันตามความต้องการของสมาชิกสหกรณ์นั้น (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 3, สัมภาษณ์ 8 สิงหาคม 2565)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาลแสดงผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่งจะมีแนวทางตามแผนหรือยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันตามความต้องการของสมาชิกสหกรณ์

(1.2) นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด

ผลการสัมภาษณ์พบว่า นโยบายของชุมนุมสหกรณ์ภายใต้การยึดมั่นหลักคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน ความไว้วางใจกัน นับเป็นพื้นฐานสำคัญ (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 7, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565) ในการกำหนดแนวทางการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์เพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 8, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565) จึงเห็นได้ว่าชุมนุมสหกรณ์จึงพยายามเผยแพร่ จัดตั้ง และส่งเสริมงานสหกรณ์เครดิตยูเนียน ทั้งการให้การศึกษา อบรม เพิ่มทักษะแก่บุคลากรของขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน รวมทั้งผลักดันให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นศูนย์กลางทางการเงิน ตลอดจนการจัดการบริการต่างๆ ของสมาชิก (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 7, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565 ชุมนุมสหกรณ์)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด มีเป้าหมายสูงสุด คือ การมุ่งเน้นถึงการสนับสนุนและส่งเสริมสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย โดยอาศัยหลักการ วิธีการสหกรณ์เครดิตยูเนียน รวมทั้งคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน ความไว้วางใจกัน เพื่อพัฒนาสมาชิกสหกรณ์ให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง และร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจ ให้มีความอยู่ดีกินดี และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จึงเห็นได้ว่าชุมนุมสหกรณ์จึงมีนโยบายที่พยายามเผยแพร่ จัดตั้ง และส่งเสริมงานสหกรณ์เครดิตยูเนียน ทั้งการให้การศึกษา อบรม เพิ่มทักษะแก่บุคลากรของขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน รวมทั้งผลักดันให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นศูนย์กลางทางการเงิน ตลอดจนการจัดการบริการต่างๆ ของสมาชิก

(1.3) สรุปนโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล และ นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งพบว่า

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล มุ่งเน้นถึง การควบคุมและกำกับผ่าน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนและการตรวจสอบบัญชีโดยบุคลากรของภาครัฐ ส่วน นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด มุ่งเน้นถึงการสนับสนุนและส่งเสริม สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย โดยอาศัยหลักการ วิธีการสหกรณ์เครดิตยูเนียน รวมทั้งคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน ความไว้วางใจกัน เพื่อพัฒนาสมาชิกสหกรณ์ให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง และร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเผยแพร่ จัดตั้ง และส่งเสริมงานสหกรณ์เครดิตยูเนียน ผ่านการให้การศึกษา อบรม เพิ่มทักษะแก่บุคลากรของ ขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน รวมทั้งผลักดันให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นศูนย์กลางทางการเงิน ตลอดจนการจัดการบริการต่างๆ ของสมาชิก

ดังนั้น นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียน ของรัฐบาล และ นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งนโยบายโดยรวม จึงสะท้อนถึงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนเน้นการพัฒนาองค์กรให้เป็นศูนย์กลางทาง การเงินที่เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิก ผ่านหลักคุณธรรมเพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือตนเอง และร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

4.2.2 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

ประกอบด้วย หลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลัก เสรีภาพ หลักช่วยเหลือตนเอง และ หลักสังคมสงเคราะห์

(2.1) หลักการรับสมาชิก

ผลการสัมภาษณ์พบว่า การรวมตัวจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่งล้วนอยู่บนหลักการ การสร้างบรรทัดฐานการทำงานเพื่อกันและกันของสมาชิก โดยคำนึงถึงการสร้างสรรค์ขบวนการ สหกรณ์ที่เป็นประโยชน์แก่สังคม (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 2, สัมภาษณ์ 5 สิงหาคม 2565) ในขณะที่เดียวกันสมาชิกของสหกรณ์ต้องตระหนักถึงความเสียสละในการดำเนินการเพื่อส่วนรวม เพราะถือเป็นรากฐานการทำงานที่สำคัญของสหกรณ์ (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 5, สัมภาษณ์ 10 กันยายน 2565) สรุปได้ว่า หลักการรับสมาชิก มุ่งเน้นถึงบรรทัดฐานขององค์กรที่สมาชิกจะต้องมี ความเข้าใจการร่วมมือกันอย่างสำนึก เพื่อให้งานของสหกรณ์บังเกิดประโยชน์แก่บุคคลผู้ร่วมงานทุก คน

(2.2) หลักการรวมทุน

ผลการสัมภาษณ์พบว่า หลักการจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่งนั้น ให้ความสำคัญกับทุนทางสังคม โดยเน้นถึงทุนมนุษย์ที่มีทัศนคติอันดีในการทำงานเพื่อสังคม (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 6, สัมภาษณ์ 11 กันยายน 2565) โดยตระหนักว่า สมาชิกในองค์กรต้องมีพื้นฐานคุณธรรมที่สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2565) อีกทั้งยังมองเห็นว่าเงินทุนเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในการขับเคลื่อนองค์กรของสหกรณ์เท่านั้น เพราะปัจจัยที่สำคัญคือการเป็นผู้มีคุณธรรมของสมาชิกสหกรณ์ (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 2, สัมภาษณ์ 5 สิงหาคม 2565) สรุปได้ว่า หลักการรวมทุน มุ่งเน้นถึงการให้ความสำคัญกับทุนทางสังคม โดยเน้นถึงทุนมนุษย์ที่มีทัศนคติอันดีในการทำงานเพื่อสังคมที่ตระหนักว่า สมาชิกในองค์กรต้องมีพื้นฐานคุณธรรมที่สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ อีกทั้งยังมองเห็นว่าเงินทุนเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในการขับเคลื่อนองค์กรของสหกรณ์เท่านั้น เพราะปัจจัยที่สำคัญคือการเป็นผู้มีคุณธรรมของสมาชิกสหกรณ์

(2.3) หลักการแบ่งกำไร

ผลการสัมภาษณ์พบว่า ผลประกอบการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกระจายผลกำไรแก่สมาชิกผ่านการจ่ายเงินปันผลตามส่วนแห่งหุ้น (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 8, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในขบวนการสหกรณ์โดยทั่วไป (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 7, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565) เนื่องจากเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจที่สร้างความยุติธรรมแก่ผู้ถือหุ้นทุกคน (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 3, สัมภาษณ์ 8 สิงหาคม 2565) สรุปได้ว่า หลักการแบ่งกำไร มุ่งเน้นถึงการกระจายผลกำไรแก่สมาชิกผ่านการจ่ายเงินปันผลตามส่วนแห่งหุ้น ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในขบวนการสหกรณ์โดยทั่วไป เพราะพบว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจที่สร้างความยุติธรรมแก่ผู้ถือหุ้นทุกคน

(2.4) หลักเสมอภาค

ผลการสัมภาษณ์พบว่า ภายใต้กระบวนการคิดและตัดสินใจของระบบสหกรณ์เครดิตยูเนียนยึดหลักความเท่าเทียมกันในการดำเนินการ โดยเฉพาะการยึดมั่นในหลักการที่แสวงหาฉันทานุมัติหรือความเห็นพ้องจากสมาชิกที่ต่างมีสิทธิที่เท่าเทียมกัน (นักวิชาการด้านการสหกรณ์ คนที่ 2, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2565) ซึ่งหนึ่งในหลักการของระบบสหกรณ์เครดิตยูเนียนจึงยึดหลักความเสมอภาคเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในการดำเนินการต่างๆ ภายในองค์กร (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 3, สัมภาษณ์ 8 สิงหาคม 2565) สรุปได้ว่า หลักเสมอภาค มุ่งเน้นถึง กระบวนการคิดและตัดสินใจที่ยึดหลัก

ความเท่าเทียมกันในการดำเนินการ โดยยึดมั่นในหลักการที่แสวงหาฉันทานุมัติหรือความเห็นพ้องจากสมาชิกที่ต่างมีสิทธิที่เท่าเทียมกันในการตัดสินใจเพื่อการดำเนินการใดๆ ก็ตาม

(2.5) หลักเสรีภาพ

ผลการสัมภาษณ์พบว่า ระบบการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคำนึงถึงเสรีภาพของสมาชิกที่คำนึงถึงสิทธิในการคิดและตัดสินใจที่สามารถแสดงออกอย่างมีอิสระ (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 8, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565) ซึ่งเป็นหลักการสากลตามแนวทางของขบวนการสหกรณ์ทั่วโลก ที่สหกรณ์ถือเป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล โดยสหกรณ์จะไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด (นักวิชาการด้านการสหกรณ์ คนที่ 2, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2565) สรุปได้ว่า หลักเสรีภาพ ถือเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจ

(2.6) หลักช่วยตนเอง

ผลการสัมภาษณ์พบว่า หลักการสหกรณ์พยายามทำให้สมาชิกมีฐานคติและแนวทางการปฏิบัติที่ทุกคนต้องตัดสินใจในการดำเนินการใดๆ ในขบวนการสหกรณ์ที่เน้นผลประโยชน์ในส่วนรวม ไม่ช่วยเหลือหรือร้องขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกสหกรณ์ (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 4, สัมภาษณ์ 9 สิงหาคม 2565) การตัดสินใจใดๆ จึงเป็นสิทธิเฉพาะสมาชิกแต่ละคนเท่านั้น (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 3, สัมภาษณ์ 8 สิงหาคม 2565) สรุปได้ว่า หลักช่วยตนเอง มุ่งเน้นถึง การทำให้สมาชิกมีฐานคติและแนวทางการปฏิบัติที่ทุกคนต้องตัดสินใจในการดำเนินการใดๆ ในขบวนการสหกรณ์ที่เน้นผลประโยชน์ในส่วนรวม ไม่ช่วยเหลือหรือร้องขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกสหกรณ์ โดยการตัดสินใจใดๆ จึงเป็นสิทธิเฉพาะสมาชิกแต่ละคนเท่านั้น

(2.7) หลักสังคมสงเคราะห์

ผลการสัมภาษณ์พบว่า การจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่งนั้นต่างมีฐานคติที่สำคัญในการเกื้อหนุนสมาชิกในองค์กรให้จับเคลื่อนสหกรณ์บนพื้นฐานการช่วยเหลือแก่กันและกัน (นักวิชาการด้านการสหกรณ์ คนที่ 2, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2565) ผ่านการพัฒนาการส่งเสริม และการมอบสวัสดิการทางสังคมแก่สมาชิก (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 5, สัมภาษณ์ 10 กันยายน 2565) สรุปได้ว่า หลักสังคมสงเคราะห์ มุ่งเน้นถึง การเป็นองค์กรธุรกิจที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานของสมาชิกไปพร้อมกับการส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคมและความมั่นคงทางสังคมแก่สมาชิกของสหกรณ์

2.8 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย ประกอบด้วย หลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง และ หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งแต่ละหลักการนั้น พบว่า

หลักการรับสมาชิก มุ่งเน้นถึงบรรทัดฐานขององค์กรที่สมาชิกจะต้องมีความเข้าใจการร่วมมือกันอย่างสำนึก เพื่อให้งานของสหกรณ์บังเกิดประโยชน์แก่บุคคลผู้ร่วมงานทุกคน

หลักการรวมทุน มุ่งเน้นถึงการให้ความสำคัญกับทุนทางสังคม โดยเน้นถึงทุนมนุษย์ที่มีทัศนคติอันดีในการทำงานเพื่อสังคมที่ตระหนักว่า สมาชิกในองค์กรต้องมีพื้นฐานคุณธรรมที่สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ อีกทั้งยังมองเห็นว่าเงินทุนเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในการขับเคลื่อนองค์กรของสหกรณ์เท่านั้น เพราะปัจจัยที่สำคัญคือการเป็นผู้มีคุณธรรมของสมาชิกสหกรณ์

หลักการแบ่งกำไร มุ่งเน้นถึงการกระจายผลกำไรแก่สมาชิกผ่านการจ่ายเงินปันผลตามส่วนแห่งหุ้น ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในขบวนการสหกรณ์โดยทั่วไป เพราะพบว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจที่สร้างความยุติธรรมแก่ผู้ถือหุ้นทุกคน

หลักเสมอภาค มุ่งเน้นถึง กระบวนการคิดและตัดสินใจที่ยึดหลักความเท่าเทียมกันในการดำเนินการ โดยยึดมั่นในหลักการที่แสวงหาฉันทานุมัติหรือความเห็นพ้องจากสมาชิกที่ต่างมีสิทธิที่เท่าเทียมกันในการตัดสินใจเพื่อการดำเนินการใดๆ ก็ตาม

หลักเสรีภาพ ถือเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เคารพอัตริยสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจ

หลักช่วยตนเอง มุ่งเน้นถึง การทำให้สมาชิกมีฐานคติและแนวทางการปฏิบัติที่ทุกคนต้องตัดสินใจในการดำเนินการใดๆ ในขบวนการสหกรณ์ที่เน้นผลประโยชน์ในส่วนรวม ไม่ช่วยเหลือหรือร้องขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกสหกรณ์ โดยการตัดสินใจใดๆ จึงเป็น สิทธิเฉพาะสมาชิกแต่ละคนเท่านั้น

หลักสังคมสงเคราะห์ มุ่งเน้นถึง การเป็นองค์กรธุรกิจที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานของสมาชิกไปพร้อมกับการส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคมและความมั่นคงทางสังคมแก่สมาชิกของสหกรณ์

ดังนั้น สรุปได้ว่า หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทยพยายามผลักดันให้ องค์กรมีการคัดสรรสมาชิกของสหกรณ์ให้มีการยอมรับถึงหลักการที่เป็นอัตลักษณ์และส่งเสริมการ

ดำเนินการของขบวนการสหกรณ์ ทั้งหลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง และ หลักสังคมสงเคราะห์

4.2.3 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และ ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี ผลการศึกษาพบว่า

(3.1) การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ

ผลการสัมภาษณ์พบว่า การบริหารจัดการถือเป็นพันธกิจที่ฝ่ายบริหารของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต้องมีบทบาทและความรับผิดชอบอย่างมากในการประกอบการของสหกรณ์แต่ละแห่ง ดังพบว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารแต่ละครั้งถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการดำเนินการของสหกรณ์ทุกประเภท (นักวิชาการด้านการสหกรณ์ คนที่ 2, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2565) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์ที่มีการดำเนินการทางการเงิน เพราะถือเป็นกลไกหลักหรือมันสมองขององค์กรที่จะขับเคลื่อนให้การสหกรณ์นั้นได้ผลกำไรคืนแก่สมาชิกที่เข้าร่วมขบวนการ (นักวิชาการด้านการสหกรณ์ คนที่ 1, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2565) คณะผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการวางแผนการดำเนินการต่างๆ ภายในองค์กร เพื่อนำสมาชิกไปสู่ความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้ (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 1, สัมภาษณ์ 3 สิงหาคม 2565 ประธานสหกรณ์) จากข้างต้นสรุปได้ว่า การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ มุ่งเน้นถึง ทักษะ ความรู้ และความสามารถในการวางแผนการดำเนินการต่างๆ ภายในองค์กร เพื่อนำสมาชิกไปสู่ความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้

(3.2) ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

ผลการสัมภาษณ์พบว่า หลักการธรรมาภิบาล หรือ Good Governance ถือเป็นคุณสมบัติที่คณะผู้บริหารของสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องมี เนื่องจากหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตลอดจนหลักการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่างช่วยให้สมาชิกสามารถไว้วางใจ และเชื่อมั่นถึงการนำของคณะผู้บริหารว่าสามารถนำสมาชิกโดยรวมของสหกรณ์ไปสู่ความสำเร็จทางธุรกิจและการตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้เป็นอย่างดี (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 8, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565) การตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานการคิดและปฏิบัติอย่างมั่นคงในหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินการของขบวนการสหกรณ์ต่างๆ ซึ่งรวมถึงสหกรณ์เครดิตยูเนียนด้วย (นักวิชาการด้านการสหกรณ์ คนที่ 2, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2565)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี มุ่งเน้นถึง การนำของ ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารจัดการที่ดีดัง ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความ รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งส่งผลให้สมาชิกเกิดไว้วางใจ และเชื่อมั่นถึงการนำของคณะ ผู้บริหารว่าสามารถนำสมาชิกโดยรวมของสหกรณ์ไปสู่ความสำเร็จทางธุรกิจและการตอบสนองต่อ ความต้องการของสมาชิกได้เป็นอย่างดี

(3.3) สรุปภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และ ภาวะผู้นำ ตามหลักการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งแต่ละประเด็นนั้น พบว่า

การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ มุ่งเน้นถึง ทักษะ ความรู้ และความสามารถในการวางแผนการดำเนินการต่างๆ ภายในองค์กร เพื่อนำสมาชิกไปสู่ความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้

ส่วนภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี มุ่งเน้นถึง การนำของผู้บริหารสหกรณ์เครดิต ยูเนียนที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารจัดการที่ดีดังประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่ง ส่งผลให้สมาชิกเกิดไว้วางใจ และเชื่อมั่นถึงการนำของคณะผู้บริหารว่าสามารถนำสมาชิกโดยรวมของ สหกรณ์ไปสู่ความสำเร็จทางธุรกิจและการตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และ ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี ต่างถือเป็นบรรทัดฐานในการนำของคณะผู้บริหาร สหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจแก่สมาชิกในการดำเนินการให้สหกรณ์ สามารถประสบความสำเร็จบนพื้นฐานของการดำเนินการที่ดีร่วมกันทั้งจากผู้นำและผู้ตาม

4.2.4 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ประกอบด้วย คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และ ความสำเร็จในการดำเนินการ ผล การศึกษาพบว่า

(4.1) คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ถือเป็นหลักปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนปทัสถานสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบต่อ ความเห็นใจกัน และความไว้วางใจกัน

ที่ทั้งผู้นำและสมาชิกของสหกรณ์ต่างต้องตระหนักและยึดมั่นเป็นฐานในการปฏิบัติร่วมกัน (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 7, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565) เนื่องจากคุณธรรมแต่ละข้อนั้นต่างก็ส่งเสริมให้การขับเคลื่อนของสหกรณ์เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามปณิธานที่กำหนดขึ้นไว้แต่เริ่มแรกของทุกสหกรณ์เครดิตยูเนียน (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 5, สัมภาษณ์ 10 กันยายน 2565) จากข้างต้นสรุปได้ว่า คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน หรือหลักปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนปทัสถานสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน และความไว้วางใจกัน ต่างถือเป็นแนวทางปฏิบัติของทั้งผู้นำและสมาชิกของสหกรณ์ และเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การขับเคลื่อนของสหกรณ์เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามปณิธานที่กำหนดขึ้นไว้แต่เริ่มแรกของทุกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

(4.2) ความสำเร็จในการดำเนินการ

ผลการสัมภาษณ์พบว่า การประกอบการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องนำไปสู่การสร้างความพึงพอใจแก่สมาชิก กล่าวคือ การดำเนินการของสหกรณ์สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกคน โดยเฉพาะการปันผล และการจัดการด้านสวัสดิการ (ผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียน คนที่ 4, สัมภาษณ์ 9 สิงหาคม 2565) จึงจะทำให้ขบวนการสหกรณ์นั้นประสบผลสำเร็จที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง (บุคลากรภาครัฐด้านการส่งเสริมสหกรณ์ คนที่ 1, สัมภาษณ์ 4 สิงหาคม 2565) จากข้างต้นสรุปได้ว่า ความสำเร็จในการดำเนินการ จึงมุ่งเน้นถึง การดำเนินการใดๆ ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกคน โดยเฉพาะการปันผล และการจัดการด้านสวัสดิการกระทั่งสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม

(4.3) สรุปนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ประกอบด้วย คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และ ความสำเร็จในการดำเนินการ ซึ่งแต่ละประเด็นนั้นพบว่า

คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน หรือหลักปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนปทัสถานสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน และความไว้วางใจกัน ต่างถือเป็นแนวทางปฏิบัติของทั้งผู้นำและสมาชิกของสหกรณ์ และเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การขับเคลื่อนของสหกรณ์เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามปณิธานที่กำหนดขึ้นไว้แต่เริ่มแรกของทุกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ขณะที่ความสำเร็จในการดำเนินการ จึงมุ่งเน้นถึง การดำเนินการใดๆ ของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนที่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกคน โดยเฉพาะการปันผล และการจัดการด้านสวัสดิการกระทั่งสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ทั้งคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน และ ความสำเร็จในการดำเนินการต่างเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้การขับเคลื่อนของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนบรรลุผลสำเร็จบนฐานการดำเนินการที่ดี บนรากฐานของประชาธิปไตยในองค์กร

4.2.5 ข้อเสนอแนะ

ในประเด็นข้อเสนอแนะการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ ผลการศึกษาจากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการศึกษาคือ

ประการแรก แนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ต้องเน้นถึงการพัฒนาองค์กรผ่านการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความเข้าใจถึงการดำเนินการกิจกรรมของสหกรณ์ให้ถูกต้องและเหมาะสมทั้งตามกฎหมายและข้อบังคับของสหกรณ์แต่ละแห่ง

ประการที่สอง การพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนแต่ละแห่งมีความสำคัญมาก จึงต้องมีการดำเนินการทั้งจากภายในผ่านการเรียนรู้และบ่มเพาะถึงฐานคติที่ดีให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจ และศรัทธาต่อขบวนการสหกรณ์ และภายนอกองค์กร โดยการส่งบุคลากรเข้าไปเรียนรู้ถึงการสร้างความสำเร็จในการดำเนินการของสหกรณ์อื่นๆ

ประการที่สาม การดำเนินการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด และมีแนวทางการปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนแต่ละแห่ง

ประการที่สี่ การจัดการด้านสวัสดิการที่ดี ครอบคลุม และทั่วถึง บนพื้นฐานของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหรือการให้บริการสมาชิก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์” ได้นำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ และผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณและผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

5.1.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณเรื่อง “นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์” แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 7 ตอน ประกอบด้วย

5.1.1.1 ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ มีคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ด้านเพศ ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมา ได้แก่ เพศชาย จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8

ด้านอายุ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 26-40 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม 18-25 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 กลุ่ม 41-55 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และกลุ่ม 56 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8

ด้านสถานภาพ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มสมรส จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มโสด จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 และกลุ่มหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8

ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มปริญญาตรี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม ม.6-อนุปริญญา จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 กลุ่มปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 และกลุ่มไม่เกิน ม.3 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มอาชีพอื่นๆ จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน

จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 และกลุ่มรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8

ด้านรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยของครอบครัว ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 20,001-40,000 บาท จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่เกิน 20,000 บาท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และกลุ่ม 40,001 บาทขึ้นไป จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5

ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 4-5 คน จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่เกิน 3 คน จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 และกลุ่ม 6 คนขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0

ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 2-4 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่เกิน 1 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 และกลุ่ม 5 ปีขึ้นไป จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5

5.1.1.2 ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านนโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.63) รองลงมา ได้แก่ ด้านนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=0.61)

ด้านนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รัฐบาลประยุกต์หลักการสหกรณ์ร่วมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=.878) รองลงมา ได้แก่ รัฐบาลมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=.992) และ รัฐบาลเน้นให้สมาชิกสหกรณ์ สามารถพึ่งพาตนเองได้ ($\bar{X} = 3.93$, S.D.=.935)

นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=.630) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การมุ่งเน้นความเป็นเอกภาพและสัมพันธภาพในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=.918) รองลงมา ได้แก่ การมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการดำเนินการ การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=.849) และ การมุ่งเน้นการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.97$, S.D.=.984)

5.1.1.3 ตอนที่ 3 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นในด้านหลักช่วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=.480) รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักเสรีภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.680) ด้านหลักสังคมสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.59) ด้านหลักเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.47) ด้านหลักการแบ่งกำไร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=.610) ด้านหลักการรับสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.99) และด้านหลักการรวมทุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D.=1.48)

ด้านหลักการรับสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.99) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ยึดหลักการทำงานเพื่อผลประโยชน์แก่ผู้ร่วมงานทุกคน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.=.999) รองลงมา ได้แก่ ยึดหลักการทำงานเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 3.73$, S.D.=1.276) และยึดหลักการทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 3.70$, S.D.=1.344)

ด้านหลักการรวมทุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D.=1.48) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เป็นองค์กรที่รวมคนที่มีลักษณะเดียวกันมาทำงานที่ต้องเสียสละร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D.=1.333) รองลงมา ได้แก่ เน้นการทำงานร่วมทุนเพื่อกันและกัน ($\bar{X} = 3.39$, S.D.=1.531) และทุนมีความสำคัญในอันดับรองเท่านั้น ($\bar{X} = 3.27$, S.D.=1.679)

ด้านหลักการแบ่งกำไร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=.610) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การแบ่งผลกำไรตามสัดส่วนผู้ถือหุ้นนั้นยุติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=.626) รองลงมา ได้แก่ การแบ่งผลกำไรต้องเป็นไปตามสัดส่วน ($\bar{X} = 3.91$, S.D.=.891) และเมื่อองค์กรมีกำไรแล้วจะนำกำไรมาจัดสรรปันส่วนสมาชิก ($\bar{X} = 3.62$, S.D.=1.024)

ด้านหลักเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=.636) รองลงมา ได้แก่ สมาชิกทุกคนยึดหลักประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=.733) และ สมาชิกทุกคนที่ถือหุ้นมีความเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=.755)

ด้านหลักเสรีภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.680) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อเสรีภาพของสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.38$, S.D.=.726) รองลงมา ได้แก่ สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอัน

ขาด ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=.730) และ เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิของสมาชิก ($\bar{X} = 4.22$, S.D.=.780)

ด้านหลักช่วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=.480) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การไม่ช่วยเหลือบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=.592) รองลงมา ได้แก่ การไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์ ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=.793) และ ไม่อนุญาตให้สมาชิกสหกรณ์ออกเสียงแทนกัน ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=.688)

ด้านหลักสังคมสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สหกรณ์มุ่งสร้างความมั่นคงทางสังคมให้เกี่ยวเนื่องกันอย่างอยู่ใกล้ชิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=.578) รองลงมา ได้แก่ สหกรณ์มุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคม ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=.871) และ สหกรณ์ไม่ได้มุ่งประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.89$, S.D.=.912)

5.1.1.4 ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านการมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=0.51) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=.47)

ด้านการมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สมาชิกต้องมีทักษะในการวางแผนการทำงานของตน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=.596) รองลงมา ได้แก่ สมาชิกมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในการวางแผนการทำงานของสหกรณ์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D.=.584) และ มีการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการเพื่อนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=.612)

ด้านภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้นำสหกรณ์ยึดมั่นกับหลักการบริหารจัดการที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=.573) รองลงมา ได้แก่ การบริหารสหกรณ์อยู่บนฐานความรับผิดชอบที่เน้นถึงความคุ้มค่าของสมาชิกสหกรณ์ ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=.564) และ สมาชิกสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินการของผู้นำสหกรณ์ได้ ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=.670)

5.1.1.5 ตอนที่ 5 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=.470) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านความสำเร็จในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.44) รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=.730)

ด้านคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=.730) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีความไว้วางใจต่อเพื่อนสมาชิกสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=.793) รองลงมา ได้แก่ การดำเนินงานใดๆ ของสหกรณ์อยู่บนฐานความรับผิดชอบร่วมกัน ($\bar{X} = 3.67$, S.D.=.729) สมาชิกสหกรณ์มีความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนร่วมขบวนการ ($\bar{X} = 3.55$, S.D.=.851) การดำเนินการของสหกรณ์เน้นถึงความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.31$, S.D.=1.143) และสมาชิกทุกคนต้องมีความเสียสละร่วมกัน ($\bar{X} = 3.20$, S.D.=1.142)

ด้านความสำเร็จในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การดำเนินการที่ผ่านมาสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D.=.565) รองลงมา ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ต่างมีส่วนร่วมในความสำเร็จและความล้มเหลวของขบวนการสหกรณ์ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=.557) และ การดำเนินการใดๆ ของบุคลากรมีแผนดำเนินการรองรับ ($\bar{X} = 3.67$, S.D.=.871)

5.1.1.6 ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์นโยบายนการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ ด้วยสมการโครงสร้าง

ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้ที่จะสามารถยอมรับโมเดลสมการโครงสร้างได้ โดย พบว่า ค่าความสอดคล้องระหว่างสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน กับสมการโครงสร้างภายหลังการปรับโมเดล ได้สมการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตามเกณฑ์ทุกค่า โดยค่า Chi-Square = .066 Degrees of Freedom = 20 Probability Level = 0.066 CMIN/DF = 1.153 GFI = 0.989 และ RMSEA = 0.036 จะเห็นได้ว่า ค่า Probability Level มีค่ามากกว่า .05 และ CMIN/DF มีค่าน้อยกว่า 3 GFI มีค่าเท่ากับ .988 ซึ่งเข้าใกล้ 1.0

RMSEA มีค่าเท่ากับ .036 แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบมีความเหมาะสม สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กล่าวคือ

1) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

2) หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

3) ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

4) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

5) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ โดยมีค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ดังนี้

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เท่ากับ .063

หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทยมีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เท่ากับ .034

ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เท่ากับ .203

5.1.1.7 ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะผ่านแบบสอบถาม เรื่อง “นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย” พบว่า มีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีประเด็นข้อเสนอแนะ กล่าวคือ 1.1) รัฐบาลควรให้ทุนสนับสนุนทางอ้อมแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน 1.2) ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ควรจัดกิจกรรมสันตนาการบ่อยครั้งเพื่อสร้างความสามัคคีในขบวนการ

2) หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย มีประเด็นข้อเสนอแนะ กล่าวคือ 2.1) รัฐบาลควรเปิดกว้างในการรับสมัครสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ 2.2) สหกรณ์เครดิตยูเนียนควรให้ความช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ด้านสวัสดิการให้มากขึ้น

3) ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ มีประเด็นข้อเสนอแนะ กล่าวคือ 3.1) ผู้นำหรือประธานสหกรณ์ เครดิตยูเนียนต้องมีภาวะผู้นำ มองการณ์ไกล เข้าใจสถานการณ์ในการลงทุน 3.2) ผู้นำหรือประธานสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องมีภาวะผู้นำตามหลักการบริหารการจัดการที่ดี

4) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย มีประเด็นข้อเสนอแนะ กล่าวคือ 4.1) ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะสหกรณ์เครดิตยูเนียนควรยึดมั่นในคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน 4.2) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักประชาธิปไตยควรให้ความสำคัญกับประเด็นเป้าหมายความสำเร็จในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

5.1.2 ผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

เมื่อพิจารณา ผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ ได้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ประกอบด้วย นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย และ ข้อเสนอแนะ ผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปได้ดังนี้

5.1.2.1 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล และ นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งพบว่า

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล มุ่งเน้นถึง การควบคุมและกำกับผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนและการตรวจสอบบัญชีโดยบุคลากรของภาครัฐ ส่วนนโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด มุ่งเน้นถึงการสนับสนุนและส่งเสริมสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย โดยอาศัยหลักการ วิธีการสหกรณ์เครดิตยูเนียน รวมทั้งคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน ความไว้วางใจกัน เพื่อพัฒนาสมาชิกสหกรณ์ให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง และร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเผยแพร่จัดตั้ง และส่งเสริมงานสหกรณ์เครดิตยูเนียน ผ่านการให้การศึกษา อบรม เพิ่มทักษะแก่บุคลากรของขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน รวมทั้งผลักดันให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นศูนย์กลางทางการเงิน ตลอดจนการจัดการบริการต่างๆ ของสมาชิก ดังนั้น นโยบายโดยรวมจึงสะท้อนถึงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนเน้นการพัฒนาองค์กรให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินที่เอื้อประโยชน์ต่อ

สมาชิก ผ่านหลักคุณธรรมเพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือตนเอง และร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

5.1.2.2 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย ประกอบด้วย หลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง และ หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งแต่ละหลักการนั้น พบว่า

หลักการรับสมาชิก มุ่งเน้นถึงบรรทัดฐานขององค์กรที่สมาชิกจะต้องมีความเข้าใจการร่วมมือกันอย่างสำนึก เพื่อให้งานของสหกรณ์บังเกิดประโยชน์แก่บุคคลผู้ร่วมงานทุกคน

หลักการรวมทุน มุ่งเน้นถึงการให้ความสำคัญกับทุนทางสังคม โดยเน้นถึงทุนมนุษย์ที่มีทัศนคติอันดีในการทำงานเพื่อสังคมที่ตระหนักว่า สมาชิกในองค์กรต้องมีพื้นฐานคุณธรรมที่สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ อีกทั้งยังมองเห็นว่าเงินทุนเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในการขับเคลื่อนองค์กรของสหกรณ์เท่านั้น เพราะปัจจัยที่สำคัญคือการเป็นผู้มีคุณธรรมของสมาชิกสหกรณ์

หลักการแบ่งกำไร มุ่งเน้นถึงการกระจายผลกำไรแก่สมาชิกผ่านการจ่ายเงินปันผลตามส่วนแห่งหุ้น ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในขบวนการสหกรณ์โดยทั่วไป เพราะพบว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจที่สร้างความยุติธรรมแก่ผู้ถือหุ้นทุกคน

หลักเสมอภาค มุ่งเน้นถึง กระบวนการคิดและตัดสินใจที่ยึดหลักความเท่าเทียมกันในการดำเนินการ โดยยึดมั่นในหลักการที่แสวงหาฉันทานุมัติหรือความเห็นพ้องจากสมาชิกที่ต่างมีสิทธิที่เท่าเทียมกันในการตัดสินใจเพื่อการดำเนินการใดๆ ก็ตาม

หลักเสรีภาพ ถือเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจ

หลักช่วยตนเอง มุ่งเน้นถึง การทำให้สมาชิกมีฐานคติและแนวทางการปฏิบัติที่ทุกคนต้องตัดสินใจในการดำเนินการใดๆ ในขบวนการสหกรณ์ที่เน้นผลประโยชน์ในส่วนรวม ไม่ช่วยเหลือหรือร้องขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกสหกรณ์ โดยการตัดสินใจใดๆ จึงเป็นสิทธิเฉพาะสมาชิกแต่ละคนเท่านั้น

หลักสังคมสงเคราะห์ มุ่งเน้นถึง การเป็นองค์กรธุรกิจที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานของสมาชิกไปพร้อมกับการส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคมและความมั่นคงทางสังคมแก่สมาชิกของสหกรณ์

ดังนั้น สรุปได้ว่า หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทยพยายามผลักดันให้องค์กรมีการคัดสรรสมาชิกของสหกรณ์ให้มีการยอมรับถึงหลักการที่เป็นอัตลักษณ์และส่งเสริมการดำเนินการของขบวนการสหกรณ์ ทั้งหลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง และ หลักสังคมสงเคราะห์

5.1.2.3 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และ ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งแต่ละประเด็นนั้น พบว่า

การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ มุ่งเน้นถึง ทักษะ ความรู้ และความสามารถในการวางแผนการดำเนินการต่างๆ ภายในองค์กร เพื่อนำสมาชิกไปสู่ความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้

ส่วนภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี มุ่งเน้นถึง การนำของผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารจัดการที่ดีดังประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งส่งผลให้สมาชิกเกิดไว้วางใจ และเชื่อมั่นถึงการนำของคณะผู้บริหารว่าสามารถนำสมาชิกโดยรวมของสหกรณ์ไปสู่ความสำเร็จทางธุรกิจและการตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และ ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี ต่างถือเป็นบรรทัดฐานในการนำของคณะผู้บริหารสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจแก่สมาชิกในการดำเนินการให้สหกรณ์สามารถประสบความสำเร็จบนพื้นฐานของการดำเนินการที่ดีร่วมกันทั้งจากผู้นำและผู้ตาม

5.1.2.4 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ประกอบด้วย คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และ ความสำเร็จในการดำเนินการ ซึ่งแต่ละประเด็นนั้นพบว่า

คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน หรือหลักปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนปทัสถานสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นใจกัน และความไว้วางใจกัน ต่างถือเป็นแนวทางปฏิบัติของทั้งผู้นำและสมาชิกของสหกรณ์ และเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การขับเคลื่อนของสหกรณ์เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามปณิธานที่กำหนดขึ้นไว้แต่เริ่มแรกของทุกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ขณะที่ความสำเร็จในการดำเนินการ จึงมุ่งเน้นถึง การดำเนินการใดๆ ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกคน โดยเฉพาะการปันผล และการจัดการด้านสวัสดิการกระทั่งสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ทั้งคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และ ความสำเร็จในการดำเนินการต่างเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้การขับเคลื่อนของสหกรณ์เครดิตยูเนียนบรรลุผลสำเร็จบนฐานการดำเนินการที่ดี บนรากฐานของประชาธิปไตยในองค์กร

5.1.2.5 ข้อเสนอแนะ

ประการแรก แนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต้องเน้นถึงการพัฒนาองค์กรผ่านการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความเข้าใจถึงการดำเนินการกิจกรรมของสหกรณ์ให้ถูกต้องและเหมาะสมทั้งตามกฎหมายและข้อบังคับของสหกรณ์แต่ละแห่ง

ประการที่สอง การพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่งมีความสำคัญมาก จึงต้องมีการดำเนินการทั้งจากภายในผ่านการเรียนรู้และบ่มเพาะถึงฐานคติที่ดีให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจ และศรัทธาต่อขบวนการสหกรณ์ และภายนอกองค์กรโดยการส่งบุคลากรเข้าไปเรียนรู้ถึงการสร้างความสำเร็จในการดำเนินการของสหกรณ์อื่นๆ

ประการที่สาม การดำเนินการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด และมีแนวทางการปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่ง

ประการที่สี่ การจัดการด้านสวัสดิการที่ดี ครอบคลุม และทั่วถึง บนพื้นฐานของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหรือการให้บริการสมาชิก

5.2 การสังเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถสังเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

5.2.1 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเชิงปริมาณ ย่อมพบว่า นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=.470) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านความสำเร็จในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.44) รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=.730) จากผลการวิจัยเชิงปริมาณข้างต้น พบว่า มีความสอดคล้องกับผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กล่าวคือ นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ประกอบด้วย คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และความสำเร็จในการดำเนินการนั้นย่อมเห็นว่า ทั้งคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และ ความสำเร็จในการดำเนินการต่างเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้การขับเคลื่อนของสหกรณ์เครดิตยูเนียนบรรลุผลสำเร็จบนฐานการดำเนินการที่ดี บนรากฐานของประชาธิปไตยในองค์กร

ดังนั้นจากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ด้านความสำเร็จในการดำเนินการและ ด้านคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน เพราะต่างก็เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้การขับเคลื่อนของสหกรณ์เครดิตยูเนียนบรรลุผลสำเร็จบนฐานการดำเนินการที่ดี บนรากฐานของประชาธิปไตยในองค์กร

5.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการพัฒนาประสิทธิผลของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านนโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.63) รองลงมา ได้แก่ ด้านนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=0.61) ขณะที่ปัจจัยด้านหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านหลักช่วยเหลือตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=.480) รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักเสรีภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.680) ด้านหลักสังคมสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.59) ด้านหลักเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.47) ด้านหลักการแบ่งกำไร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=.610) ด้านหลักการรับสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.99) และด้านหลักการรวมทุน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D.=1.48) อีกทั้งปัจจัยด้านภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านการมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=0.51) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X} = 4.40$, S.D.=.47) ตลอดจนปัจจัยด้านนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=.470) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านความสำเร็จในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.44) รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.=.730)

นอกจากนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง พบว่า 1) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย 2) หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย 3) ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย 4) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย และ 5) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ โดยที่ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ดังนี้ 1) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เท่ากับ .063 2) หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทยมีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เท่ากับ .034 และ 3) ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เท่ากับ .203 จากผลการวิจัยเชิงปริมาณข้างต้นพบว่า มีความสอดคล้องกับผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กล่าวคือ

นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล และ นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งนโยบายโดยรวมจึงสะท้อนถึงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนเน้นการพัฒนาองค์กรให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินที่เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิก ผ่านหลักคุณธรรมเพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือตนเอง และร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ขณะที่หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทยพยายามผลักดันให้องค์กรมีการจัดสรรสมาชิกของสหกรณ์ให้มีการยอมรับถึงหลักการที่เป็นอัตลักษณ์และส่งเสริมการดำเนินการของขบวนการสหกรณ์ ทั้งหลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยเหลือตนเอง และ หลักสังคมสงเคราะห์

ส่วนภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และ ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารการจัดการที่ดี ต่างถือเป็นบรรทัดฐานในการนำของคณะผู้บริหารสหกรณ์ เครดิตยูเนียนที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจแก่สมาชิกในการดำเนินการให้สหกรณ์สามารถ ประสบความสำเร็จบนพื้นฐานของการดำเนินการที่ดีร่วมกันทั้งจากผู้นำและผู้ตาม

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ประกอบด้วย คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และ ความสำเร็จในการดำเนินการนั้นย่อม เห็นว่า ทั้งคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และ ความสำเร็จในการดำเนินการต่างเป็น ปัจจัยที่เกื้อหนุนให้การขับเคลื่อนของสหกรณ์เครดิตยูเนียนบรรลุผลสำเร็จบนฐานการดำเนินการที่ดี บนรากฐานของประชาธิปไตยในองค์กร

ดังนั้นจากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย และภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ต่างมีอิทธิพลต่อ นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย เนื่องจากปัจจัย ต่างๆ ข้างต้นต่างเป็นหลักพื้นฐานในการดำเนินการให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนสามารถบรรลุความสำเร็จ ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์สุขแก่สมาชิก ภายใต้วิธีการดำเนินการบนหลักการประชาธิปไตย ในการพัฒนาองค์กรที่ตอบสนองต่อทั้งสมาชิกและสังคมโดยรวมในระดับต่อไป

5.2.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการ ประชาธิปไตยของสหกรณ์

จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะผ่านแบบสอบถาม เรื่อง “นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย” พบว่า มีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1.1) รัฐบาลควรให้ทุนสนับสนุน ทางอ้อมแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน 1.2) ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ควรจัด กิจกรรมสันตนาการบ่อยครั้งเพื่อสร้างความสามัคคีในขบวนการ

2) หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 2.1) รัฐบาลควร เปิดกว้างในการรับสมัครสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ 2.2) สหกรณ์ เครดิตยูเนียนควรให้ความช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ด้านสวัสดิการให้มากขึ้น

3) ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 3.1) ผู้นำหรือประธานสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต้องมีภาวะผู้นำ มองการณ์ไกล เข้าใจสถานการณ์ในการลงทุน 3.2) ผู้นำหรือประธานสหกรณ์เครดิต ยูเนียนต้องมีภาวะผู้นำตามหลักการบริหารการจัดการที่ดี

4) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 4.1) การดำเนินการต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน 4.2) นโยบายต้องมุ่งเน้นถึงการสร้างความสำเร็จในการดำเนินการเพื่อประโยชน์โดยรวมของสมาชิก

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณข้างต้น พบว่า มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังพบว่า

1) แนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต้องเน้นถึงการพัฒนาองค์กรผ่านการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความเข้าใจถึงการดำเนินการกิจกรรมของสหกรณ์ให้ถูกต้องและเหมาะสมทั้งตามกฎหมายและข้อบังคับของสหกรณ์แต่ละแห่ง

2) การพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่งมีความสำคัญมาก จึงต้องมีการดำเนินการทั้งจากภายในผ่านการเรียนรู้และบ่มเพาะถึงฐานคติที่ดีให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจ และศรัทธาต่อขบวนการสหกรณ์ และภายนอกองค์กร โดยการส่งบุคลากรเข้าไปเรียนรู้ถึงการสร้างความสำเร็จในการดำเนินการของสหกรณ์อื่นๆ

3) การดำเนินการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด และมีแนวทางการปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่ง

4) การจัดการด้านสวัสดิการที่ดี ครอบคลุม และทั่วถึง บนพื้นฐานของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหรือการให้บริการสมาชิก

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ ประกอบด้วย

ด้านแรก นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

1) รัฐบาลควรให้ทุนสนับสนุนทางอ้อมแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเป็นหลักประกันความมั่นคงทางการเงินแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน

2) ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ควรจัดกิจกรรมสัมมนาการบ่อยครั้ง เพื่อสร้างความสามัคคีในขบวนการ

3) แนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต้องเน้นถึงการพัฒนาองค์กรผ่านการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความเข้าใจถึงการดำเนินการกิจกรรมของสหกรณ์ให้ถูกต้องและเหมาะสมทั้งตามกฎหมายและข้อบังคับของสหกรณ์แต่ละแห่ง

4) การพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่งมีความสำคัญมาก จึงต้องมีการดำเนินการทั้งจากภายในผ่านการเรียนรู้และปมเพาะถึงฐานคติที่ดีให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจ และศรัทธาต่อขบวนการสหกรณ์ และภายนอกองค์กรโดยการส่งบุคลากรเข้าไปเรียนรู้ถึงการสร้างความสำเร็จในการดำเนินการของสหกรณ์อื่นๆ

ด้านที่สอง หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

1) รัฐบาลควรเปิดกว้างในการรับสมัครสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ

2) สหกรณ์เครดิตยูเนียนควรให้ความช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ด้านสวัสดิการให้มากขึ้น

3) การดำเนินการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด และมีแนวทางการปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่ง

ด้านที่สาม ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

1) ผู้นำหรือประธานสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องมีภาวะผู้นำ มองการณ์ไกล เข้าใจสถานการณ์ในการลงทุน

2) ผู้นำหรือประธานสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องมีภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

ด้านที่สี่ นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

1) การดำเนินการต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

2) นโยบายต้องมุ่งเน้นถึงการสร้างความสำเร็จในการดำเนินการเพื่อประโยชน์โดยรวมของสมาชิก

3) การจัดการด้านสวัสดิการที่ดี ครอบคลุม และทั่วถึง บนพื้นฐานของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหรือการให้บริการสมาชิก

5.3 อภิปรายผลการวิจัย

5.3.1 ผลการศึกษาพบว่า นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์มีความสำคัญต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะนโยบายของภาครัฐ และนโยบายของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่ง ถือเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการและการพัฒนาของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hans-Hermann (2013) ที่อธิบายว่า ระบบสหกรณ์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ โดยรัฐเองก็จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้

ระบบสหกรณ์เกิดการพัฒนาคืบคลานกัน อีกทั้งยังต้องมีระบบการตรวจสอบการทำงานที่ดี (Audit) เพื่อที่จะทำให้ระบบสหกรณ์เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม หากแต่รัฐบาลไม่ควรเข้ามาก้าวก่ายในการดำเนินการของสหกรณ์มากนัก เพราะจะไม่ทำให้สหกรณ์นั้นสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในการพัฒนาองค์กรของตนเองได้ และด้วยหลักประชาธิปไตยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้สหกรณ์แต่ละแห่งนั้นกล้าที่จะดำเนินการต่างๆ ด้วยตนเองมากกว่าการชี้นำโดยรัฐ และอีกทั้งผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการต่างๆ อาทิ งานวิจัยของ พันชกร สิมะขจรบุญ ณิชชา คงจิระ และ บงกชกร พูลผล (2560) ซึ่งพบว่า ความล้มเหลวและไม่ทันต่อสถานการณ์ของพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ รวมทั้งการนำกฎหมายไปบังคับใช้ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุปัจจัยประการหนึ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการของสหกรณ์

5.3.2 ผลการศึกษาพบว่า หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย ประกอบด้วย หลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง และ หลักสังคมสงเคราะห์ มีความสำคัญต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย ตามหลักการประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะ หลักการทั้งเจ็ดประการมีความสำคัญ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและในประเทศไทย โดยทุกหลักการมีความเกี่ยวเนื่องสอดคล้องและเป็นพื้นฐานของหลักประชาธิปไตยของสหกรณ์ อันเป็นหลักการซึ่งมีการวางพื้นฐานโดยผู้นำแห่งเมือง รอกเซล ประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งร้านสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2387 และหลักการพัฒนาการสหกรณ์อยู่บนพื้นฐานสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจและเปิดเผย การดูแลสมาชิกเป็นไปตามหลักความเป็นประชาธิปไตย สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกิจการขององค์กร ยึดหลักความเป็นอิสระในการดำเนินการ จัดให้มีการศึกษา ฝึกอบรม และข้อมูลข่าวสาร มีการสร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ต่างๆ และการตระหนักถึงชุมชน (Wanyama, 2014) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียน จึงต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการดังกล่าวอย่างเคร่งครัด อีกทั้งผลการศึกษา ดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการต่างๆ อาทิ พิชัย ขวัญทอง และคณะ (2557) ศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์การบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียนเพื่อความยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทศนิษฐ์ สมธิ (2561) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้สมาชิกสตรีสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด และณัฐนันท์ โนนทิง และอารีรัตน์ ภูธรธรมะ (2561) ศึกษาเรื่อง คุณภาพการบริการสินเชื่อของสหกรณ์เครดิตยูเนียนจังหวัดเลย จำกัด เป็นต้น

5.3.3 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการบริหารจัดการถือเป็นพันธกิจที่ฝ่ายบริหารของสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องมีบทบาทและความรับผิดชอบอย่างมากในการประกอบการของสหกรณ์แต่ละแห่ง ดังพบว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารแต่ละครั้งถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการดำเนินการของสหกรณ์ทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์ที่มีการดำเนินการทางการเงิน เพราะถือเป็นกลไกหลักหรือมโนทัศน์ขององค์กรที่จะขับเคลื่อนให้การสหกรณ์นั้นได้ผลกำไรคืนแก่สมาชิกที่เข้าร่วมขบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hans-Hermann (2013) ที่อธิบายว่าระบบสหกรณ์หรือการดำเนินงานของสหกรณ์ในแต่ละระดับจำเป็นต้องตั้งอยู่บนหลักการบริหารในแนวระนาบ จากปัญหาที่พบในหลายประเทศความล้มเหลวส่วนหนึ่งมาจากการวางแผนและการสั่งการแบบผู้บังคับบัญชาและผู้ตาม (Top-Down) ขณะที่บางประเทศที่ประสบความสำเร็จได้อาศัยการทำงานแบบสร้างความร่วมมือร่วมใจ เปิดโอกาสในการทำงานร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติกาญจน์ มาสเสมอ (2563) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสสู่ความเป็นเลิศของสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภาวะผู้นำของประธานคณะกรรมการสหกรณ์ เป็นปัจจัยหนึ่งในจำนวน 6 ปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสสู่ความเป็นเลิศของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย งานวิจัยของ จุฑามาศ อุปลัมภ์ ชีรวัดร์ ภูระธีรานรัชต์ และ อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์ (2564) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนในจังหวัดสุรินทร์ และ ธีรวัชรชัย แซ่เต็ง (2558) ศึกษาเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียน ในเขตอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

จากผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นองค์ความรู้ใหม่ที่ว่า นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์นั้นต้องอิงอาศัยหลายปัจจัยที่นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ อันประกอบด้วย นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย และภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ ซึ่งแต่ละปัจจัยดังกล่าวล้วนมีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายให้เกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติ เนื่องจาก ด้านนโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการส่งเสริมกิจกรรมของการสหกรณ์ที่เน้นถึงการควบคุมตนเองของคณะผู้บริหารงานและสมาชิกของสหกรณ์ ในขณะที่ด้านหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทยจำเป็นต้องมีการนำมาปรับใช้ในการบริหารงานทั้งการคัดสรรบุคลากรและการตัดสินใจในการดำเนินการต่างๆ ร่วมกัน อีกทั้งด้านภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์นั้นต้องมุ่งเน้นมีการพัฒนาและสนับสนุนคณะผู้บริหารงานให้มีวิสัยทัศน์สามารถนำพากลุ่มสมาชิกให้การดำเนินกิจกรรมของการ

สหกรณ์ก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้ จึงเห็นได้ว่าปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นองค์ความรู้ที่สะท้อนถึงการสร้างตัวแบบในการพัฒนาองค์กรเชิงธุรกิจภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการภายในองค์กรของตนเองที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ตามครรลองของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและแบบปรึกษาหารือ (participatory and deliberative democracy) ที่ทุกฝ่ายจะต้องตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบในความเป็นสมาชิกหากพิจารณาในระดับของสหกรณ์เครดิตยูเนียน หรือในความเป็นพลเมืองในระดับชาติ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมการเมืองในระดับองค์กรและในระดับปัจเจกบุคคลต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้จำแนกออกเป็น 2 มิติ ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามหลักประชาธิปไตย

ด้านแรก นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

1) ภาครัฐควรให้การสนับสนุนทางอ้อมแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเป็นหลักประกันความมั่นคงในการดำเนินการแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยเฉพาะการออกกฎหมายให้ความคุ้มครองสหกรณ์เครดิตยูเนียน

2) ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างสหกรณ์เครดิตยูเนียนกับสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมทั้งความแตกต่างจากสถาบันการเงิน อาทิ ภาครัฐไม่ควรออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎกระทรวงเกี่ยวกับการหักชำระหนี้เพื่อสงฆ์จะสูญ เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนนั้นแตกต่างสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนไม่สามารถหักเงินรายได้เป็นรายเดือน ซึ่งต้องชำระค่าหุ้นด้วยตนเองจึงมีฐานที่มาของการชำระค่าหุ้นที่แตกต่างจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีรายได้ประจำจากองค์กรที่ทำงานอยู่ เป็นต้น

3) แนวทางการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต้องเน้นถึงการพัฒนาองค์กรผ่านการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และความเข้าใจถึงการดำเนินการกิจกรรมของสหกรณ์ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามกฎหมาย กฎกระทรวง และระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์แต่ละแห่ง

4) แนวทางการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียน ต้องเน้นถึงการพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรทั้งจากการเรียนรู้และบ่มเพาะถึงฐานคติที่ดีให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจ และศรัทธาต่อขบวนการสหกรณ์ และการส่งบุคลากรเข้าไปเรียนรู้ถึงการสร้างความสำเร็จในการดำเนินการของสหกรณ์อื่นๆ

ด้านที่สอง หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

1) ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเปิดกว้างในการรับสมัครสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนให้ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง

2) สหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่งต้องดำเนินการตามกฎหมายอย่างเข้มงวด บนแนวทางการปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และการตรวจสอบโดยสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน เพื่อเป็นการพัฒนาวัฒนธรรมการบริหารจัดการตามหลักประชาธิปไตยของสหกรณ์ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านที่สาม ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

1) ผู้นำหรือประธานสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้องมีสมรรถนะในด้านการบริหารจัดการระบบสหกรณ์ อาทิ ภาวะผู้นำ มองการณ์ไกล เข้าใจสถานการณ์ในการลงทุน ภาวะผู้นำบนบรรทัดฐานตามหลักการบริหารการจัดการที่ดี การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเชิงกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน

2) ในการพัฒนาภาวะผู้นำแก่สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน จะต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะทางการบริหารจัดการและหลักการบริหารจัดการที่ดี เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำในระดับสมาชิกสหกรณ์ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ตำแหน่งในอนาคต

ด้านที่สี่ นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

1) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย จะต้องครอบคลุมมิติต่างๆ ทั้งในเชิงกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตพัฒนาตามหลักเสรีภาพของขบวนการสหกรณ์ การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างสหกรณ์เครดิตยูเนียนกับองค์กรอื่นๆ และการมุ่งเน้นในหลักคุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และในมิติการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นเป้าหมายความสำเร็จ โดยเน้นประสิทธิผลประสิทธิภาพการบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียน

2) นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนควรมีแนวทางในการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ โดยการส่งเสริมด้าน ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่มวลชนสมาชิก การส่งเสริม

เสริมด้านสวัสดิการที่ ครอบคลุม และทั่วถึง บนพื้นฐานของการสร้างความเป็นธรรมตามหลักประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและความผูกพันของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) งานวิจัยนี้มุ่งพัฒนารอบแนวคิดจาก 4 ตัวแปร ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์ หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์ และนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาตัวแปรในมิติอื่นๆ

2) การวิจัยครั้งต่อไปควรใช้แนวคิดเชิงสหวิทยาการเข้ามาต่อยอดในการสร้างกรอบแนวคิด อาทิ แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ และการจัดการ เป็นต้น มาเป็นตัวแปรแฝงในการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในเชิงสหวิทยาการ

3) การวิจัยครั้งต่อไปสามารถศึกษาในเชิงนโยบายสาธารณะเปรียบเทียบ โดยศึกษาเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของไทยกับต่างประเทศ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางเชิงนโยบายในการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของไทยให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- คัมภีร์ นับแสง. (2557). ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายสหกรณ์ในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จุฑามาศ อุปถัมภ์ ชีรวัดร์ ภูระชีรานรัชต์ และ อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์. (2564). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินเชื่อของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนในจังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 5(2), 73-87.
- ชุดิกาญจน์ มาสเสมอ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นเลิศของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 15(1), 21-29.
- ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด. (2564). *โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน*. เข้าถึงได้จาก <https://www.cultthai.coop/cultthai/index.php/2017-05-24-02-43-05/2017-05-24-02-48-18>
- ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทยจำกัด. (2565). *รายงานผลการประเมินการบริหารงาน ด้วยหลักธรรมาภิบาลประจำปี 2565*. กรุงเทพฯ: ชุมชุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ณัฐพิมล ฉัตรนิติกุล และ สมเดช มุงเมือง. (2563). การบริหารภาครัฐแนวใหม่ของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ในการกำกับดูแลสหกรณ์เครดิตยูเนียน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(5), 1833-1844.
- ณัฐนันท์ โนนทิง และอารีรัตน์ ภูธรรมะ. (2561). คุณภาพการบริการสินเชื่อของสหกรณ์ เครดิตยูเนียน จังหวัดเลย จำกัด. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 13(44), 46-57.
- ทัศนีย์ สมธิ. (2560). ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้สมาชิกสตรีสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด. *วารสารสังคมศาสตร์ วิชาการ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 10(3), 156-168.
- ธัญวรัชย์ แซ่เต็ง. (2558). การพัฒนายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกลุ่มสหกรณ์เครดิตยูเนียน ในเขตอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารนาคบุตรปริทัศน์*, 7(2), 144-160.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ: บิสนิตินสอาร์แอนด์ดี.

- นัยนา ไปธาวงค์ และ คณะ. (2563). แนวทางการพัฒนาการให้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำกัด. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*, 3(3), 19-32.
- พนัชกร สิมะขจรบุญ, ฉัชชา คงจิระ และ บงกชกร พูลผล. (2560). กลยุทธ์การดำเนินงานของสหกรณ์ เครดิตยูเนียนหนองหานง จำกัด อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 10(1), 891-904.
- พิชัย ขวัญทอง และคณะ. (2557). ศึกษาถึง ผลสัมฤทธิ์การบริหารจัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียน เพื่อ ความยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 8(1), 87-101.
- ไพจิตร สุขสมบุญ และ ฉิชา นภาพร จงกะสิกิจ. (2560). ผลของตัวแบบที่ส่งผลต่อความสามารถ ใน การชำระสินเชื่อ ของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน. *วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 10(1), 101-110.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2543). *พื้นฐานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วีระโชติ ชุณห์รุ่งโรจน์, ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, และ รังสรรค์ ปิติปัญญา. (2561). การบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 11(3), 302-306.
- ศิริพร มูลสาร. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานบัญชีและการเงินของสหกรณ์การเกษตร ในประเทศไทย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 9(2), 65-76.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ระเบียบวิธีการวิจัยสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: เพ็องฟู ปรีณตั้ง.
- สุภมาส อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สุรัชย์ อุพารวงศ์. (2562). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กับกลุ่มเครดิตยูเนียนที่ ไม่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ตามกฎหมาย. *วารสารนิติ รัฐกิจ และสังคมศาสตร์*, 3(1), 71-91.
- หทัยชนก มากพูล และ คณะ. (2563). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดำรงในประเทศไทย. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 14(1), 219-230.
- Adeler, Monica C. (2014). Enabling Policy Environments for Co-operative Development: A Comparative Experience. *Canadian Public Policy*, 40, S50-S59.

- Ayadi, R., Llewellyn, D., Schmidt, R., Arbak, E. and De Groen, W. (2010). *Investigating diversity in the banking sector in Europe*. Belgium: Centre for European Policy Studies.
- Bass, B. M. (1990). From transactional to transformational leadership learning to share the vision. *Organizational Dynamics*, 18(3), 19-32.
- Belsley, D. (1991). *Conditional diagnostics: Collinearity and weak data in regression*. New York: John Wiley.
- Coppola, Frances. (2015). What lessons can the UK learn from Germany's co-operative banking sector?. Retrieved from <https://www.thenews.coop/93859/sector/what-lessons-can-the-uk-learn-from-germanys-co-operative-banking-sector/>
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychology testing*. New York: Harper.
- Fisher, Galen M. (1998). The Cooperative movement in Japan. *Pacific Affairs*, 11(4), 478-491.
- Hair, Jr. J.L., Anderson, R.E, Tatham, R.L, Black, W.C. (1998). *Multivariate data analysis with readings*. (5th ed.). London: Prentice Hall International.
- Hans-Hermann, Münkner. (2013). *Worldwide regulation of co-operative societies - An Overview. Euricse Working Paper n. 53/13*. Trento, Italy: European Research Institute on Cooperative and Social Enterprises.
- Hemphill, J. K. and Coons, A. E. (1957). Development of the leader behaviour description Questionnaire, in Stodgill, R. M. and Coons (eds.) *Leader behaviour: its description and measurement*. Ohio: Bureau of Business Research, Ohio State University, Columbus.
- Hosono, K., Sakai, K. and Tsuru, K. (2006). *Consolidation of cooperative banks (Shinkin) in Japan: motives and consequences*. Japan: Research Institute of Economy, Trade and Industry (RIETI).
- International Cooperative Alliance. (2014). *Cooperative identity, value & principles*. Retrieved from <http://ica.coop/en/whats-co-op/co-operative-identity-values-principles>
- Katz, D., & Kahn, R. L. (1978). *The social psychology of organizations*. New York: Wiley.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.

- Kurimoto, Akira. (2004). Agricultural cooperative in Japan: An institutional approach. *Journal of Rural Cooperation*, 32 (2), 1-18.
- Likert, Rensis. (1967). The Method of constructing and attitude scale. in Fishbein, Martin (Editor), *Reading in attitude theory and measurement*, pp.90-95. New York: Wiley & Son.
- Soboh, R., Lansink, A. O., Giesen, G. and Dijk, G. (2009). Performance measurement of the agricultural marketing cooperatives: The gap between theory and practice. *Applied Economics Perspectives and Policy*, 31(3), 446-469.
- Stogdill, R.M. (1974). *Handbook of Leadership: A survey of theory and research*. New York: Free Press.
- Tabachnick, B.G., and Fidell, L.S. (2001). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- University of Wisconsin Center for Cooperative. (2014). *The power of cooperative action*. Retrieved from https://resources.uwcc.wisc.edu/About%20Co-ops/Cooperatives_in_Wisconsin_FINAL_small.pdf
- Wanyama, F. O. (2014). *Co-operatives and the sustainable development goals: A contribution to the post-2015 development debate*. Geneva: International Labour Organization.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถาม

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์

คำแนะนำ

- โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน ที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน
- หากไม่สะดวกต่อการแสดงความคิดเห็นก็สามารถละทิ้งการตอบคำถามนั้นๆ ได้ทุกข้อ โดยข้อมูลทั้งหมดถือเป็นความลับโดยสงวนนามผู้ให้ข้อมูล

- แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 6 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

ตอนที่ 3 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ตอนที่ 5 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ชาย หญิง
- อายุ 18-25 ปี 26-40 ปี 41-55 ปี 56 ปีขึ้นไป
- สถานภาพ โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง
- การศึกษา ไม่เกิน ม.3 ม.6 – อนุปริญญา ปริญญาตรีขึ้น ปริญญาโทขึ้นไป
- อาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ พนักงานบริษัทเอกชน อาชีพอื่นๆ
- รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยของครอบครัว ไม่เกิน 20,000 บาท 20,001-40,000 บาท 40,001 บาทขึ้นไป
- จำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่เกิน 3 คน 4-5 คน 6 คนขึ้นไป
- ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ไม่เกิน 1 ปี 2-4 ปี 5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

ข้อ	นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์	ระดับความคิดเห็น					นักวิจัย ลงรหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของ รัฐบาล							
1	รัฐบาลมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น						
2	รัฐบาลเน้นให้สมาชิกสหกรณ์ สามารถพึ่งพาตนเองได้						
3	รัฐบาลประยุกต์หลักการสหกรณ์ร่วมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						
นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่ง ประเทศไทย จำกัด							
4	การมุ่งเน้นการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ						
5	การมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งในกระบวนการดำเนินการ การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก						
6	การมุ่งเน้นความเป็นเอกภาพและสัมพันธภาพในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน						

ตอนที่ 3 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

ข้อ	หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น					นักวิจัย ลงรหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
หลักการรับสมาชิก							
7	ยึดหลักการทำงานร่วมกัน						
8	ยึดหลักการงานเพื่อส่วนรวม						
9	ยึดหลักการงานเพื่อผลประโยชน์แก่ผู้ร่วมงานทุกคน						
หลักการรวมทุน							
10	เป็นองค์กรรวมคนที่มีลักษณะนิสัยดีมาทำงานเสียสละร่วมกัน						
11	เน้นการทำงานร่วมทุนเพื่อกันและกัน						
12	ทุนมีความสำคัญในอันดับรองเท่านั้น						
หลักการแบ่งกำไร							
13	เมื่อองค์กรมีกำไรแล้วจะนำกำไรมาจัดสรรปันส่วนสมาชิก						
14	การแบ่งผลกำไรต้องเป็นไปตามสัดส่วน						
15	การแบ่งผลกำไรตามสัดส่วนผู้ถือหุ้นนั้นยุติธรรม						
หลักเสมอภาค							
16	สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน						
17	สมาชิกทุกคนที่ถือหุ้นมีความเท่าเทียมกัน						
18	สมาชิกทุกคนยึดหลักประชาธิปไตย						
หลักเสรีภาพ							
19	เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิของสมาชิก						
20	เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อเสรีภาพของสมาชิก						
21	สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด						
หลักช่วยตนเอง							
22	ไม่อนุญาตให้สมาชิกสหกรณ์ออกเสียงแทนกัน						
23	การไม่ช่วยเหลือบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์						

ข้อ	หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น					นักวิจัย ลงรหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
24	การไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์						
หลักสังคมสงเคราะห์							
25	สหกรณ์ไม่ได้มุ่งประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ						
26	สหกรณ์มุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคม						
27	สหกรณ์มุ่งสร้างความมั่นคงทางสังคมให้เกี่ยวเนื่องกัน อย่างอยู่ใกล้ชิด						

ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ข้อ	ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์	ระดับความคิดเห็น					นักวิจัย ลงรหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ							
28	สมาชิกต้องมีทักษะในการวางแผนการทำงานของตน						
29	สมาชิกมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ ความรู้ในการวางแผนการทำงานของ สหกรณ์						
30	มีการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการเพื่อ นำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้						
ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารการจัดการที่ดี							
31	ผู้นำสหกรณ์ยึดมั่นกับหลักการบริหาร จัดการที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี พ.ศ. 2542						

ข้อ	ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์	ระดับความคิดเห็น					นักวิจัย ลงรหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
32	สมาชิกสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินการของผู้นำสหกรณ์ได้						
33	การบริหารสหกรณ์อยู่บนฐานความรับผิดชอบต่อที่เน้นถึงความคุ้มค่าของสมาชิกสหกรณ์						

ตอนที่ 5 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

ข้อ	นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น					นักวิจัย ลงรหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน							
34	การดำเนินการของสหกรณ์เน้นถึงความซื่อสัตย์						
35	สมาชิกทุกคนต้องมีความเสียสละร่วมกัน						
36	การดำเนินงานใดๆ ของสหกรณ์อยู่บนฐานความรับผิดชอบต่อร่วมกัน						
37	สมาชิกสหกรณ์มีความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนร่วมขบวนการ						
38	สมาชิกสหกรณ์มีความไว้วางใจต่อเพื่อนสมาชิกสหกรณ์						
ความสำเร็จในการดำเนินการ							
33	การดำเนินการใดๆ ของบุคลากรมีแผนดำเนินการรองรับ						
40	สมาชิกสหกรณ์ต่างมีส่วนร่วมในความสำเร็จและความล้มเหลวของขบวนการสหกรณ์						

ข้อ	นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น					นักวิจัย ลงรหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
41	การดำเนินการที่ผ่านมาสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม						

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาช่วยกรุณาตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

แบบสัมภาษณ์

นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์

คำแนะนำ

1. โปรดเขียนหรือให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน
2. หากไม่สะดวกต่อการแสดงความคิดเห็นก็สามารถละทิ้งการตอบคำถามนั้นๆ ได้ทุกข้อ โดยข้อมูลทั้งหมดถือเป็นความลับโดยสงวนนามผู้ให้ข้อมูล
3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์
 - ตอนที่ 2 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย
 - ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์
 - ตอนที่ 4 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย
 - ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 นโยบายการส่งเสริมการสหกรณ์

ท่านมีทัศนะอย่างไรในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล และ นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด

1.1 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนของรัฐบาล

.....
.....

1.2 นโยบายของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด

.....
.....

ตอนที่ 2 หลักการประชาธิปไตยของสหกรณ์ในประเทศไทย

ท่านมีทัศนะอย่างไรในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย หลักการรับสมาชิก หลักการรวมทุน หลักการแบ่งกำไร หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ หลักช่วยตนเอง และ หลักสังคมสงเคราะห์

2.1 หลักการรับสมาชิก

.....
.....

2.2 หลักการรวมทุน

.....

.....

2.3 หลักการแบ่งกำไร

.....

.....

2.4 หลักเสมอภาค

.....

.....

2.5 หลักเสรีภาพ

.....

.....

2.6 หลักช่วยตนเอง

.....

.....

2.7 หลักสังคมสงเคราะห์

.....

.....

ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำในระบบสหกรณ์

ท่านมีทัศนะอย่างไรในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ และ ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

3.1 การมีภาวะผู้นำของผู้ประกอบการ

.....

.....

3.2 ภาวะผู้นำตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

.....

.....

ตอนที่ 4 นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตย

ท่านมีทัศนะอย่างไรในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และ ความสำเร็จในการดำเนินการ

4.1 คุณธรรม 5 ประการของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

.....

.....

4.2 ความสำเร็จในการดำเนินการ

.....

.....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาช่วยกรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ มา ณ โอกาสนี้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – Objective Congruence: IOC)

ข้อ	คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ					
		ท่านที่1	ท่านที่2	ท่านที่3	ท่านที่4	ท่านที่5	สรุป
1	รัฐบาลมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น	1	1	1	1	1	1
2	รัฐบาลเน้นให้สมาชิกสหกรณ์ สามารถพึ่งพาตนเองได้	1	1	1	1	1	1
3	รัฐบาลประยุกต์หลักการสหกรณ์ร่วมกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1	1	1	1	1	1
4	การมุ่งเน้นการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาบุคลากร ด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ	1	1	1	1	1	1
5	การมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการดำเนินการ การเป็นศูนย์กลางทางการเงิน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก	1	1	1	1	1	1
6	การมุ่งเน้นความเป็นเอกภาพและสัมพันธภาพในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน	1	1	1	1	1	1
7	ยึดหลักการทำงานร่วมกัน	1	1	-	-	1	0.6
8	ยึดหลักการทำงานเพื่อส่วนรวม	1	1	1	1	1	1
9	ยึดหลักการทำงานเพื่อผลประโยชน์แก่ผู้ร่วมงานทุกคน	1	1	1	1	1	1
10	เป็นองค์กรที่รวมคนที่มีลักษณะเดียวกันมาทำงานที่ต้องเสียดสละร่วมกัน	1	-	1	-	1	0.6
11	เน้นการทำงานร่วมทุนเพื่อกันและกัน	1	1	1	1	1	1
12	ทุนมีความสำคัญในอันดับรองเท่านั้น	1	-	1	-	1	0.6
13	เมื่อองค์กรมีกำไรแล้วจะนำกำไรมาจัดสรรปันส่วนสมาชิก	1	1	1	1	1	1
14	การแบ่งผลกำไรต้องเป็นไปตามสัดส่วน	1	1	1	1	1	1
15	การแบ่งผลกำไรตามสัดส่วนผู้ถือหุ้นนั้นยุติธรรม	1	1	1	1	1	1

ข้อ	คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ					
		ท่านที่1	ท่านที่2	ท่านที่3	ท่านที่4	ท่านที่5	สรุป
16	สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกัน	1	1	1	1	1	1
17	สมาชิกทุกคนที่ถือหุ้นมีความเท่าเทียมกัน	1	1	1	1	1	1
18	สมาชิกทุกคนยึดหลักประชาธิปไตย	1	1	1	1	1	1
19	เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อสิทธิของสมาชิก	1	1	1	1	1	1
20	เป็นลัทธิเศรษฐกิจที่เคารพต่อเสรีภาพของสมาชิก	1	1	1	1	1	1
21	สหกรณ์ไม่บังคับให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์เป็นอันขาด	1	1	1	1	1	1
22	ไม่อนุญาตให้สมาชิกสหกรณ์ออกเสียงแทนกัน	1	1	1	1	1	1
23	การไม่ช่วยเหลือบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์	1	1	1	-	1	0.8
24	การไม่ขอความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกขบวนการสหกรณ์	1	1	1	-	-	0.6
25	สหกรณ์ไม่ได้มุ่งประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ	1	1	1	1	1	1
26	สหกรณ์มุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคม	1	1	1	1	1	1
27	สหกรณ์มุ่งสร้างความมั่นคงทางสังคมให้เกี่ยวเนื่องกันอย่างอยู่ใกล้ชิด	1	1	1	1	-	0.8
28	สมาชิกต้องมีทักษะในการวางแผนการทำงานของตน	1	1	1	1	1	1
29	สมาชิกมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในการวางแผนการทำงานของสหกรณ์	1	1	1	1	1	1
30	มีการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการเพื่อนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้	1	1	1	1	1	1
31	ผู้นำสหกรณ์ยึดมั่นกับหลักการบริหารจัดการที่ดีตามระเบียบสำนักงานกรรฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542	1	1	1	1	1	1

ข้อ	คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ					
		ท่านที่1	ท่านที่2	ท่านที่3	ท่านที่4	ท่านที่5	สรุป
32	สมาชิกสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินการของผู้นำสหกรณ์ได้	1	1	1	1	1	1
33	การบริหารสหกรณ์อยู่บนฐานความรับผิดชอบต่อที่เน้นถึงความคุ้มค่าของสมาชิกสหกรณ์	1	-	1	1	1	0.8
34	การดำเนินการของสหกรณ์เน้นถึงความซื่อสัตย์	1	1	1	1	1	1
35	สมาชิกทุกคนต้องมีความเสียสละร่วมกัน	1	1	1	1	1	1
36	การดำเนินงานใดๆ ของสหกรณ์อยู่บนฐานความรับผิดชอบต่อร่วมกัน	1	1	1	1	1	1
37	สมาชิกสหกรณ์มีความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนร่วมขบวนการ	1	1	1	1	1	1
38	สมาชิกสหกรณ์มีความไว้วางใจต่อเพื่อนสมาชิกสหกรณ์	1	1	1	1	1	1
39	การดำเนินการใดๆ ของบุคลากรมีแผนดำเนินการรองรับ	1	1	1	1	1	1
40	สมาชิกสหกรณ์ต่างมีส่วนร่วมในความสำเร็จและความล้มเหลวของขบวนการสหกรณ์	1	1	1	1	1	1
41	การดำเนินการที่ผ่านมาสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม	1	1	1	1	1	1

หมายเหตุ คะแนนสรุป 0.6 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

การทดสอบ Reliability Cronbach's Alpha

Item-Total Statistics

	Scale Mean if	Scale Variance if	Corrected Item-Total	Cronbach's Alpha if	Reliability Statistics	
	Item Deleted	Item Deleted	Correlation	Item Deleted	Cronbach's Alpha	N of Items
a1	162.83	1341.661	.674	.986	.986	41
a2	162.43	1358.944	.849	.986		
a3	162.47	1344.602	.810	.986		
b4	162.60	1349.628	.882	.986		
b5	162.73	1357.375	.809	.986		
b6	162.63	1339.551	.850	.986		
c7	162.93	1340.961	.662	.986		
c8	162.53	1343.361	.782	.986		
c9	162.60	1349.352	.858	.986		
d10	162.53	1344.257	.851	.986		
d11	163.03	1348.447	.589	.987		
d12	162.87	1343.430	.598	.987		
EE13	162.77	1355.357	.826	.986		
EE14	162.67	1351.954	.736	.986		
EE15	162.73	1351.099	.813	.986		
f16	162.33	1350.230	.855	.986		
f17	163.27	1384.340	.516	.986		
f18	162.50	1358.397	.692	.986		
g19	162.47	1353.982	.739	.986		
g20	162.23	1339.426	.904	.985		
g21	162.37	1348.516	.809	.986		
h22	162.33	1338.575	.925	.985		
h23	162.57	1345.702	.893	.986		
h24	162.47	1345.637	.798	.986		
i25	162.60	1355.145	.759	.986		
i26	162.47	1342.671	.777	.986		
i27	162.37	1356.861	.861	.986		
J28	162.20	1345.683	.900	.986		
J29	162.13	1358.051	.818	.986		
J30	162.47	1345.913	.861	.986		
k31	162.53	1346.189	.876	.986		
k32	162.63	1351.206	.754	.986		
k33	162.47	1347.016	.930	.985		
L34	162.47	1352.878	.850	.986		
L35	162.47	1352.878	.850	.986		
L36	162.83	1352.144	.851	.986		
L37	162.93	1350.685	.704	.986		
L38	162.53	1351.982	.918	.986		
m39	162.67	1354.851	.947	.986		
m40	162.37	1350.723	.884	.986		
m41	162.30	1344.010	.854	.986		

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล วีระ โชติ ชุณหะรุ่งโรจน์

วัน/เดือน/ปีเกิด 24 กุมภาพันธ์ 2507

สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร

ที่อยู่ 35/59 ซอยเอกชัย 39 แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150

การศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม, 2548
รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การปกครอง) มหาวิทยาลัยสยาม, 2565

ตำแหน่ง ทนายความ และ ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

สถานที่ทำงาน บริษัท เอ.อี.ซี.บิสซิเนส ลอว์ จำกัด

การเผยแพร่งานวิจัย

วีระโชติ ชุณหะรุ่งโรจน์, ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร, จิดาภา ธีรศิริกุล และ วัลลภ รัฐนัตรานนท์. (2566).
นโยบายการพัฒนาสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยตามหลักการประชาธิปไตยของ
สหกรณ์. วารสารศิลปการจัดการ, 7(3), XX-XX.